C Z E C H

BASIC COURSE

Volume IV

Lessons 71 - 90

AUGUST 1970

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

This is the fourth in a series of volumes comprising the Czech Basic Course, developed and implemented at the Defense Language Institute. The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in understanding, speaking, reading and writing Czech in the Institute's intensive programs employing the audio-lingual approach.

The parts of each lesson are:

Narrative
  preceded by cartoons
  followed by questions
A Basic Situation with vocabulary
  cartoons
  and questions
  or an Interpreting Exercise
  or a Weather Forecast
Reading Passage
Homework Exercise
Grammar Notes
Vocabulary

Pattern drills as well as directions and suggestions for effective teaching are published separately in a volume for instructors only.

TABLE OF CONTENTS

Lesson		Page
71.	CONCENTRATION CAMP	3
	Basic Situation A-1	
	Genitive of Personal Pronouns	
72.	REFUGEES TALK	15
	Interpreting Exercise	
	Genitive of DVA, TŘI, ČTYŘI Dual Number	
73.	INFANTRY DIVISION	25
	Interpreting Exercise	
	Numerals, Cardinal	
74.	THE TWELFTH GAME OF THE SEASON	37
	Interpreting Exercise	
	Numerals, Ordinal	
75.	TEREZIN	47
	Review	
76.	ILLEGAL BORDER CROSSING	53
	Basic Situation A-2	
	Interpreting Exercise	
	Date; ZA with genitive	
77.	WHAT TIME IS IT?	69
	Interpreting Exercise	
	Time	

Lesson		Page
78.	EQUIPMENT OF A DIVISION	81
	Interpreting Exercises	
	Weights, Measures	
79.	THE RIVER	91
	Interpreting Exercise	
	Time Declension of Numerals	
80.	WHY I WENT TO BED WITHOUT DINNER	101
	Interpreting Exercise	
	Review	
81.	FRANTA IN A CAMP IN GERMANY	107
	Basic Situation A-3	
	Locative, Masculine, Singular	
82.	FRANTA'S INTERROGATION	121
	Weather Forecast	
	Locative, Feminine & Neuter, Singular	
83.	THE INTERROGATION IS CONTINUED	133
	Weather Forecast	
	Locative, Plural	
84.	FRANTA TALKS ABOUT HIS ESCAPE	143
	Weather Forecast	
	Locative of Possessives	

Lesson		Page
85.	FRANTA'S VARIOUS ADDRESSES	153
	Weather Forecast	
	Review	
86.	BOŽENA'S INTERROGATION	159
	Weather Forecast	
	Basic Situation A-4	
	Locative of Personal Pronouns	
87.	WHY FRANTA WAS NOT A SOLDIER	173
	Weather Forecast	
	Adverbs from Adjectives	
88.	FROM URANIUM TO ATOMIC WEAPONS	185
	Weather Forecast	
	Comparison of Adjectives	
89.	FRANTA'S INTERROGATION	195
	Weather Forecast	
	Comparison of Adverbs Declension of JESENÍKY and BESKYDY	
90.	HOSPITAL BILLS	207
	Weather Forecast	
	Review	

APPENDIX

	Page
Rifle, Bayonet, Clip with Cartridges	213
Light Machine Gun, Heavy Machine Gun	215
Heavy Mortar, Mortar Shell	216
The Metric System	217
Czechoslovak Currency	223
Foreign Motorist in Czechoslovakia	224
VOCABULARY	227

Lesson 71

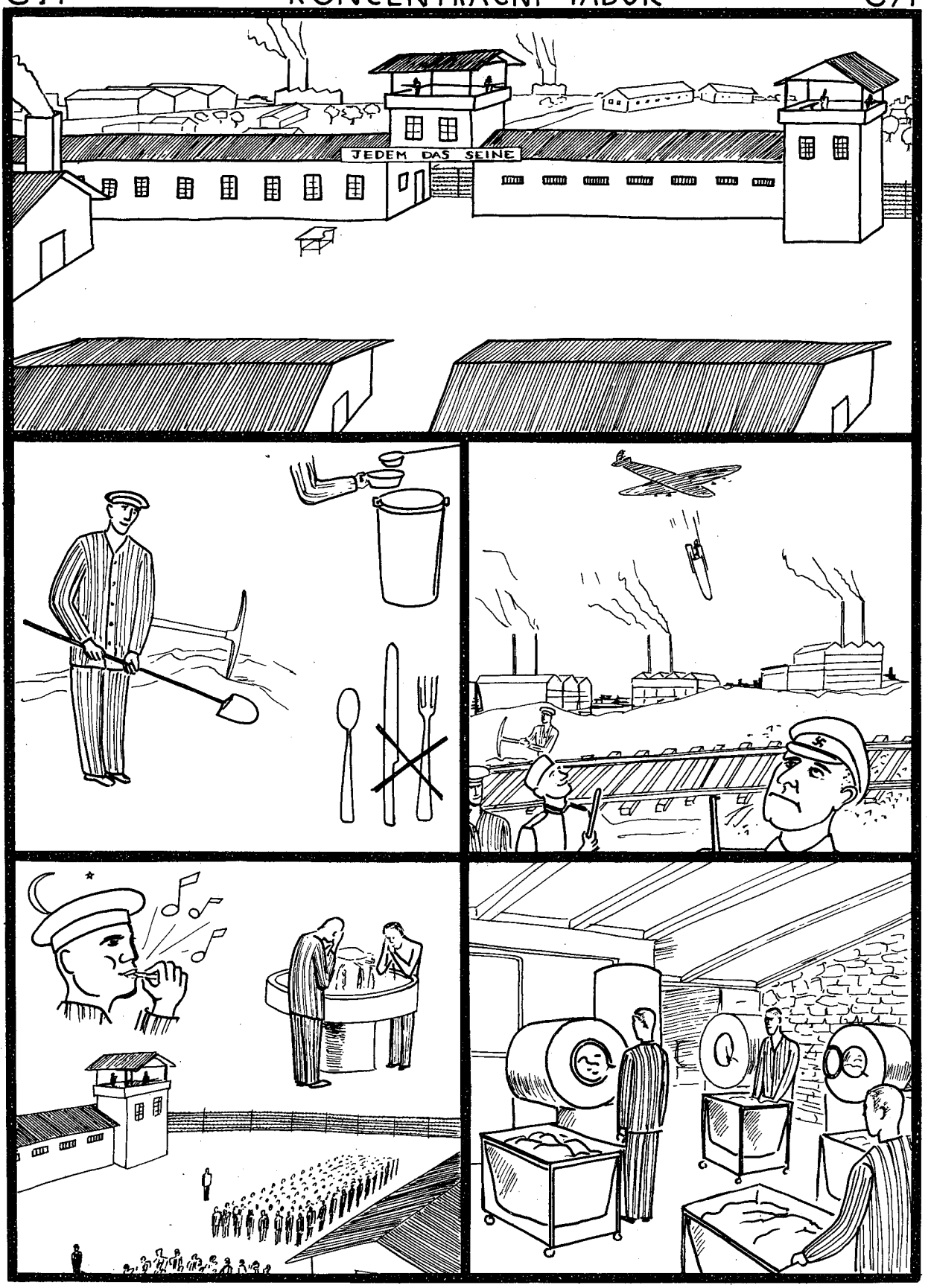
JEDEM DAS SEINE

Lesson 71

Koncentrační tábor

"Když mě za okupace poslali do koncentračního tábora," povídá pan Šebek panu Novému, "nevěděl jsem, jestli se z něho vrátím. Ale divná věc - nikdy jsem tam neztratil odvahu. Teď jí tolik nemám."

"Já vám rozumím, pane Šebek," odpovídá pan Nový. "Já jsem se za války taky nevzdával naděje. Ale prosím vás - jak dlouho jste tam byl ?"

"Bez jednoho měsíce dva roky, pane Nový !"

"Měl jste to moc zlé ?"

"Ze začátku ano. Práce bylo moc, ale hlavně jídla bylo málo."

"My jsme ho taky moc neměli, ale jistě víc než vy."

"To jistě. Jo, a na to jídlo jsme měli jenom lžíce a nože. Vidličky jsme neměli."

"Z bezpečnostních důvodů ?"

"To ne, ale neměli jich dost."

"Jakou práci jste tam dělal ?"

"Měl jsem smůlu, že mě dali do pracovní skupiny, která chodila opravovat dráhu. Okolo nás bylo několik továren, a spojenci na ně dělali nálety. Jeden den jsme koleje dali do pořádku, a často už druhý den z nich nic nezbylo."

"Měli jste strach z náletů ?"

"My vězňové a váleční zajatci, kteří pracovali blízko nás, jsme z nich měli taky radost. Ale stráže se jich jen bály. Skoro nám jich bylo líto."

"Kdy jste ráno vstávali ?"

Pan Šebek vyndal z kapsy fajfku a povídal :

"Budíček byl vždycky ještě za tmy. Na mytí a snídani jsme neměli moc času; museli jsme spěchat k rannímu nástupu. Tam nás počítali. Pak jsme pochodovali ven z tábora, na dráhu."

"Dělal jste tu práci až do konce ?"

"Ne. Měl jsem štěstí, že jsem se potom dostal do prádelny. Tam bylo ně-

kolik velkých praček. Stál jsem u jedné z nich, nakládal jsem do ní prádlo a pak jsem ho z ní vyndával. Ta pračka byla tak stará, že jsem se jí trochu bál."

"Pracovali tam mimo vás ještě nějací jiní Češi ?"

"Ale ano, kromě mě tam byli ještě dva."

---

kromě mě is colloquial for literary style: kromě mne

OTÁZKY K TEXTU

1. Kam poslali pana Šebka za války ?
2. Co nevěděl pan Šebek, když šel do toho koncentračního tábora ?
3. Do jakého tábora ho poslali ?
4. Co pan Šebek nikdy neztratil ?
5. Čeho už dnes tolik nemá ?
6. Co na to říká pan Nový ?
7. Co chce pan Nový vědět ?
8. Jak dlouho tam byl pan Šebek ?
9. Co jiného chce pan Nový vědět ?
10. Co říká pan Šebek; čeho tam měli moc a čeho málo ?
11. Měli na jídlo všecko, co člověk normálně potřebuje ?
12. Z jakého důvodu myslí pan Nový, že neměli vidličky?
13. Říká pan Šebek, že je neměli z bezpečnostních důvodů ?
14. Proč neměli vidličky a nože ?
15. Co dál chce vědět pan Nový ?
16. Jakou práci tam dělal pan Šebek ?
17. Byly tam nějaké továrny?
18. Měli tam nálety?
19. Na co dělali spojenci nálety ?
20. Kdo dělal nálety na ty továrny ?
21. Kdo neměl z těch náletů velkou radost ?
22. Kde pracovali váleční zajatci ?
23. Kdo se bál těch náletů ?
24. Čeho se bály stráže ?
25. Kdy vstávali vězňové ?

26. Kdy měli budíček ?
27. Jak dlouho měli na mytí ?
28. Kam museli spěchat potom ?
29. Kdo je počítal ?
30. Koho počítaly stráže ?
31. Kam pak pochodovali z toho tábora ?
32. Kam se dostal pan Šebek potom ?
33. Jaké pračky tam byly ?
34. Kolik jich tam bylo ?
35. Co tam dělal pan Šebek ?
36. Jaká byla ta pračka, kterou měl pan Šebek ?
37. Čeho se pan Šebek trochu bál ?
38. Proč se on bál té pračky ?
39. Co ještě chce pan Nový vědět ?
40. Co říká pan Šebek, když pan Nový se ptá, jestli tam pracovali ještě nějací jiní Češi ?
41. Kolik jich tam pracovalo mimo něho ?

za okupace - during the occupation
za války - during the war

L. 71

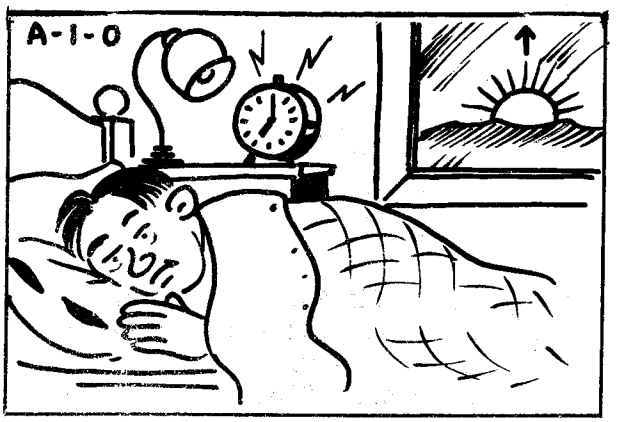

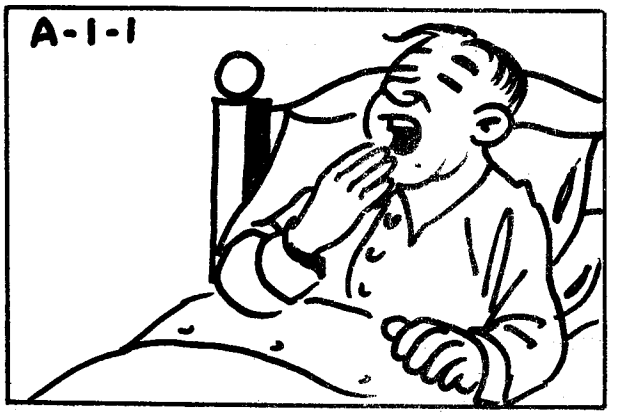

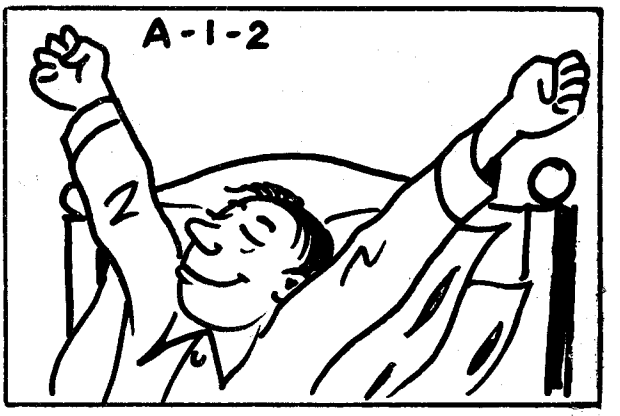

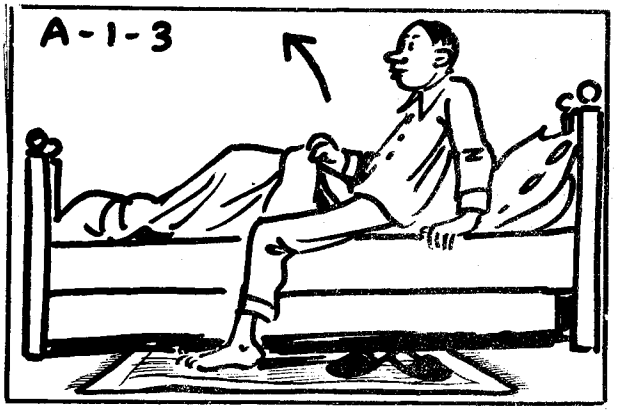

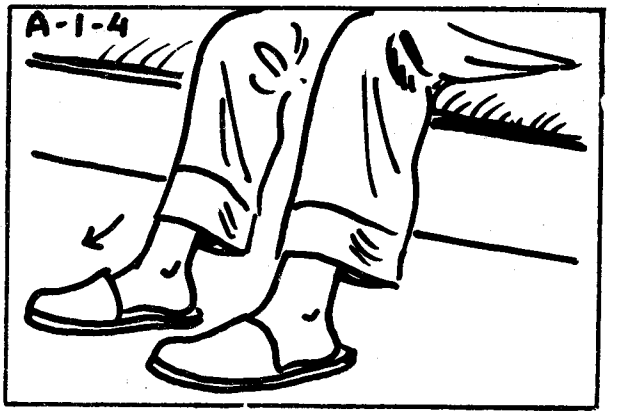

BASIC SITUATION A-1

Ráno doma

A-I-0 Je sedm hodin ráno. Pan Novák ještě leží. Vedle postele má noční stolek, kde stojí budík a lampa. Budík zrovna zvoní. Skrz okno vidíme, že slunce právě vychází. Pan Novák nevstává rád. Vidíme jen jeho hlavu a levou ruku. Asi si myslí: "Polštář je měkký, pod dekou je teplo, a já musím do práce."
A-I-1 Potom sedí, zívá,
A-I-2 protahuje se
A-I-3 a pomalu vstává. Levou nohu už má z postele venku. Je tam malý koberec a na koberci leží pantofle.
A-I-4 Pan Novák si obouvá pantofle,
A-I-5 pak si svléká pyžama
A-I-6 a bere si župan. Asi půjde do koupelny.

sedm hodin - seven o´clock
budík, m. - alarm clock
vycházet, dur. - to go (come) out; to rise (sun)
vyjít, pct.
polštář, m. - pillow
měkký - soft
pod dekou - under the blanket
zívat - to yawn
protahovat (se) - to stretch (oneself) out
koberec, m. - carpet, rug
na koberci - on the rug
pantofel, nom.pl.: pantofle - slipper, houseshoe
svlékat (se) - to undress (oneself), to take off clothes
pyžama, n., indeclinable or pyžamo, n. - pajamas
brát si (na sebe) - to put on
župan, m. - dressing gown, robe
půjdu - I´ll go

OTÁZKY

Kolik je hodin ?
Je ráno nebo večer ?
Co dělá pan Novák ?
Co stojí vedle postele ?
Co stojí na nočním stolku ? (on the bedside table)
Co dělá budík ?
Co vidíme skrz okno ?
Vstává pan Novák rád ?
Co má pod hlavou ?

L. 71

Kterou ruku má venku ?
Jaký je polštář ?
Je pod dekou teplo ?
Proč musí pan Novák vstávat ?
Co dělá pak pan Novák ?
Kterou nohu má z postele venku ?
Co leží na zemi vedle postele ?
Co leží na koberci ?
Co si obouvá pan Novák ?
Co si svléká potom ?
Co si bere na sebe ?
Kam asi půjde ?

OBMĚNY (VARIATIONS)

a. Student vypravuje, co dělá pan Novák.

b. Student se ptá druhého studenta, kolik je hodin, atd.

c. Student vypravuje, co sám dělá, dělal, bude dělat.

READING

Mnoho lidí dělá plány, jak se dostat na Západ do svobodného světa, ale jen málo jich má to štěstí, příležitost, nebo odvahu udělat poslední krok.

Když je člověk sám, není to tak těžké, ale když má rodinu a nechce žít bez ní, trvá to někdy mnoho měsíců, než jsou přípravy hotové.

Možná, že jste četli, jak se jedna taková česká rodina dostala do Německa, když muž udělal ze dřeva a ze starého železa vůz, který vypadal jako tank. Hlídky myslily, že to je vojenský tank, který jede na cvičení, a žádná z nich neměla podezření, že řidič do něho naložil celou svou rodinu a několik přátel.

Několik jiných rodin děkuje za to, že jsou dnes zase svobodné, odvaze strojvůdce osobního vlaku, který nezastavil, když přijížděl na nádraží do Chebu, ale jel dál přes hranice do Německa.

Zvláštní cestu měl jeden mladý muž. Sedl si do bedny, kterou jeho firma naložila do vlaku na Západ. Když se vlak konečně dostal až do Hamburku a dělníci z něho začali skládat zboží, slyšeli z jedné bedny hlas, který prosil: "Vodu, vodu !"

Rychle bednu otevřeli a vyndali z ní mladého muže, který byl tak slabý, že nemohl ani stát. Když mu dělníci řekli, kde je a že se jich nemusí bát, byl zase brzy v pořádku.

L. 71

HOMEWORK

During the war they sent Novák to a concentration camp.

He was there for several years.

The Allies made air raids on the factories which were around the camp.

A group of prisoners from the camp went to repair the tracks which led to the factories.

The prisoners weren't afraid of the air raids because, when there was an air raid, they had to return to camp.

But the guards were afraid of them.

They had little to eat.

They received only spoons and forks to eat with, but many prisoners had their own knives.

They had reveille while it was still dark.

When someone got up late, he didn't have enough time to get washed and eat breakfast.

Then there was the morning formation.

From the group which went to repair the tracks, Novák got into a factory, where he worked as a mechanic.

There were five Czechs there besides himself.

THE GENITIVE OF PERSONAL PRONOUNS.
Genitiv osobních zájmen.

Sing.

	já		ty		on		ona	ono	
		un-emph.		un-emph.		un-emph.			un-emph.
nom.	já		ty		on		ona	ono	
gen.	mne	mě	tebe	tě	jeho	ho	jí	jeho	ho
dat.	mně	mi	tobě	ti	jemu	mu	jí	jemu	mu
acc.	mne	mě	tebe	tě	jej jeho	ho	ji	je	

Plural

nom.	my	vy	oni ony ona
gen.	nás	vás	jich
dat.	nám	vám	jim
acc.	nás	vás	je

Reflexive Pronoun:
Zvratné zájmeno:

nom.	----	
gen.	sebe	
dat.	sobě	si
acc.	sebe	se

These forms of the reflexive pronoun are the same for all persons, singular or plural

NOTE : The forms jeho jí jich
change to <u>něho</u> <u>ní</u> <u>nich</u> , when preceded by a preposition.

Ptal jsem se jich. I asked them.
Vím to od nich. I know it from them.

L. 71

NOTE : In colloquial language <u>něj</u> is used for masculine and neuter with prepositions.

Stál jsem vedle něj.	I stood next to him.
Tam je auto a vedle něj je motocykl.	There's a car over there and next to it is a motorcycle.

Examples

On se mě ptal.	He asked me.
On se tě nebojí.	He isn't afraid of you.
Ona se ho držela.	She was holding on to him.
On se jí držel.	He was holding on to her.
Ona se držela <u>jeho</u> a on se držel <u>jí</u>.	She was holding on to <u>him</u> and he was holding on to <u>her</u>.
Nevšiml si nás.	He didn't notice us.
Na co se vás vyptávali ?	What did they ask you about ?
Bylo jich tam moc.	There were lots of them there.
Dělali to beze mne.	They did it without me.
Kdo seděl vedle tebe ?	Who was sitting next to you ?
Podle něho to není pravda.	According to him that isn't true.
Má pistoli, ale nemá do <u>ní</u> náboje.	He has a pistol, but he has no ammunition for it.
Je tam cvičiště a kolem <u>něho</u> vede cesta.	There's a drill ground there and around it there's a road.
Kromě nás tam nebyl nikdo.	There was nobody there besides us.
Ví to od vás.	He knows it from you.
Byl jsem u <u>nich</u>.	I was at their place.
Nemám u sebe peníze.	I don't have any money on me.
Vedle sebe měl tlumočníka.	At his side he had an interpreter.
Kolem sebe jsme viděli několik nepřátelských vojáků.	Around us we saw several enemy soldiers.
To nemá ze sebe.	That's not his own idea.

VOCABULARY

bezpečnostní	- safety, security (adj.)
budíček, gen.sg.: -čka or -čku, m.	- alarm clock; the morning call of the bugle, reveille
fajfka, f. (coll.) = dýmka (lit.)	- (smoking) pipe
koncentrační	- concentration (adj.)
lžíce, f.	- spoon
mytí, n.	- washing
nálet, m.	- air raid
nůž, gen.sg.: nože, m.	- knife
okupace, f.	- (military) occupation
počítat	- to count, figure, reckon
pračka, f.	- washing machine
prádelna, f.	- laundry
skupina, f.	- group
spojenec, gen.sg.: -ce, nom.pl. -ci, m.	- ally
strach, gen.sg.: -u, m.	- fear
stráž, gen.sg.: -e, f.	- guard
tma, f.	- darkness
válečný	- war, warlike, wartime (adj.)
vězeň, gen.sg.: -ně, nom.pl.: -i or -ové, m.	- prisoner (not a POW)
vidlička, f.	- fork
vyndávat, dur. vyndat, pct.	- to take out
vzdávat se (+gen.), dur. vzdát se (+gen.), pct.	- to give up something
zajatec, gen.sg.: -tce, nom.pl.: -ci, m.	- prisoner (of war)
zbývat, dur. zbýt, pct.	- to be left over, to remain
divný, adj.	- strange; odd; queer

Fráze a idiomy.

ze začátku	- at the beginning
Mám smůlu.	- I have bad luck.
pracovní skupina	- detail
válečný zajatec	- POW
ranní nástup	- reveille (first formation of the day)
za tmy	- while it´s dark

UPRCHLÍCI VYPRAVUJÍ č72

Lesson 72

Uprchlíci vypravují

Dobrý voják Švejk, kterého tak trochu znáte z prvního dílu této knihy, znal všechny triky, jak se vyhnout práci. Nebyl hrubý, ale klidně se díval svým velitelům do očí a stěžoval si, že dostal hrozné bolesti do obou nohou, do kolenou, do ramenou nebo do prsou, a že proto nemůže dělat, co od něho chtějí. A když to nešlo jinak, naschvál kazil všechno, co vzal do rukou. To byly jeho prostředky boje proti armádě.

To bylo za Rakouska.

Dva mladí uprchlíci vypravovali newyorským novinářům, jak se někteří vojáci brání sovětskému duchu armády a komunismu.

Ošetřovny jsou plné simulantů, kteří předstírají, že jsou nemocní.

Od čtyř útvarů jedné posádky byla jeden čas nemocná celá třetina vojáků. Nebyli opravdu nemocní - jen to uměli dělat.

Jeden velitel dostal rozkaz, že do tří dnů nesmí být nemocných víc než čtyři procenta. Měli jste vidět, jak rychle doktoři posílali z nemocnice zpátky do ubikací i ty vojáky, kteří byli opravdu marodi.

Když jsou u některé roty věci opravdu moc zlé, pošle tam Obranné zpravodajství (OZ) svého špeha, který musí předstírat, že je obyčejný voják.

Newyorští novináři slyšeli od obou mladých mužů různé další zajímavé podrobnosti.

Některé podrobnosti tohoto článku jsme vzali z přehledu tisku, který vydává "Výbor pro svobodnou Evropu".

L. 72

OTÁZKY K TEXTU 72

1. Odkud znáte Švejka?
2. Jaké triky znal?
3. Komu se díval klidně do očí, když si stěžoval?
4. Na co si stěžoval?
5. Co dělal, když to nešlo jinak?
6. V které době to bylo?
7. Co vypravovali uprchlíci novinářům?
8. Čeho jsou ošetřovny plné?
9. Co předstírá mnoho vojáků?
10. Kolik vojáků bylo nemocných u těch čtyř útvarů?
11. Jaký rozkaz dostal velitel?
12. Koho posílali doktoři z nemocnice?
13. Která organizace posílá špehy k rotám?
14. Kdy tam posílá špeha?
15. Co předstírá takový špeh?
16. Co ještě slyšeli novináři?
17. Odkud jsou některé podrobnosti tohoto článku?
18. Co vydává Výbor pro svobodnou Evropu?

B - kapitán Brown
J - Jarka Beran
M - Míla Beranová, sestra Jarky Berana
Místo a situace : Kapitán Brown se už vrátil z dovolené a pracuje jako obyčejně. Právě vyslýchá nějakého mladého chlapce a děvče. Je to Jarka Beran a jeho sestra Míla.

B.: Now tell me, where are your father and mother ?
J.: Nevím. Naposled jsme je viděli dnes brzy ráno u toho lesa, kde na nás vojáci stříleli.

B.: When was that exactly ?
J.: To vám nemůžu přesně říct. Co myslíš, Mílo ?
M.: To mohlo být tak okolo čtyř hodin ráno, protože od dvou do tří jsme odpočívali u toho malého nádraží. Maminka už nemohla.

B.: How do you know the time so exactly ?
M.: Tatínek se díval na hodinky a řekl, že jsou dvě, a potom jsme asi hodinu seděli, než jsme šli zase dál.
J.: Míla má pravdu. Tatínek ještě řekl, že už nemáme daleko a že do čtyř budeme jistě přes hranice.

B.: Where were your parents when the patrol started shooting ?
J.: Tatínek šel první, potom maminka, a Míla a já jsme šli vzadu vedle sebe. Nemohl jsem jít tak rychle jako oni. Byl jsem dva měsíce marod a taky jsem nesl kufr.

B.: Did you see the way clearly ?
M.: Ne moc jasně, ale stačilo nám to.

B.: How do you know that the men who were shooting at you were soldiers ?
J.: Já jsem jednoho viděl. Ten druhý měl nějaké ostré světlo a svítil tatínkovi do očí. Ten první šel proti němu.

B.: Didn't they see you ?
J.: Ne hned. Vedle cesty byla vysoká tráva. Leželi jsme tam a čekali jsme, co bude.

B.: Were there only two ?
M.: Já jsem jich víc neviděla.

B.: What did they do ?
M.: Nevím, co se stalo. Slyšela jsem jen dvě nebo tři rány z pušky a pak ten voják přestal svítit a maminka volala : "Děti, utíkejte !"

L. 72

J.: Utíkali jsme k lesu, jak rychle jsme mohli. Slyšeli jsme ještě několik ran a pak bylo ticho.

B.: What did you do then ?
J.: Čekali jsme až do světla. Báli jsme se jít z lesa ven a tak jsme šli pořád podle kraje[+] směrem, kde jsme myslili, že je naše cesta. Vyhýbali jsme se světlým místům. Tatínka a maminku jsme nikde neviděli.
M.: A najednou jsme z obou stran slyšeli vaše vojáky. Co bylo potom, už víte.

B.: Do you think that your father defended himself ?
M.: Jistě. Tatínek je starý voják, a tak hned se nebojí. Já vím, že strýček Antonín nám vypravoval, jak u Dunkirku byl jednou sám proti třem a dostal se z toho.
J.: Tatínek tam byl raněný do prsou.

B.: Was your father with (u) the British army ?
J.: Ano, on je kapitán, jako vy.

B.: Were you and your mother home during the war ?
M.: Ano. Jenom tatínek byl pryč. Nás dali nacisti do tábora, kde bylo moc takových rodin jako naše.
J.: Bylo tam taky hodně dětí z našeho města, hlavně děvčat.

B.: Where do you think your parents are now ?
M.: Já doufám, že těm vojákům utekli. Možná, že nás teď někde hledají.

B.: We hope so, too.
J.: Maminka nemůže chodit moc rychle. Dostala revma[++] do ramenou a do kolenou, protože musela pracovat celou válku venku.

[+] kraj, gen.sg.: -e, m. - edge; region
[++] revma (coll.) - rheumatism

britský - British
ostré světlo - bright light

HOMEWORK

Several refugees told some New York newspapermen many details of the life of political prisoners.

According to them, the majority of the nation is waging a defensive fight against Communism. A large percentage of people defend themselves against the brutal means which the Counter-Intelligence Organization employs against everyone whom they don't trust.

The resistance against the regime is strong not only among (=u) the civilian population but also in the (=u) army.

The commander of one infantry company reported that a full third of his men pretended sickness[+] and he had to send them back into the barracks. Everybody knew that they were malingerers and that they were spoiling the spirit of others, but even the doctors helped them.

From the second volume of the Review of the Press [++] which the Press Bureau issued toward the end of last week, we learn that many factories have the same problems.

There were never so many bad eyes, ears, chests, knees and shoulders as there are now. The workers do this on purpose. It's their way of showing their true[+++] opinion.

[+] nemoc, f. - sickness
[++] tisk, m. - press
[+++] pravý, adj.- true
komunismus, gen. komunismu - communism

L. 72 GRAMMAR NOTES

DUAL

In old Czech, besides the singular and plural numbers, there was the dual number denoting two persons or things.

In modern Czech a few dual forms are still in use, mostly for words denoting parts of the body, human or animal.

THUS:

Nom. Sing.	Gen. Dual	Gen. Pl.
ruka	rukou	
noha	nohou	or noh
prsa (pl.)	prsou	
koleno	kolenou	or kolen
rameno	ramenou	or ramen
oko	očí	
ucho	uší	

The above genitive forms, dual or plural, are used of parts of the body, human or animal.

Otherwise, regular genitive plural forms are used :

	Gen. Pl.
hand (as a directional sign)	ruk
leg (of a table)	noh
joint (of a pipe)	kolen
fork (of a river)	ramen
snare (loop)	ok
(pot) handle	uch

Examples

Dejte mu to do vlastních rukou !	Give it to him in his own hands !
U nohou měl zavazadlo.	At his feet he had his luggage.
Byl raněn do prsou.	He was wounded in the chest.
Kolem kolenou měl deku.	He had a blanket around his knees.
Spadlo mu to s ramenou.	It fell off his shoulders.
Barva očí.	Color of eyes.
Z uší mu tekla krev.	Blood was running out of his ears.

Regular plural forms are used if these words do not denote parts of the body :

Kolik noh má ten stůl ? — How many legs does that table have ?

Kolik — The form kolik in the nominative and accusative form :

NOM. Kolik jich je ? — How many are there of them ?

ACC. Kolik nákladních aut jste viděl ? — How many trucks did you see there ?

In other cases the form kolika is used :

DAT. Kolika lidem jste to řekl ? — How many people did you say that to ?
Ke kolika lidem jste šel ? — How many people did you go to ?

GEN. Od kolika lidí jste to slyšel ? — How many people did you hear that from ?

Dva — The genitive of dva, dvě is dvou
oba, obě obou
tři tří
čtyři čtyř

Examples

do dvou dnů	within two days
do dvou neděl (týdnů)	within two weeks
ze dvou míst	from two places
kolem tří měsíců	around (about) three months
skupina čtyř civilistů	a group of four civilians
Byl raněný do obou rukou.	He was wounded in both hands.

Declension of oko and ucho:

Sing.		Dual	Plural
1. nom.	oko	oči	oka
2. gen.	oka	očí	ok
3. dat.	oku	očím	okům
4. acc.	oko	oči	oka
6. loc.	oku	očích	okách
7. ins.	okem	očima	oky

Sing.		Dual	Plural
1. nom.	ucho	uši	ucha
2. gen.	ucha	uší	uch
3. dat.	uchu	uším	uchům
4. acc.	ucho	uši	ucha
6. loc.	uchu	uších	uchách
7. ins.	uchem	ušima	uchy

L. 72 VOCABULARY

boj, m.	- fight
bránit, dur.	- to defend
bránit se	- to defend oneself
díl, m.	- part; volume of a book
duch, m.	- spirit, ghost; spirit - morale
hrubý	- rough, coarse, rude
kazit, dur.	- to spoil
koleno, n.	- knee
komunismus,gen.sg.: komunismu, m.	- Communism
marod, m. (slang)	- a sick person
naschvál, adv.	- on purpose, deliberately
newyorský	- New York (adj.)
novinář, m.	- newspaperman, journalist
obranný	- defense (adj.), defensive
oko, n.; nom. dual: oči, f.	- eye
podrobnost, gen.sg.: -i, f.	- detail
procento, n.	- per cent
prostředek, m.	- means (of); center, middle
prsa, n.pl.	- chest, breast
předstírat	- to pretend
přehled, m.	- review, summary
Rakousko, n.	- Austria
rameno, n.	- shoulder
simulant, m.	- malingerer
Slovák, m.	- (male) Slovak
třetina, f.	- a third
ubikace, f.	- quarters
ucho, n.; nom. dual: uši, f.	- ear
uprchlík, m.	- refugee
vyhýbat se, dur. vyhnout se, pct.	- to avoid
vypravovat, dur.	- to tell, narrate
zpravodajství, n.	- intelligence, gathering etc. of information

Fráze a idiomy.

Nejde to jinak.	- There´s no other way. It can´t be done in any other way. There´s nothing left but ....
jeden čas	- at one time (formerly)
do dvou dnů	- within two days
Obranné zpravodajství (OZ)	- Counter-Intelligence Organization

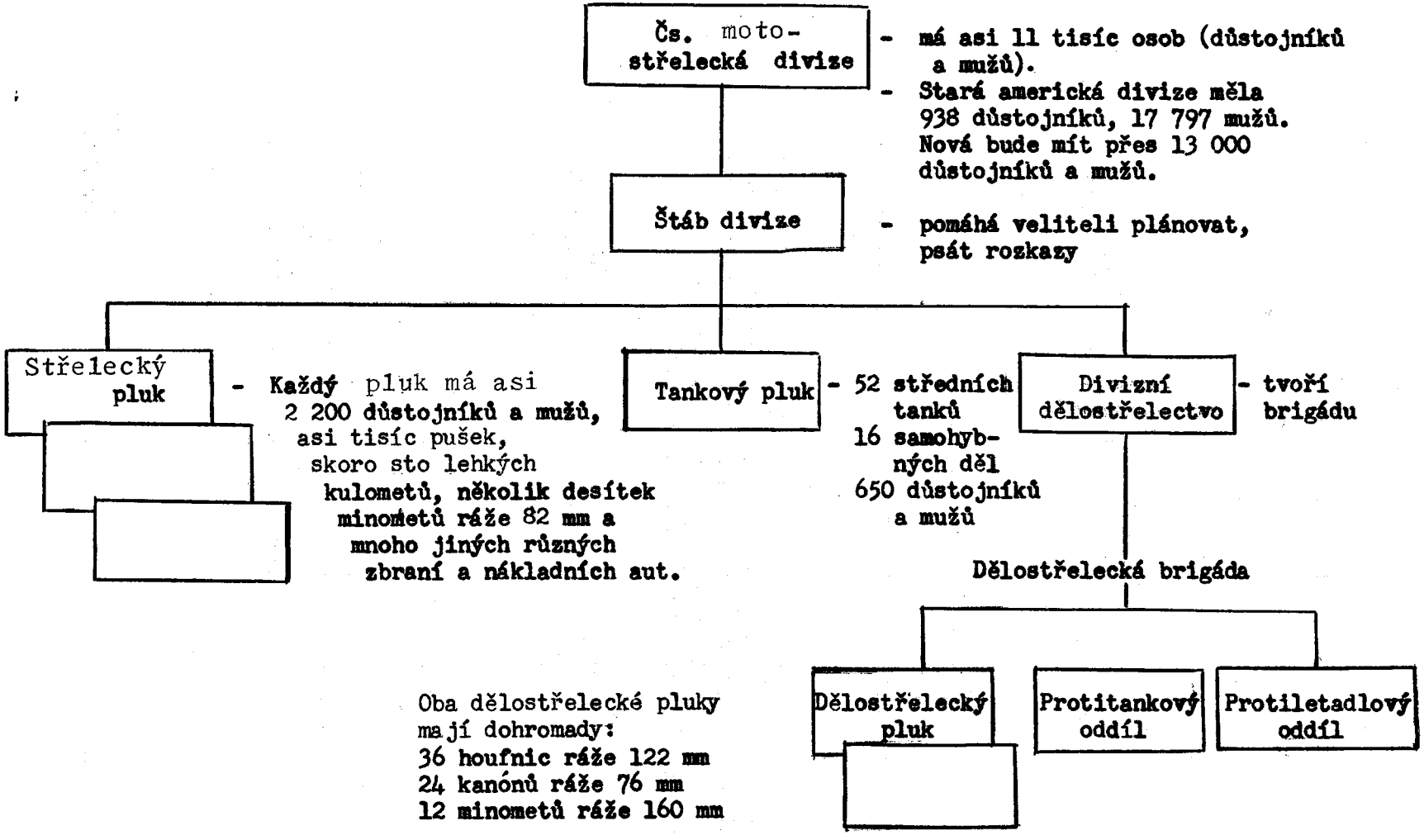

Mimo tyto hlavní zbraně divize má:
pro průzkum - průzkumný prapor
pro spojení - spojovací prapor
pro stavění překážek, minových polí, ničení, atd. - ženijní prapor
Pro zásobování a odsun raněných má divize jednotky služeb

Lesson 73

Motostřelecká divize.

Motostřelecká divize je jednotka, která má nejen pěchotu, ale i dělostřelectvo, tanky a jiné druhy vojska, které se přímo účastní boje. Proto taková divize může dobře bojovat sama.

Organizace divize:

a) **Divizi velí generál - velitel divize. Jemu pomáhá štáb.**

b) **Pěchota, dělostřelectvo a tanky bojují.** Žádný z těchto druhů vojska **nebojuje sam, protože velitel divize z pěchoty, dělostřelectva a tanků tvoří bojové skupiny, které bojují pohromadě. Ženijní, spojovací a průzkumné jednotky patří k těmto bojovým skupinám.**

c) **Divize, když bojuje,potřebuje munici, vojáci musí jíst a někdo musí vozit zásoby, opravovat motorová vozidla, starat se o nemocné a raněné, a to je funkce služeb.**

Týlové služby divize jsou:

Intendanční služba,**která se stará o peníze, jídlo a výstroj.**
Zbrojní služba, která má zásoby munice a opravuje zbraně.
Zdravotnická služba, která se stará o raněné a nemocné.
Dopravní služba, která dopravuje zásoby a opravuje motorová vozidla.

Podívejte se teď na náčrt divize. **Uvidíte tam, z jakých jednotek se skládá a kolik mužů a jaké zbraně mají tyto jednotky.**

OTÁZKY K TEXTU.

1. Co má motostřelecká divize?
2. Může divize bojovat sama?
3. Kdo velí divizi?
4. Kdo pomáhá veliteli divize?
5. Které zbraně má divize?
6. Jaké zbraně má střelecký pluk?
7. Bojují ty zbraně samy?
8. Z čeho se skládají bojové skupiny?
9. Které jednotky patří k bojovým skupinám?
10. O co se starají služby?
11. Které jsou týlové služby divize?
12. O co se stará intendanční služba?
13. O co se stará zbrojní služba?
14. O co se stará zdravotnická služba?
15. O co se stará dopravní služba?
16. Kolik důstojníků a mužů má čs. divize?
17. Co dělá štáb divize?
18. Kolik důstojníků a mužů má střelecký pluk?
19. Kolik má pluk pušek?
20. Které jiné zbraně má střelecký pluk?
21. Jaké tanky má tankový pluk?
22. Kolik má tankový pluk důstojníků a mužů?
23. Z čeho se skládá dělostřelecká brigáda?
24. Kolik má dělostřelecký pluk houfnic?
25. Jaké ráže?
26. Kolik kanónů? Jaké ráže?
27. Kolik minometů? Jaké ráže?
28. Co má divize pro průzkum?
29. Co má divize pro spojení?
30. Co má divize pro stavění překážek?
31. Co ještě dělá ženijní prapor?
32. Kdo se stará o zásobování?
33. Kdo se stará o odsun raněných?

INTERPRETING EXERCISE

Včera vyslýchal kapitán Brown dvě děti : Jarku Berana a jeho sestru Mílu. Od obou dětí se dověděl několik podrobností z jejich cesty přes hranice. Američtí vojáci je viděli včera brzy ráno u lesa na sever od Selbu. Děti byly samy, bez rodičů.

Dnes ráno budeme slyšet, co se stalo jejich mamince a tatínkovi.

Brown — Don't cry, Mrs. Beran, everything will be O.K. Your husband isn't too seriously wounded and he'll be out of the hospital sooner than you think ... Tell me now, how did you get him over the border ? Tell me everything from the beginning !

Beranová — Byly asi čtyři hodiny včera ráno, když jsme se blížili k hranicím. Muž říkal, že nám už zbývá jen pět nebo šest set kroků a budeme mimo nebezpečí. Děti šly vzadu. Najednou jsem ze tmy slyšela: "Stůj, kdo tam ?"

Brown — Did you see the person who called ?

Beranová — Nejdřív jsem neviděla nikoho. Muž se zastavil a vyndal z kapsy pistoli. Potom jsem viděla ostré světlo a vojáka, který se blížil proti nám.

Brown — What did your children do ?

Beranová — Děti utíkaly skrz vysokou trávu k lesu a ten voják na ně střílel. Když to můj muž viděl, začal taky střílet. Potom jsem cítila ránu[1] do hlavy a dál nevím, co bylo.

Brown — When did you regain consciousness[2] ?

Beranová — Už začínalo být světlo. Nevím, jak dlouho jsem byla bez sebe[3]. Ale jistě aspoň 15 nebo 20 minut.

Brown — Was your husband there ?

Beranová — Viděla jsem ho ležet asi dvacet kroků ode mne. Nehýbal se a vypadal jako mrtvý. O trochu dál leželi oba vojáci.

Brown — What did you do then ?

Beranová — Chtěla jsem jít k němu, ale nohy mě nechtěly nést. Udělala jsem jen krok nebo dva a zase jsem padla. Teprve za chvíli jsem dostala dost síly, dala jsem si okolo hlavy obvaz a pak jsem šla pomoct Jaroušovi.

---

1) rána, gen.sg.: -y, f. = blow
2) Kdy jste přišla k sobě ? = When did you come to?
3) být bez sebe = to be unconscious
plakat - to cry (weep)
neplačte! - don't cry!

L. 73

Brown So you knew that you were wounded too ?
Beranová Ano, ale moc mě to nebolelo. Já mám tvrdou hlavu.

Brown How did you get your husband across the border ?
Beranová Věděla jsem, že nejsme daleko od hranic, a tak jsem ho nesla[1] vždycky deset nebo dvacet kroků až do toho lesa, kde jste nás našli[1].

---

1) našel jsem = I found

READING EXERCISE

L. 73

101, 105, 109, 112, 129, 150, 167, 199, 200, 202, 206,
222, 299, 300, 333, 348, 350, 367, 399, 401, 402, 411,
429, 463, 488, 503, 505, 525, 555, 595, 610, 613, 677,
698, 731, 752, 777, 807, 828, 888, 919, 929, 999, 1 000

1 005, 1 010, 1 029, 1 100, 1 200, 1 300, 1 400, 1 492,
1 526, 1 620, 1 776, 1 848, 1 812, 1 865, 1 914, 1 938,
1 941, 1 948, 2 100, 4 556, 5 736, 9 825

10 100, 14 320, 20 000, 30 000

100 000, 500 000, 900 000, 1 000 000, 8 000 000, 162 000 000

L. 73

HOMEWORK

During the last war I had four very good friends. Each one of us served with (u) a different unit of the First Czechoslovak Brigade.

Gustav served with the 1st tank battalion, Mirek was with the artillery battalion, Slávek was an M.P., Rudolf served with the HQ Company, and I was with the Medical Service.

The first part of the war we were all together at Division Headquarters, but later we received special training and each of us went to another unit.

Our units were not far from each other+, but the transportation situation was so bad that we saw each other only seldom++.

Our brigade was an independent+++ unit which had its own rear echelon: the Quartermaster Corps, Ordnance Corps, Medical Corps and Transportation Corps. We also had our own Signal Corps and Engineer Battalion and reconnaissance, antitank and antiaircraft battalions.

I don't know now how many tanks and self-propelled guns there were.

When I studied the chart of a Czechoslovak infantry division I saw that the names of the units are almost the same. Some numbers of course are not fixed and the organization is a little different.

The headquarters of a Czechoslovak infantry division also has a chemical warfare company besides other auxiliary units. We didn't have that.

The American organization is quite different and I can't always translate the terms exactly, but I hope that I gave you at least a little material which you can use at some other time.

\+ from each other - od sebe
++ to see each other - vidět se
+++ independent - samostatný

NOTE: Cardinal numerals from 21 through 29 ... 91 through 99 have two forms:
jedenadvacet and dvacet jeden, etc.
In counting, particularly when the object is not mentioned; in dictating numbers; or when we write and at the same time pronounce, the second form, dvacet jeden is used more often. Every numeral of such a composite number is spelled as a separate word.
Otherwise we use as a rule the form jedenadvacet, etc., spelled together. It is a common form and is used more often when the object follows.

0	nula
1	jeden, jedna, jedno
2	dva, dvě, dvě
3	tři
4	čtyři
5	pět
6	šest
7	sedm (pron.: sedum)
8	osm (pron.: osum)
9	devět
10	deset
11	jedenáct
12	dvanáct
13	třináct
14	čtrnáct
15	patnáct
16	šestnáct
17	sedmnáct (pron.: sedumnáct)
18	osmnáct (pron.: osumnáct)
19	devatenáct
20	dvacet

21	dvacet jeden	nebo	jedenadvacet nebo jednadvacet
22	dvacet dva	"	dvaadvacet (see note on p. 30)
23	dvacet tři	"	třiadvacet
24	dvacet čtyři	"	čtyřiadvacet
25	dvacet pět	"	pětadvacet
26	dvacet šest	"	šestadvacet
27	dvacet sedm	"	sedmadvacet
28	dvacet osm	"	osmadvacet
29	dvacet devět	"	devětadvacet

20	dvacet
30	třicet
40	čtyřicet
50	padesát
60	šedesát
70	sedmdesát (pron.: sedumdesát)
80	osmdesát (pron.: osumdesát)
90	devadesát

100	sto (jedno sto)
200	dvě stě
300	tři sta
400	čtyři sta
500	pět set
600	šest set
700	sedm set
800	osm set
900	devět set

101	sto jedna
102	sto dvě
103	sto tři
111	sto jedenáct
120	sto dvacet
131	sto třicet jedna nebo sto jednatřicet
190	sto devadesát
365	tři sta šedesát pět (tři sta pětašedesát)
999	devět set devadesát devět (devět set devětadevadesát)

L. 73

1000	tisíc (jeden tisíc)
2000	dva tisíce
3000	tři tisíce
4000	čtyři tisíce
5000	pět tisíc
6000	šest tisíc
10 000	deset tisíc
11 000	jedenáct tisíc
20 000	dvacet tisíc
100 000	sto tisíc
200 000	dvě stě tisíc
500 000	pět set tisíc
750 000	sedm set padesát tisíc
1 000 000	milión (jeden milión)
2 000 000	dva miliony
4 000 000	čtyři milióny
5 000 000	pět miliónů

1001	tisíc jedna
1050	tisíc padesát
1100	tisíc jedno sto (jedenáct set)
1200	tisíc dvě stě (dvanáct set)
1300	tisíc tři sta (třináct set)
1400	tisíc čtyři sta (čtrnáct set)
1500	tisíc pět set (patnáct set)
1600	tisíc šest set (šestnáct set)
1700	tisíc sedm set (sedmnáct set)
1800	tisíc osm set (osmnáct set)
1900	tisíc devět set (devatenáct set)
2000	dva tisíce
2100	dva tisíce jedno sto
2900	dva tisíce devět set

An alternate spelling of milión is milion.

Jeden The declension of jeden, jedna, jedno is the same as that of ten, ta, to.

Counting When counting without naming the counted object (one, two, three, four, etc.), there are three alternatives for the first two numerals in Czech.

The alternatives are interchangeable, with individual preferences :

jeden, dva, tři ....
jedna, dvě, tři ....
jedna, dva, tři ....

Jedenáct set The alternative forms:

jedenáct set for tisíc jedno sto (1100)
dvanáct set for tisíc dvě stě (1200)

are used only up to devatenáct set (1900).

The only way to say 2100, 2200, etc. is dva tisíce jedno sto, dva tisíce dvě stě, etc.

Miliarda

In American usage:		In Czech usage:
billion (1,000,000,000)	=	miliarda (1 000 000 000)
trillion (a thousand billion)	=	bilion (tisíc miliard)

Note the written symbol for 1 = 1
and for 7 = 7

Genitive of the Counted Object	The counted object with the numerals from 5 up is in the genitive case, and the verb is in the neuter singular. a) if the numeral is in the nominative b) if the numeral is in the accusative c) and, of course, if the numeral is in the genitive:

Examples to a)

Kolik je tam vojáků ?
Tam je jeden voják.
Tam jsou dva vojáci.
Tam jsou tři vojáci.
Tam jsou čtyři vojáci.
Tam je pět vojáků.
Tam je šest starých vojáků.
Tam je těch sedm vojáků.
Je jich tam osm.
Bylo nás tam devět.
Tam bylo těch deset starých vojáků.

Tam bylo jedenáct vojáků.
Čtyři byli důstojníci
a sedm jich bylo poddůstojníků.
Někteří byli staří a někteří
mladí. Těch mladých tam bylo
osm, a čtyři byli staří.

Vidělo to asi patnáct vojáků.
Přišlo jich asi třicet.
Dvanáct jich bylo nemocných.

The last digit determines which case is used :

Byl tam dvacet jeden voják. (rarely used)
Bylo tam jednadvacet vojáků.

Byli tam dvacet dva vojáci.
Bylo tam dvaadvacet vojáků.

Byli tam dvacet čtyři vojáci.
Bylo tam čtyřiadvacet vojáků.

Bylo tam dvacet pět vojáků.
Bylo tam pětadvacet vojáků.

L. 73 Examples to b)

On má jednoho vojáka.
On má dva vojáky.
On má tři vojáky.
On má čtyři vojáky.
On má pět vojáků.
On má dvacet vojáků.
On má 200 vojáků.
Potřebujeme asi třicet pušek.

The accusative of numerals from 2 up is the same as the nominative:

dva, dvě, tři, pět, šest, dvacet, sto etc.

Examples to c)

Slyšel jsem to od jednoho vojáka.
od dvou vojáků.
od tří vojáků.
od čtyř vojáků.
od pěti vojáků.
od šesti vojáků.
od dvaceti vojáků.
od třiceti pěti vojáků.

Numerals from 5 up (except sto, tisíc, milion etc.) form the genitive, dative, locative and instrumental by adding -i to the stem:
pěti, devíti, deseti(or desíti), dvaceti sedmi, třiceti (třicíti), čtyřiceti (čtyřicíti), padesáti, devadesáti, sto padesáti pěti etc.

NOTE: If the numeral is in the dative, locative or instrumental, the counted object is in the respective case and not in the genitive.

Příklad: Řekl jsem to pěti vojákům (dative).

brigáda, f. - brigade
boj, gen. sg.-e, m. - fight
bojovat, dur. - to fight
část, gen. sg. -i, f. - part
dělostřelecký, adj. - artillery
divise (pron.:-ze) or divize, f. - division (mil. term.)
dopravní, adj. - transportation, traffic
intendanční, adj. - quartermaster
jednotka, f. - unit
náčrt, gen. sg. -u, m. - sketch, outline
oddíl, gen. sg. -u, m. - detachment, unit; battalion
pohromadě - together
raněný, gen. sg. -ého, m. - wounded
samohybný - self-propelled
skládat se z něčeho - to consist of s.t.
skupina, f. - group
spojovací - connecting
stálý - constant, fixed, permanent, stable
štáb, gen. sg. -u, m. - staff
štábní - staff (adj.)
tvořit - to form
zbrojní, adj. - armament, ordnance
ženijní, adj. - engineer (mil. term)

Fráze a idiomy

protiletadlový oddíl - antiaircraft battalion
protitankový oddíl - antitank battalion
spojovací prapor -- signal battalion
zdravotnický prapor - medical battalion
žádná z těchto zbraní - none of these branches
průzkumný prapor, m. — reconnaissance batallion

Několik dalších slovíček a frází

odsun, gen. -u, m. - evacuation
překážka, f. - obstacle
chemický - chemical
pomocný - auxiliary, assistant
schéma, gen.sg.schématu, nom. pl. schémata - chart
týl, -u, m. - back of the neck, nape; rear, rear echelon
týlový, adj. - rear, rear echelon
štábní rota - Headquarters Company
rota bojových chemických látek - chemical warfare company

druhy vojska a služby - combat arms and technical services

DVANÁCTÝ ZÁPAS SEZONY

č 74

1

2

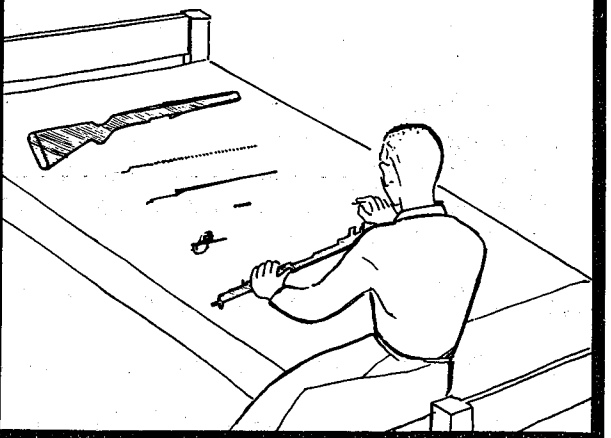

3

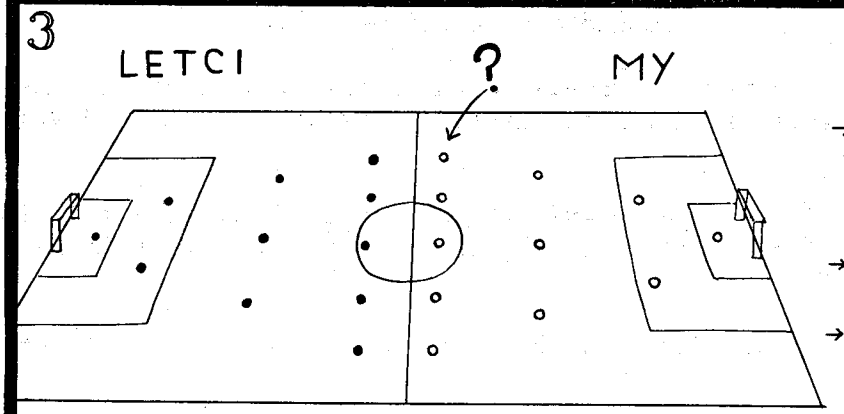

ZÁPAS		MY	ONI
1		3	1
2		3	2
→ 3		1	4
4		2	1
5		4	2
6		3	2
→ 7		2	3
8		3	0
→ 9		1	5
10		2	0
11		4	1
12		?	?

4

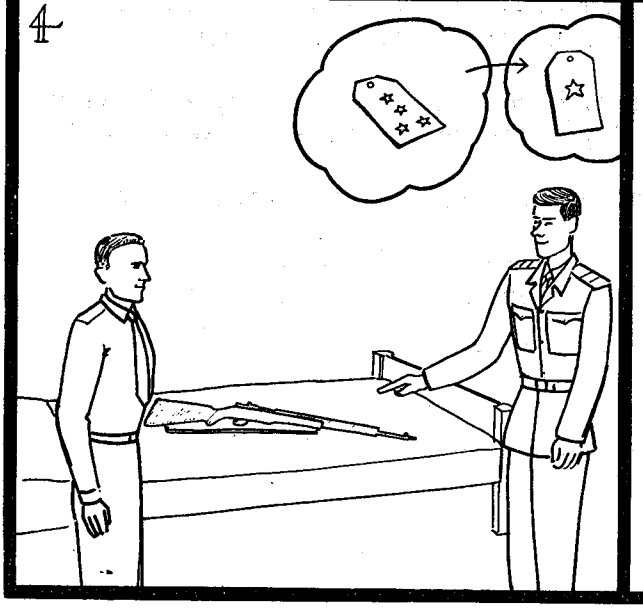

5

Lesson 74

Dvanáctý zápas sezóny

Vojín Miroslav Navrátil vzal do ruky svou pušku a posadil se na postel. Má vztek, že se vůbec narodil. První rota, u které slouží, měla odpoledne náhlou prohlídku zbraní. Dělal ji major Drábek. Major si dal ukázat pušky. Jedna se mu nelíbila. Prý nebyla dost čistá. Byla to ovšem ta, která patřila vojínu Navrátilovi.

Mjr.:"Vy hrajete za náš pluk fotbal, že ano, soudruhu ?!"

Navr.:"Hraju pravé křídlo, soudruhu majore."

Mjr.:"Tak si pamatujte, že nejdřív musíte mít čistou pušku. Pak teprve smíte jít hrát fotbal. Za trest ho teď nebudete hrát tři měsíce."

Vojín Navrátil sedí, rozebírá pušku,a je mu do pláče. Jeho mužstvo má pozítří hrát dvanáctý zápas sezóny, proti letcům. Bude to těžký boj. Navrátil čistí zásobník a říká si:

Navr.:"Koho oni asi v neděli dají na pravé křídlo ? Naši už prohráli tři zápasy - třetí, sedmý a devátý. Jestli nevyhrajem ten dvanáctý, půjdem dolů na šesté místo. To bude katastrofa."

Do místnosti jde desátník Růžička. Vojín Navrátil vstává a zdraví. Desátník povídá:

Růž.:"Pohov, soudruhu, a dělejte, ta puška se musí za chvíli lesknout. Ukažte hlaveň ! No, to jde. Až budete hotový, hlaste se kapitánu Pražákovi. Ten se pak půjde k majorovi zeptat, jestli vás nechá hrát. Ne k vůli vám, rozumíte, ale k vůli pluku. Letce musíte porazit, a bez vás to bohužel nejde."

Navr.:"Děkuju pěkně, soudruhu desátníku. Hned, jak to budu mít, budu se soudruhu kapitánovi hlásit. A když Pánbůh dá, porazíme v neděli letce 5 : 0."

Vojín Navrátil udělal rychlý pohyb a ukazuje desátníkovi, co chytil. Je to blecha. Desátník říká:

Růž.:"Pěkná ! Takové tady vojákům pijou krev už od osmnáctého století."

L. 74

OTÁZKY K TEXTU.

1. Kam se posadil vojín Navrátil ?
2. Posadil se na postel ?
3. Čí pušku vzal do ruky ?
4. Má ten vojín vztek ?
5. Má vztek na život ?
6. Měla jeho rota prohlídku zbraní ?
7. Kdy měla jeho rota tu prohlídku ?
8. Byla ta prohlídka náhlá ?
9. Kdo dělal tu prohlídku ?
10. Jak se jmenoval ten major ?
11. Dal si major Drábek ukázat pušky ?
12. Kdo si dal ukázat pušky ?
13. Líbila se mu ta, která patřila vojínu Navrátilovi ?
14. Byla ta puška docela čistá ?
15. Proč se ta puška majoru Drábkovi nelíbila ?
16. Ptal se major Navrátila, jestli hraje fotbal ?
17. Za koho hraje vojín Navrátil fotbal ?
18. Hraje tam pravé křídlo ?
19. Musí mít vojín Navrátil pušku čistou ?
20. Co si má Navrátil pamatovat ?
21. Smí jít hrát, když puška není čistá ?
22. Jak dlouho nesmí hrát fotbal ?
23. Jaký trest dal major Navrátilovi ?
24. Kdo teď sedí a rozebírá pušku ?
25. Co rozebírá Navrátil ?
26. Je veselý ?
27. Komu je do pláče ?
28. Má jeho mužstvo pozítří hrát dvanáctý zápas ?
29. Kolikátý zápas mají hrát ?
30. Proti komu budou hrát ten dvanáctý zápas ?
31. Budou ten dvanáctý zápas hrát proti leteckému mužstvu ?
32. Bude ten zápas lehký ?
33. Čistí vojín Navrátil zásobník své pušky ?
34. Co čistí Navrátil ?
35. Ví, kdo v neděli bude hrát pravé křídlo ?
36. Koho dají na pravé křídlo ?
37. Prohráli už nějaký zápas ?
38. Kolik zápasů už prohráli ?
39. Prohrálo jeho mužstvo třetí, sedmý a devátý zápas ?
40. Které zápasy prohrálo jeho mužstvo ?
41. Chtějí vyhrát ten dvanáctý zápas sezony ?
42. Který zápas chtějí vyhrát ?
43. Půjde jeho mužstvo na šesté místo, když zase prohraje ?
44. Na které místo půjdou, když prohrajou ?
45. Bude to katastrofa pro mužstvo jeho pluku ?
46. Pro koho to bude katastrofa ?
47. Kdo jde do místnosti ?
48. Kam jde desátník Růžička ?

49. Vstává vojín Navrátil ?
50. Koho zdraví ?
51. Zdraví Navrátil desátníka Růžičku ?
52. Sedí nebo vstává ?
53. Musí se ta puška lesknout ?
54. Kdo to říká vojínu Navrátilovi ?
55. Dává si desátník ukázat hlaveň ?
56. Kdo si dává ukázat hlaveň ?
57. Komu ukazuje Navrátil hlaveň své pušky ?
58. Má se Navrátil hlásit kapitánu Pražákovi ?
59. Komu se má Navrátil hlásit ?
60. Má se mu hlásit, až bude hotový ?
61. Má se Navrátil hlásit kapitánovi hned teď, nebo až bude hotový ?
62. Půjde kapitán Pražák k majoru Drábkovi ?
63. Ke komu půjde kapitán Pražák ?
64. Zeptá se majora, jestli nechá Navrátila hrát ?
65. Na co se kapitán Pražák zeptá majora Drábka ?
66. Půjde tam kapitán k vůli Navrátilovi ?
67. Půjde tam k vůli pluku ?
68. Může mužstvo pluku vyhrát bez vojína Navrátila ?
69. Bez koho nemůžou vyhrát ?
70. Hraje Navrátil pravé křídlo tak dobře ?
71. Děkuje Navrátil desátníku Růžičkovi ?
72. Bude se hlásit kapitánovi, až bude práce hotová ?
73. Myslí, že porazí letce ?
74. Doufá, že je porazí 5 : 0 ?
75. Co chytil Navrátil ?
76. Chytil blechu ?
77. Pijou blechy vojákům krev ?
78. Jsou tam ty blechy od osmnáctého století ?
79. Od kterého století tam jsou ty blechy ?

L. 74

INTERPRETING EXERCISE

Místo Kancelář kapitána Browna.
Čas Asi 14 dní po výslechu[1] paní Beranové.
Osoby Kapitán Brown, četař Green a Jaroslav Beran (otec malého Jarky Berana a jeho sestry Míly).

Brown I´m very glad that you´re out of the hospital so soon, Mr. Beran. How´s your wife and how are the children ?
Beran Děkuju, pane kapitáne. Rodina je v pořádku. Však měli všichni dost těžkých dnů.

Brown I liked your son Jarka very much. Is Jarka the same as Jaroslav ?
Beran Ano. To je stejné jméno. Moje žena mi taky říká Jarka nebo Jarouš.

Brown Your children told us that during the last war you were at Dunkirk. When was that ?
Beran Ke konci čtvrtého a celý pátý rok války. 1944 a 1945. Sloužil jsem tam u první československé obrněné brigády.

Brown How long were you there ?
Beran Myslíte u Dunkirku, nebo u brigády ?

Brown I mean with the brigade.
Beran Od jednačtyřicátého roku, nebo jestli chcete vědět přesně datum, od 7. července[2] 1941.

Brown How did you get to England [3] ?
Beran Z Francie přes Afriku[4].

Brown I thought that the majority of the Czechs and Slovaks left France in 1940.
Beran A nemýlíte se, pane kapitáne. Byl jsem u první československé divize která držela frontu na východ od Paříže[5]. Byl tam takový chaos, že jeden nevěděl, co dělá druhý,a když jsme se konečně dostali z fronty na jih, byly všechny transporty do Anglie pryč. Byli jsme rádi, že jsme mohli do Afriky.

Brown Did the whole 1st Czechoslovak division go to Africa ?
Beran Ne. Jen malá část mé roty - 28 mužů nás bylo. My jsme byli poslední, protože jsme měli za úkol pomáhat krýt ústup. Někteří pak utíkali přímo do Španělska[6].

Brown What did you do there till 1941 ?
Beran Nejdřív nás dali jako zajatce do tábora u Oranu, ale tam jsme byli

jen 4 dny. Pátého dne dali všechny Čechy do vězení - prý podle rozkazu z Berlína. Měli jsme mít soud, ale nakonec z toho nic nebylo. Za 6 měsíců nás poslali bez soudu na práci. Stavěli jsme silnice.

Brown Who helped you get away from there ?
Beran Nikdo. Každý odtamtud utíkal jak to šlo. Já jsem se dostal do Španělského Maroka[7] a do Tangeru, kde jsem se hlásil u úřadů. Potom už bylo všechno jednoduché.

---

po výslechu	- after the interrogation
1) výslech, gen.sg.: -u, m.	- interrogation, interview
2) červenec, gen.sg.: -nce, m.	- July
3) Anglie, f.	- England
4) Francie, f.	- France
Afrika, f.	- Africa
5) Paříž, gen.sg.: -e, f.	- Paris
6) Španělsko, gen.sg.: -a, n.	- Spain
7) Španělské Maroko	- Spanish Morocco

Však měli .... - They surely had ..., didn't they?

L. 74

HOMEWORK

As a student I used to play soccer. We had two very good teams, all told, twenty-two students.

Each season we played ten games (matches). The last two years we won eighteen and lost only two.

We used to beat all the local schools, but we were never able to win against one school from another city.

I remember well my last game. It was a catastrophe. I played left wing and my friend Charles played left inside[1]. We were on the offensive from the first to the ninetieth minute, but we had no luck. We weren't shooting well enough and their goalkeeper[2] caught everything.
We were leading two to nothing, but then our defense folded up (ceased to exist). In (za) ten minutes, they scored[3] four goals[4] and the second part of the match was equally bad. We lost eight to two. I don't have to tell you how hopping mad we were[5].

We sat down[6] on the grass and we looked for the true reasons of our defeat. But all the words and weeping didn't help. We couldn't even say that the referee was against us.

An ambulance took our captain to the hospital. He lost some blood and was ill for fourteen days.

Since that time I haven't played soccer anymore, and I don't think I'll play again. I have other worries now. I'm a soldier.

Last night our lieutenant asked me whether I was interested in some sport. I told him what I could do and that I wanted to play again. Then the lieutenant inspected my rifle. He didn't like the barrel and ammunition clips. They didn't shine enough.

Now, instead of soccer I sit at home.

---

1) left inside - levá spojka, f.
2) goalkeeper - brankař, m.
3) they scored - dali nám
4) a goal - branka, f.
5) to be hopping mad - mít velký vztek
6) to sit down, pct. - sednout si, posadit se

ORDINAL NUMERALS.
Řadové číslovky

Ordinal numerals agree in gender, number and case with the noun like adjectives.
První, třetí, tisící are the soft type, the rest of them the hard type.

první, -í, -í	- the first	1.	- 1st
druhý, -á, -é	- the second	2.	- 2nd
třetí, -í, -í	- the third	3.	- 3rd
čtvrtý, -á, -é	- the fourth	4.	- 4th
pátý	etc.	5.	etc.
šestý		6.	
sedmý		7.	
osmý		8.	
devátý		9.	
desátý		10.	

jedenáctý	11.	sty	100.
dvanáctý	12.	dvoustý	200.
		třístý	300.
devatenáctý	19.	čtyřstý	400.
		pětistý	500.
dvacátý	20.	šestistý	600.
dvacátý první	(jednadvacátý)	sedmistý	700.
		osmistý	800.
dvacátý devátý	(devětadvacátý)	devítistý	900.
třicátý	30.	tisící	1.000.
čtyřicátý	40.	dvoutisící	2.000.
padesátý	50.	desetitisící	10.000.
šedesátý	60.		
sedmdesátý	70.	miliónty	1,000.000.
osmdesátý	80.	(or miliontý)	
devadesátý	90.		

kolikátý (or který)

Kolikátý - which (if an answer with an ordinal numeral is expected)

Kolikátá řada je to ? Čtvrtá.	Which row is it ? The fourth.
Kolikáté pivo už pijete ?	Which (what number) beer are you drinking ? How many did you have before ?

L. 74

Kolikátý už máte vůz ? Třetí.	How many cars have you already had ? Three.
Kolikátému člověku to už říkáte ? Čtvrtému.	To how many people have you already said it ? Four.
Myslíte toho pátého důstojníka ? Ne, myslím <u>toho</u> šestého.	Are you thinking of (do you have in mind, do you mean) the fifth officer ? No, I mean the sixth <u>one</u>.

Note the usage of the period to indicate the ordinal numeral:

Odjíždí z <u>3.</u> nástupiště. It leaves from the <u>3rd</u> platform.

NOTE:

nula	-	zero
nultý, ordinal numeral	-	zero
nultý kilometr	-	zero kilometer

---

nulový, adj.	-	zero
nulový bod	-	zero point
nulová poloha	-	zero position

čistit, dur. - to clean
hlaveň, gen.sg.: -ně, f. - barrel (of a gun)
chytat, dur. - to catch
chytit, pct.
katastrofa, f. - catastrophe
krev, gen.sg.: krve, f. - blood
lesknout se, dur. - to shine
náhlý - sudden, unexpected
narodit se, pct. - to be born
pamatovat se, dur. - to remember (keep in mind)
pláč, m. - weeping
pohov ! - at ease !
posadit se, pct. - to sit down, to take a seat
prohrávat, dur. - to lose
prohrát, pct.
porážet, dur. - to defeat, beat; to upset, knock down
porazit, pct.
rozebírat, dur. - to take apart, dismantle, analyze
rozebrat, pct.
století, n. - century
trest, gen.sg.: -u, m. - punishment
vyhrávat, dur. - to win
vyhrát, pct.
vztek, gen.sg. -u, m. - anger, rage
zápas, gen.sg. -u, m. - game match (in sports); struggle
zásobník, gen.sg. -u, m. - (ammunition) clip; magazine
zeptat se, pct. - to ask (a question)

Phrases and Idioms

Dal si ukázat pušky. - He ordered the rifles to be shown to him.
pravé křídlo (fotbal) - right end (soccer)
pak teprve - only then, not until then
za trest - for punishment
Je mi do pláče. - I feel like crying.
půjdu - I will go
To jde. - That´ll do. That´s not so bad.
K vůli němu. - Because of him, on account of him.
Hned jak ... - As soon as ... Immediately after ...
Když Pánbůh dá. - With God´s blessing, God willing
Dělejte ! - Get busy !

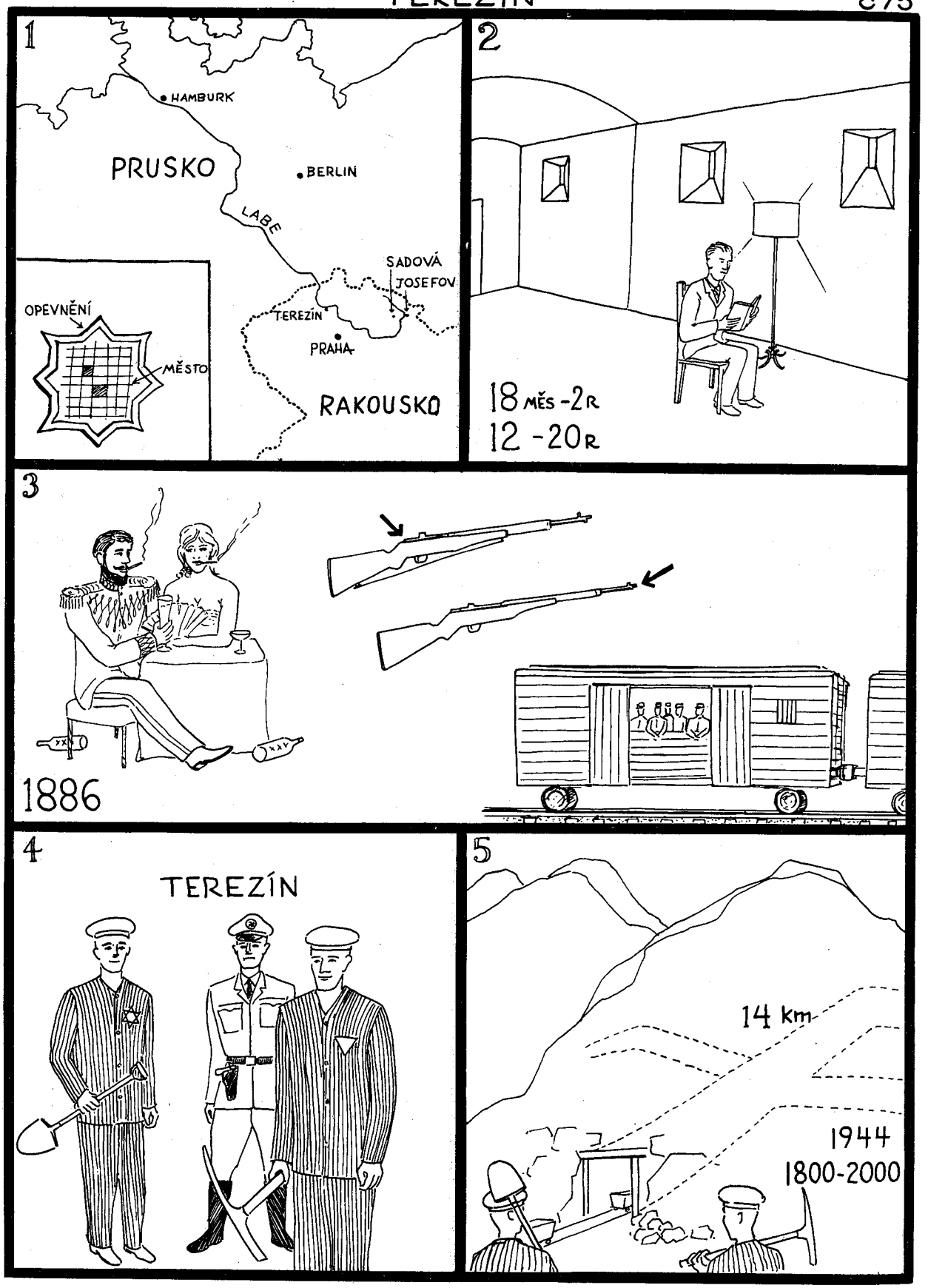
1
HAMBURK
PRUSKO
BERLIN
LABE
SADOVÁ
JOSEFOV
TEREZÍN
PRAHA
RAKOUSKO
OPEVNĚNÍ
MĚSTO
2
18 MĚS -2R
12 -20R
3
1886
4
TEREZÍN
5
14 km
1944
1800-2000

Lesson 75

Terezín

Poslední článek třetího dílu této knihy vám řekl, jak vypadají kasárny Jiřího z Poděbrad. Ty kasárny jsou staré, ale ne tak, jako bývalé pevnosti[1] Terezín a Josefov nebo některé části komárenských kasáren.

Terezín a Josefov stavěla Marie Terezie jako část obranného systému Rakouska proti Prusku. Obě ty pevnosti jsou teď staré přes 180 let. (Marie Terezie umřela roku 1780.) Místnosti tam jsou dlouhé, chladné, a mají tak malá okna, že tam ani za dne nemůžete číst. Za časů Marie Terezie a jejího syna Josefa II. braly vojenské úřady mladé muže na vojnu ne na osmnáct měsíců nebo na dva roky, ale na 12 až 20 let.

Rok 1866 byl zlý rok pro Rakousko: Prusko vyhrálo proti Rakousku válku. Vyhrálo ji u Sadové, malého českého města, které leží jen asi 16 nebo 17 kilometrů od pevnosti Josefova. Rakousko prohrálo ze tří příčin. První byla, že rakouská armáda měla neschopné velitele.Druhá příčina byla, že Prusko mělo - na tu dobu - moderní pušky, proti kterým byly rakouské pušky moc pomalé. A třetí příčina:Prusko užilo k dopravě vojska železnic. To do té doby nikdo jiný nedělal. Pro Rakousko to bylo strašné překvapení.

Za druhé světové války udělali nacisté z Terezína koncentrační tábor. Desetitisíce českých lidí šly do Terezína a odtamtud do jiných koncentračních táborů.

Když začínal čtvrtý rok války, chtělo velitelství SS udělat z jedné hory, která je blízko Terezína, továrnu na tajné[2] zbraně. Ve dne v noci tam pracovalo několik tisíc vězňů všech národností[3]. Kopali do té hory chodby, dohromady asi 14 kilometrů. Za poslední tři měsíce roku 1944 tam umřelo asi 1800 až 2000 politických vězňů. Nacisté však tam tajné zbraně nikdy nevyráběli: Válka byla u konce dřív , než továrna mohla začít pracovat.

---

1) pevnost, f. - fortress
2) tajný - secret (adj.)
3) národnost, f. - nationality (ethnical group)
4) chladný - cool
5) příčina, f. - cause

OTÁZKY K TEXTU.

1. Jsou kasárny Jiřího z Poděbrad staré ?
2. Je Terezín bývalá pevnost ?
3. Je taky Josefov bývalá pevnost ?

L. 75

4. Jsou kasárny Jiřího z Poděbrad tak staré jako Terezín ?
5. Jsou tak staré jako Josefov ?
6. Stavěla Terezín Marie Terezie ?
7. Kdo stavěl Terezín ?
8. Stavěla taky Josefov ?
9. Mělo Rakousko obranný systém proti Prusku ?
10. Jaký systém mělo Rakousko ?
11. Proti komu mělo ten obranný systém ?
12. Jsou ty pevnosti staré ?
13. Jsou staré přes 180 let ?
14. Jak staré jsou ty pevnosti ?
15. Jsou tady někde tak staré pevnosti?
16. Jak staré je asi Presidio of Monterey?
17. Kdy umřela Marie Terezie ?
18. Jsou místnosti těch pevností chladné ?
19. Mají velká okna ?
20. Jsou světlé nebo tmavé ?
21. Můžete tam číst bez elektrického světla ?
22. Musí američtí vojáci sloužit 20 let ?
23. Brali za Josefa II. vojáky na vojnu na 20 let ?
24. Byl rok 1866 pro Rakousko zlý ?
25. Pro koho byl rok 1866 zlý ?
26. Byla roku 1866 nějaká válka ?
27. Vyhrálo Rakousko tu válku ?
28. Kdo vyhrál tu válku ?
29. Co prohrálo Rakousko ?
30. Kde prohrálo Rakousko tu válku ?
31. Je Sadová blízko Josefova ?
32. Mělo Rakousko schopné velitele ?
33. Jaké velitele mělo Rakousko ?
34. Která armáda měla neschopné velitele ?
35. Kdo tam byl neschopný ?
36. Mělo Rakousko moderní pušky ?
37. Kdo měl nemoderní pušky ?
38. Mělo Prusko rychlé, moderní pušky ?
39. Byly pušky pruské armády na tu dobu moderní ?
40. Šla pruská armáda do války pěšky ?
41. Užilo Prusko k dopravě armády železnic ?
42. K čemu užilo Prusko železnic ?
43. Bylo to pro Rakousko překvapení ?
44. Byl Terezín taky koncentrační tábor ?
45. Byl Terezín koncentrační tábor za světové války ?
46. Šlo mnoho lidí za války do koncentračních táborů ?
47. Posílali nacisté české lidi do Terezína ?
48. Kam posílali nacisté české lidi ?
49. Chtěli SS udělat z jedné hory továrnu ?
50. Byla ta továrna blízko Terezína ?
51. Blízko které pevnosti byla ta hora ?
52. Měla ta továrna dělat tajné zbraně ?
53. Jaké zbraně měla dělat ta továrna ?

54. Pracovalo tam mnoho vězňů ?
55. Kdo tam pracoval ?
56. Pracovali tam ve dne v noci ?
57. Byli to vězňové všech národností ?
58. Kopali do té hory chodby ?
59. Co kopali ?
60. Do čeho kopali ty chodby ?
61. Bylo těch chodeb 14 kilometrů ?
62. Kolik bylo těch chodeb ?
63. Umřelo tam 1800 vězňů ?
64. Kolik vězňů tam umřelo ?
65. Umřeli za tři měsíce ?
66. Za kolik měsíců umřeli ?
67. Pracovala někdy ta továrna ?
68. Byla válka u konce dříve ?

READING

Trochu statistiky

Podle čísel z časopisu Time jsou Američané národ, který rád hodně cestuje.

Za rok 1953 měly americké civilní letecké linky tolik cestujících, že uletěly (they flew) dohromady 18 059 000 000 mil.

Železniční doprava byla stejně živá (34 033 000 000 mil.)

Skoro každý třetí Američan měl osobní auto - dohromady 46 289 000 vozů, které ujely (drove) za 12 měsíců 521 741 000.000 mil. Průměrná cestovní rychlost byla přes 51 mil za hodinu. Time neříká, kolik bylo dopravních neštěstí, ale píše, že bylo 36 030 zabitých.

Skoro každý pátý Američan hledal minulý rok nový byt nebo dům (30 786 000 lidí).

Kalifornie, která měla 9 324 515 obyvatel a byla / druhý největší (largest) stát U.S.A., má jen 42% lidí, kteří se tam narodili. 58% se jich narodilo jinde.

Američané také dost utrácejí. Za rok koupili různého zboží za 230 miliard

dolarů. Kolik z toho bylo na cestování, na auta a na domy, statistika Timu neříká.

Z čísel, která máte nahoře, můžete vypočítat (figure out), kolik platí majitelé aut každý rok za dopravu. Každá míle stojí průměrně 7 centů.

Zkuste to! (Try it!)

---

statistika, f. - statistics
míle, f. - mile

HOMEWORK

We played the eleventh game of the season yesterday.

We lost the third and the seventh games; all others, we won.

Svoboda is the sixth Czechoslovak president.

I served with the brigade until the end of 1954.

If you want to know the exact date, it was until the twelfth of December.

Please tell me, what is the date today.

The fast train for Prague leaves from the third platform.

He was out of town from January 15th to February 19th; that is for thirty-six days.

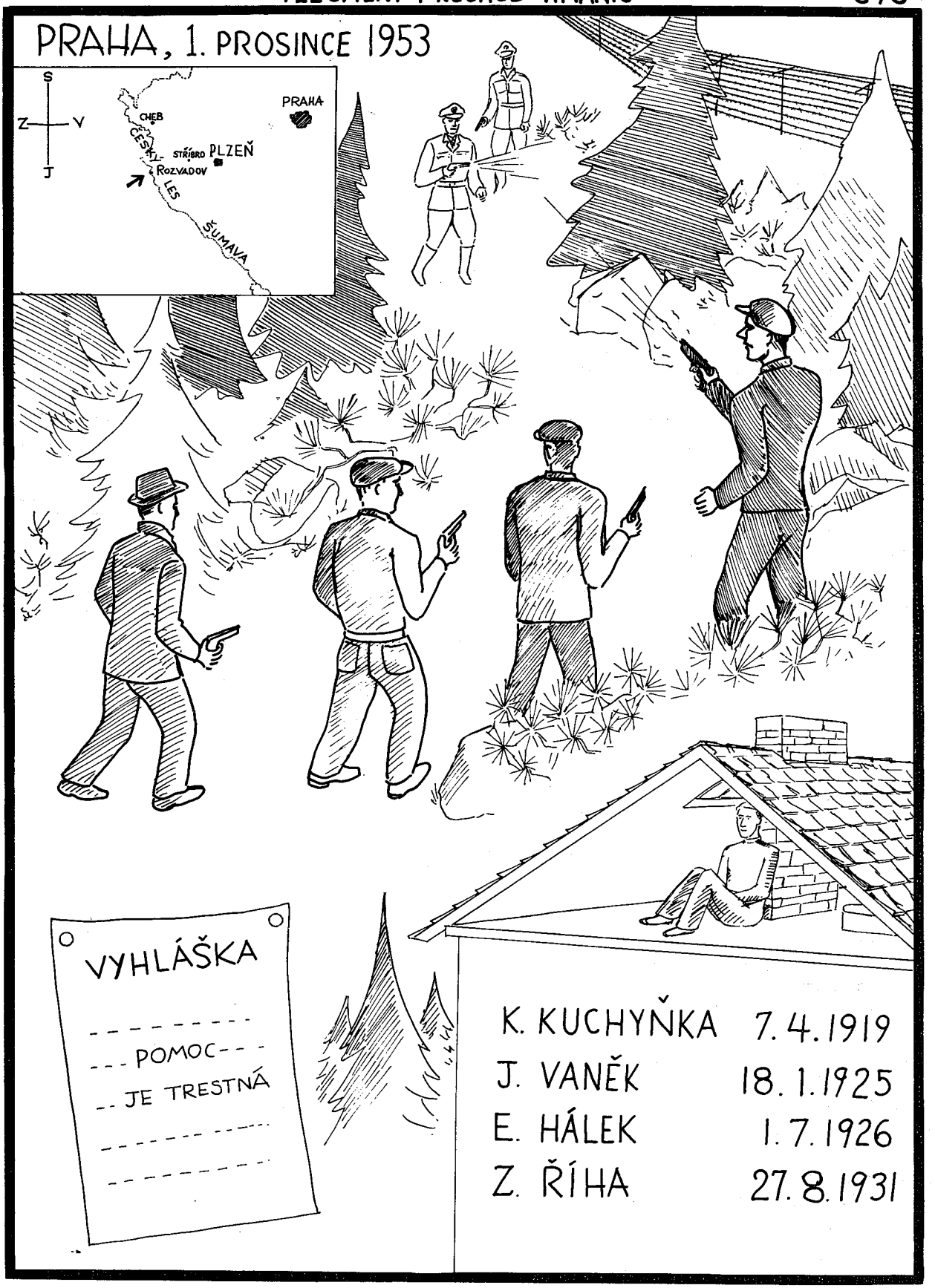
PRAHA, 1. PROSINCE 1953
S
Z
V
J
PRAHA
CHEB
ČESKÝ LES
STŘÍBRO
PLZEŇ
ROZVADOV
ŠUMAVA
VYHLÁŠKA
POMOC
JE TRESTNÁ
K. KUCHYŇKA 7.4.1919
J. VANĚK 18.1.1925
E. HÁLEK 1.7.1926
Z. ŘÍHA 27.8.1931

Lesson 76

Ilegální přechod hranic

Praha 1. prosince 1953.

V neděli 29. listopadu pokusila se skupina čtyř mužů o ilegální přechod čs. hranic. Zdá se, že dostali pomoc od obyvatelů pohraniční oblasti. Skupina se dostala skoro až k československo-německým hranicím na západ od Rozvadova. Všichni měli pistole ráže 7,65. Za večerní tmy zahájili palbu na hlídku Pohraniční stráže, která se pokoušela je zadržet. Protože pohraničníci byli jen dva, ustoupili přesile.

Žádnému ze čtyř mužů se přechod ještě nepodařil. Zdá se, že se skrývají někde nedaleko státních hranic. Upozorňujeme obyvatele pohraniční oblasti, že jakákoli pomoc uprchlíkům je trestná. Jejich jména jsou:

Karel Kuchyňka,	narozený	7. dubna 1919
Jaromír Vaněk,	"	18. ledna 1925
Evžen Hálek,	"	1. července 1926
Zdeněk Říha,	"	27. srpna 1931

za (with genitive) - during

OTÁZKY K TEXTU.

1. Je dnes 1. prosince ?
2. Kolikátého je dnes ?
3. Čtli jsme zprávu, která se jmenuje "Ilegální přechod hranic"?
4. Kterou zprávu jsme čtli ?
5. Pokusili se čtyři muži o ilegální přechod hranic ?
6. Kdo se pokusil o ilegální přechod hranic ?
7. O jaký přechod se pokusili ?
8. Byla to skupina čtyř mužů ?
9. O co se ta skupina pokusila ?
10. Jak velká je ta skupina ?
11. Kdy se pokusili o přechod ?
12. Pokusili se o přechod 29. listopadu 1953 ?
13. 29. listopadu kterého roku ?
14. Pokusili se ti muži o přechod československých hranic ?

L. 76

15. Dostali pomoc od obyvatelů ?
16. Co dostali od místních obyvatelů ?
17. Dali jim obyvatelé pohraniční oblasti pomoc ?
18. Kteří obyvatelé jim dali pomoc ?
19. Pomáhal těm mužům někdo ?
20. Kdo pomáhal té skupině ?
21. Dostala se ta skupina až ke hranicím ?
22. Kam se dostala ta skupina ?
23. Dostali se ti muži až k československo-německým hranicím ?
24. K jakým hranicím se dostali ?
25. Je tam blízko město Rozvadov ?
26. U kterého města se dostali ke hranicím ?
27. Je od Rozvadova daleko k hranicím ?
28. Je Rozvadov na východ od hranic ?
29. Vedou československo-německé hranice na západ od Rozvadova ?
30. Dostali se až na hranice, nebo jen skoro k nim ?
31. Máme tady mapu Československa ?
32. Můžete mi ukázat československo-německé hranice ?
33. Ukážete mi, kde je Rozvadov ?
34. Měli ti čtyři muži pistole ?
35. Co měli ti muži ?
36. Měla ta skupina zbraně ?
37. Jaké zbraně měla ta skupina ?
38. Byly to pistole ráže 7,65?
39. Jakou ráži měly ty pistole ?
40. Jaké ráže byly ty pistole ?
41. Mají americké armádní pistole taky ráži 7,65?
42. Umíte střílet z pistole ?
43. Zahájila ta skupina palbu ?
44. Co zahájila ta skupina ?
45. Zahájili palbu na hlídku ?
46. Zahájili palbu na pohraniční hlídku ?
47. Na jakou hlídku zahájili palbu ?
48. Zahájili palbu za tmy ?
49. Kdy zahájili palbu ?
50. Kdy zahájili ti čtyři muži palbu na pohraniční hlídku ?
51. Má hlídka pohraniční stráže těžkou službu ?
52. Jaká hlídka má těžkou službu ?
53. Pokoušela se je hlídka zadržet ?
54. O co se pokoušela ta hlídka ?
55. Chtěla pohraniční stráž ty muže zadržet ?
56. Koho chtěla hlídka zadržet ?
57. Byli pohraničníci dva ?
58. Kolik tam bylo pohraničníků ?
59. Byli uprchlíci čtyři ?
60. Kolik tam bylo uprchlíků ?
61. Měli uprchlíci přesilu ?
62. Kdo měl přesilu ?
63. Ustoupili pohraničníci ?
64. Ustoupili, protože byli jen dva ?

65. Ustoupili pohraničníci přesile ?
66. Čemu ustoupili ?
67. Jsou čtyři proti dvěma přesila ?
68. Mají čtyři proti dvěma přesilu ?
69. Podařil se skupině přechod hranic ?
70. Podařil se jim přechod 29. listopadu ?
71. Zadržela je 29. listopadu pohraniční stráž ?
72. Skrývají se ti muži ?
73. Skrývá se ta skupina ?
74. Kdo se tam skrývá ?
75. Kolik mužů se skrývá ?
76. Skrývají se nedaleko hranic ?
77. Skrývají se nedaleko státních hranic ?
78. Kde se ti muži skrývají ?
79. Smějí obyvatelé pomáhat uprchlíkům?
80. Komu nesmějí pomáhat obyvatelé?
81. Upozorňují úřady obyvatele, že nikdo nesmí uprchlíkům pomáhat ?
82. Je pomoc uprchlíkům trestná ?
83. Co je trestné ?
84. Upozornily úřady obyvatele, že pomoc uprchlíkům je trestná ?
85. Je trestné pomáhat uprchlíkům ?
86. Narodil se Karel Kuchyňka 7. dubna 1919 ?
87. Má Jaromír Vaněk narozeniny 18. ledna ?
88. Jsou narozeniny Evžena Hálka 1. července ?
89. Je 27. srpen den narozenin Zdeňka Říhy ?
90. Kdy jsou vaše narozeniny ?

L. 76

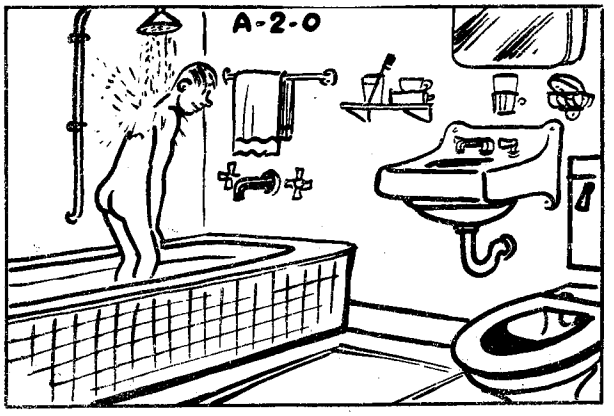

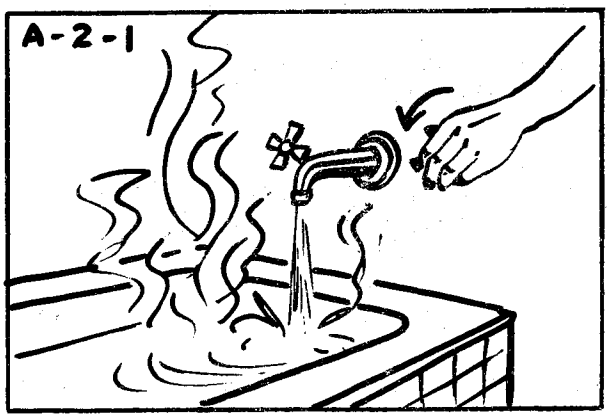

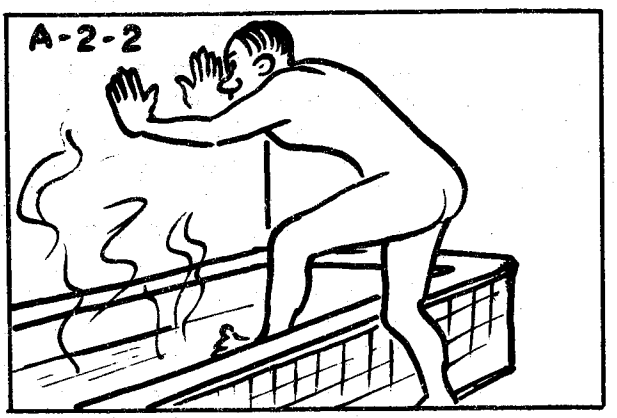

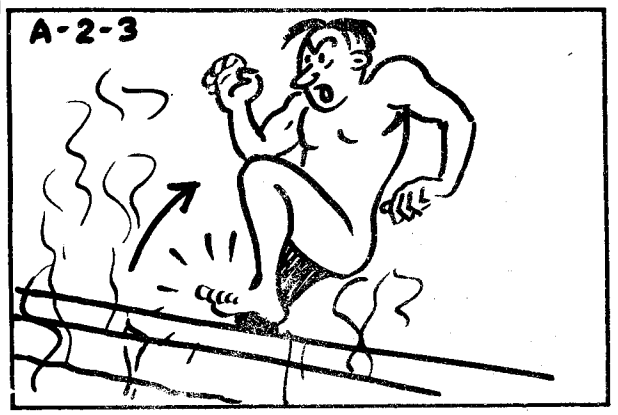

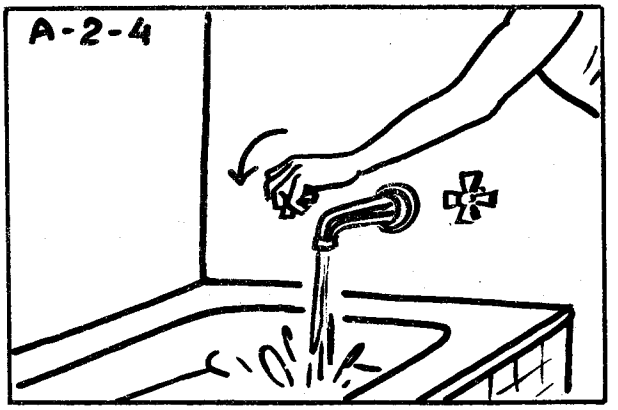

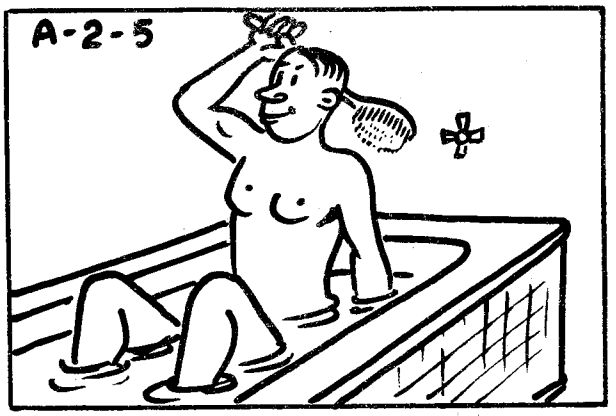

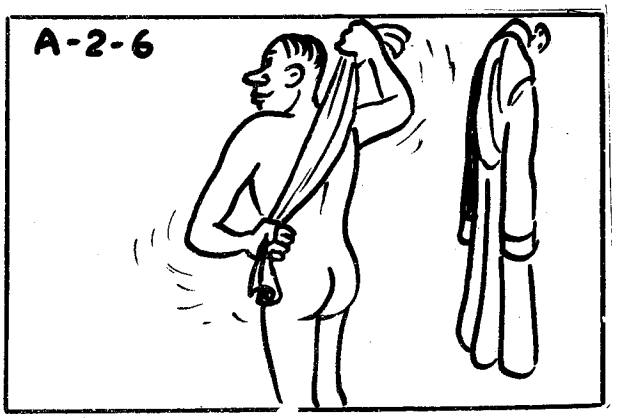

V KOUPELNĚ.

A-2-0 Pan Novák je v koupelně. Je nahý, stojí ve vaně a sprchuje se. Před ním visí na věšáku ručník. Vpravo je umyvadlo a záchod. Mezi umyvadlem a vanou je na stěně polička a na ní stojí sklenice s kartáčkem na zuby. Je tam taky tuba holicího mýdla a nějaký hrníček.
Nad umyvadlem je skříňka se zrcadlem. Taky tam je miska na mýdlo a sklenice na čištění zubů.
Vana a umyvadlo mají kohoutky na teplou a studenou vodu.
Záchod je splachovací (má splachovací zařízení).
Na podlaze leží předložka.

A-2-1 Pan Novák napouští do vany horkou vodu.

A-2-2 Opírá se o stěnu a zkouší levou nohou, jestli voda není příliš horká.

A-2-3 Voda je horká víc než dost. Pan Novák se lekl a rychle vytáhl nohu z vody. Asi se trochu opařil a pálí ho palec.

A-2-4 Potom připouští studenou vodu,

A-2-5 a když je voda akorát, začíná se koupat. Sedí ve vaně a drhne si záda kartáčem. Kartáč má dlouhé držadlo.
Panu Novákovi koukají z vody kolena a horní část těla. Má docela dobrou postavu : široká ramena a prsa, a na rukou svaly.

A-2-6 Po koupeli se utírá. Osušuje si záda.
Župan visí vedle něho na věšáku.

nahý	- naked
vana, f.	- bathtub
sprchovat se	- to take a shower
věšák, gen.sg.: -u, m. (na ručník)	- towel rack
ručník, gen.sg.: -u, m.	- towel
umývadlo or umyvadlo, n.	- washbasin
záchod, gen.sg. -u, m.	- toilet (bowl)
kartáček na zuby	- toothbrush
tuba, f.	- tube
hrníček, gen.sg.: -čku, m.	- cup
skříňka, f.	- (small) cabinet
zrcadlo, n.	- mirror
miska, f.	- bowl
kohoutek, gen.sg.: -tku, m.	- faucet, spigot
splachovací	- flush (adj.)
předložka, f.	- mat
napouštět vodu	- to run the water
opírat se (o něco)	- to lean (against something)
leknout se	- to scare oneself, to get scared
vytáhnout	- to pull out
opařit se	- to scald oneself
zařízení, n.	- arrangement, equipment, mechanism; furnishings
holicí mýdlo, n.	- shaving soap

L. 76

pálit	- to burn
palec	- thumb, the big toe
připouštět vodu	- to add water
akorát	- just right
drhnout	- to scrub
držadlo, n.	- handle
koukat	- to look; to be showing
horní	- upper
postava, f.	- figure
sval, gen.sg.: -u, m.	- muscle
věšák, m. háček, m.	- (clothes) hook
koupel, gen.sg.: -e, f.	- bath
utírat se	- to wipe oneself
osušovat se	- to dry oneself

OTÁZKY

1. Kde je pan Novák ?
2. Je pan Novák nahý ?
3. Stojí pan Novák ve vaně ?
4. Sprchuje se pan Novák v koupelně ?
5. Co visí před ním na věšáku ?
6. Co je vpravo ?
7. Co je na stěně mezi umyvadlem a vanou ?
8. Co stojí na té poličce ?
9. Co je tam ještě ?
10. Co je nad umyvadlem ?
11. Na co je ta miska ?
12. Na co je ta sklenice ?
13. Na jakou vodu jsou ty kohoutky ?
14. Má záchod splachovací zařízení ?
15. Co leží na podlaze ?
16. Jakou vodu napouští pan Novák do vany ?
17. Oč se opírá ?
18. Co zkouší levou nohou ?
19. Jaká je voda ?
20. Lekl se pan Novák ?
21. Co udělal, když se lekl ?
22. Myslíte, že se trochu opařil ?
23. Co ho pálí ?
24. Co dělá potom ?
25. Je potom voda už akorát ?
26. Čím si drhne záda ?
27. Jaké držadlo má ten kartáč ?
28. Co kouká panu Novákovi z vody ?
29. Jakou postavu má pan Novák ?
30. Jaká má ramena a prsa ? Má svaly ?
31. Co dělá pan Novák po koupeli ? Osušuje si záda ?
32. Kde visí župan ?

INTERPRETING EXERCISE

Brown You told me, Mr. Beran, that you came (přišel) to England July 7, 1941. When did you leave Tangiers ?
Beran 30. června 1941.

Brown It took you a week to get to Liverpool ?
Beran Skoro. Nejdřív nás dopravili do Gibraltaru a teprv odtamtud do Anglie.

Brown Whom do you mean, when you say "us"?
Beran Bylo nás dvanáct uprchlíků: pět Francouzů, tři Poláci, jeden Slovák a tři Češi.

Brown Did you know some of them ?
Beran Nikoho.

Brown Were the others also soldiers ?
Beran Všichni. Čtyři poddůstojníci - já jsem byl tenkrát ještě četař - a osm důstojníků. Jeden z těch Čechů byl pilot, a ten Slovák a druzí dva Češi byli letečtí mechanici.

Brown How did they get to Africa ?
Beran Nejdřív se skrývali u jedné francouzské rodiny blízko španělských hranic a pokusili se několikrát (several times) o ilegální přechod do Španělska, ale nepodařilo se jim to. Potom prý na ně někdo upozornil úřady, a když je policie chtěla zadržet, bránili se.
V noci se jim podařilo ustoupit do lesů. Ráno se dostali k nějakému letišti. Tam stálo několik letadel a u nich byla slabá stráž. No - a v poledne už byli v Africe.

OTÁZKY

1. Kdy odjížděl kpt. Beran z Tangeru ?
2. Trvala cesta do Liverpoolu týden ?
3. Kam je dopravili nejdříve ?
4. Kolik bylo uprchlíků ?
5. Kolik z nich bylo Francouzů ?
6. Kolik z nich bylo Poláků ?
7. Kolik z nich bylo Čechů ?
8. Kolik z nich bylo Slováků ?
9. Znal je kpt. Beran ?
10. Byli všichni vojáci ?
11. Kolik jich bylo poddůstojníků ?
12. Kolik jich bylo důstojníků ?
13. Co byl jeden z Čechů ?
14. Co byli ti ostatní Češi a ten Slovák ?

L. 76

15. Kde se skrývali nejdřív?
16. Bylo to blízko hranic ?
17. Blízko kterých hranic to bylo ?
18. O co se pokusili několikrát ?
19. Podařil se jim ilegální přechod ?
20. Dostali se do Španělska ?
21. Kdo na ně upozornil úřady ?
22. Chtěla je policie zadržet ?
23. Bránili se ?
24. Podařilo se jim ustoupit ?
25. Kam se jim podařilo ustoupit ?
26. Kam se dostali k ránu ?
27. Byla tam silná stráž ?
28. Kde byli v poledne ?

KDY TO BYLO ?

a. Bylo to prvního, ... atd.

Bylo to 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12.,
13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22.,
23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31.

b. Bylo to prvního ledna, ... atd.
Bylo to prvního první, ... atd.

Bylo to				
	1/I	4/IV	7/VII	10/X
	2/II	5/V	8/VIII	11/XI
	3/III	6/VI	9/IX	12/XII
	13/3	16/6	19/9	22/12
	14/4	17/7	20/10	
	15/5	18/8	21/11	
	25.9.	22.12.	28.5.	31.10.
	26.2.	23.7.	29.6.	
	27.4.	24.3.	30.1.	

c.

Bylo to				
1/I 1911	19/IV 1936	21.7.1945	19.10.1929
12/II 1948	9/V 1922	8.8.1919	11.11.1954
20/III 1914	10/VI 1937	9.9.1938	12. 9.1912
12/12 1897	3/11 1900	11.XI.1921	
6/ 9 1889	17/ 1 1907	12.II.1927	
10/ 7 1895	23/ 2 1909	10.VI.1957	

READ THE FOLLOWING DATES :

1. 28. září 929 - smrt knížete Václava
2. 13. září 1348 - Karlova Universita
3. 6. července 1415 - smrt Mistra Jana Husa
4. 12. října 1492 - Kolumbus objevil Ameriku
5. 16. září 1620 - Mayflower vyplula z Plymouthu
6. 8. listopadu 1620 - bitva na Bílé Hoře
7. 5. března 1770 - bostonský masakr
8. 4. července 1776 - prohlášení samostatnosti

L. 76

9.	17. září 1787	- ústava
10.	13. září 1814	- americká hymna
11.	6. března 1848	- válka proti Mexiku
12.	7. března 1850	- narodil se T. G. Masaryk
13.	14. dubna 1865	- smrt Lincolna
14.	4. dubna 1898	- začala válka proti Španělsku
15.	28. června 1914	- atentát na Ferdinanda
16.	28. července 1914	- začala první světová válka
17.	6. dubna 1917	- Amerika jde do války
18.	7. listopadu 1917	- komunistická revoluce v Rusku
19.	28. října 1918	- prohlášení samostatnosti
20.	20. května 1927	- první sólový let přes oceán (Lindbergh)
21.	14. září 1937	- zemřel T. G. Masaryk, první president Československé republiky
22.	28. září 1938	- Mnichov
23.	15. března 1939	- okupace Československa
24.	1. září 1939	- začala druhá světová válka
25.	7. prosince 1941	- japonská letadla bombardovala Pearl Harbor
26.	8. prosince 1941	- Amerika jde do války proti Japonsku
27.	6.června 1944	- invaze Evropy
28.	12.dubna 1945	- zemřel president F.D. Roosevelt
29.	8.května 1945	- kapitulace Německa
30.	2.září 1945	- skončila válka s Japonskem
31.	25. února 1948	- komunisté se dostali k moci
32.	10. března 1948	- zemřel Jan Masaryk
33.	25. června 1950	- začala korejská válka

HOMEWORK

Radio Free Europe reported recently that a group of four Czechoslovak civilians attempted an illegal crossing of the border into Germany. When the border guards tried to arrest them, the refugees opened fire and retreated into the woods.

According to the news of the Czechoslovak Press Bureau, the authorities notified the inhabitants of the border zone that the men are probably still hiding near Rozvadov. Any kind of help to these refugees is punishable.

German authorities reported the same day that three Czechs - one woman and two men - arrived (přišli) at (do) a German border town. According to them it was the Czech border patrol that started to shoot. One of the group was killed and another one wounded when they defended themselves against the superior numbers of the frontier guards.

Radio Prague gave only the names of the three men. Apparently they don't know as yet who the woman is. The wounded Karel Kuchyňka is doing well.

L. 76 GRAMMAR NOTES

THE DATE.
Datum

leden	gen.: ledna	m.	- January	v lednu - in January
únor	února	m.	- February	v únoru etc.
březen	března	m.	- March	v březnu
duben	dubna	m.	- April	v dubnu
květen	května	m.	- May	v květnu
červen	června	m.	- June	v červnu
červenec	července	m.	- July	v červenci
srpen	srpna	m.	- August	v srpnu
září	září	n.	- September	v září
říjen	října	m.	- October	v říjnu
listopad	listopadu	m.	- November	v listopadu
prosinec	prosince	m.	- December	v prosinci

Genitive of Time

Kolikátého je dnes ? — What's the date today ?
Dnes je prvního ledna. — Today is the 1st of Jan.
" dvacátého osmého února — 28th of Feb.
" patnáctého března — etc.
" třicátého dubna
" pátého května
" dvacátého prvního června
" šestého července
" druhého srpna
" třetího září
" dvacátého osmého října
" jedenáctého listopadu
" dvacátého čtvrtého prosince

Který rok / V kterém roce / Kterého roku } to bylo ? } (In) what year was it ?

To bylo devatenáct set třicet devět.

To bylo v roce devatenáct set čtyřicet jedna.

} It was in (the year) { 1939. / 1941.

To bylo <u>roku</u> devatenáct set čtyřicet osm.	It was in (the year) 1948.

<u>Kdy jste se narodil</u> ?	When were you born ?
<u>Já jsem se narodil</u> 11. dubna 1930. (jedenáctého dubna devatenáct set třicet)	I was born on April 11th, 1930.
25. února 1948 (dvacátého pátého února devatenáct set čtyřicet osm) se komunisté dostali k moci.	On February 25th, 1948 the Communists came to power.
25. únor (dvacátý pátý únor) je státní svátek.	February 25th is a state holiday.

Date in Letters

V Praze 14. ledna 1955	Prague January 14, 1955

The <u>day, month, and year</u> are always expressed in the order named.

Abbreviations :

2.3. 1955 2/3 1955 2.III.1955 2/III 1955	druhého třetí (or března)	devatenáct set padesát pět
21.11.55	dvacátého prvního jedenáctý (or listopadu)	padesát pět

L. 76

VOCABULARY

hranice, f. pl.	- border, borderline, frontier
pohraniční	- border (adj.)
pohraničník, m.	- member of the border guard
ilegální	- illegal
jakýkoli or jakýkoliv	- whatever, any
jakákoli(v)	
jakékoli(v)	
narozený	- born
oblast, gen.sg.: -i, f.	- area, zone
palba, f.	- (gun)fire
pokoušet se, dur.	- to try, attempt
pokusit se, pct.	
přechod, m.	- crossing
přesila, f.	- superior numbers, forces
ráže, gen.sg.: ráže, f.	- caliber
skrývat (se), dur.	- to hide, conceal (oneself)
skrýt (se), pct.	
trestný	- punishable
upozorňovat, dur. (někoho na něco)	- to draw one's attention to something, to make aware
upozornit, pct.	
ustupovat, dur.	- to retreat, withdraw
ustoupit, pct.	
zadržovat, dur.	- to detain, stop, arrest, hold back
zadržet, pct.	
zahajovat, dur.	- to open, start, commence
zahájit, pct.	

Durative :	Punctual :	
dařit se	podařit se	to succeed

Phrases and Idioms

zahájit palbu	- to open fire
Nepodařilo se mi to.	- I failed; I did not succeed.
za (with genitive)	- during
za války	- during the war
za tmy	- during darkness
za Masaryka	- during Masaryk's presidency

KOLIK JE HODIN ?

č 77

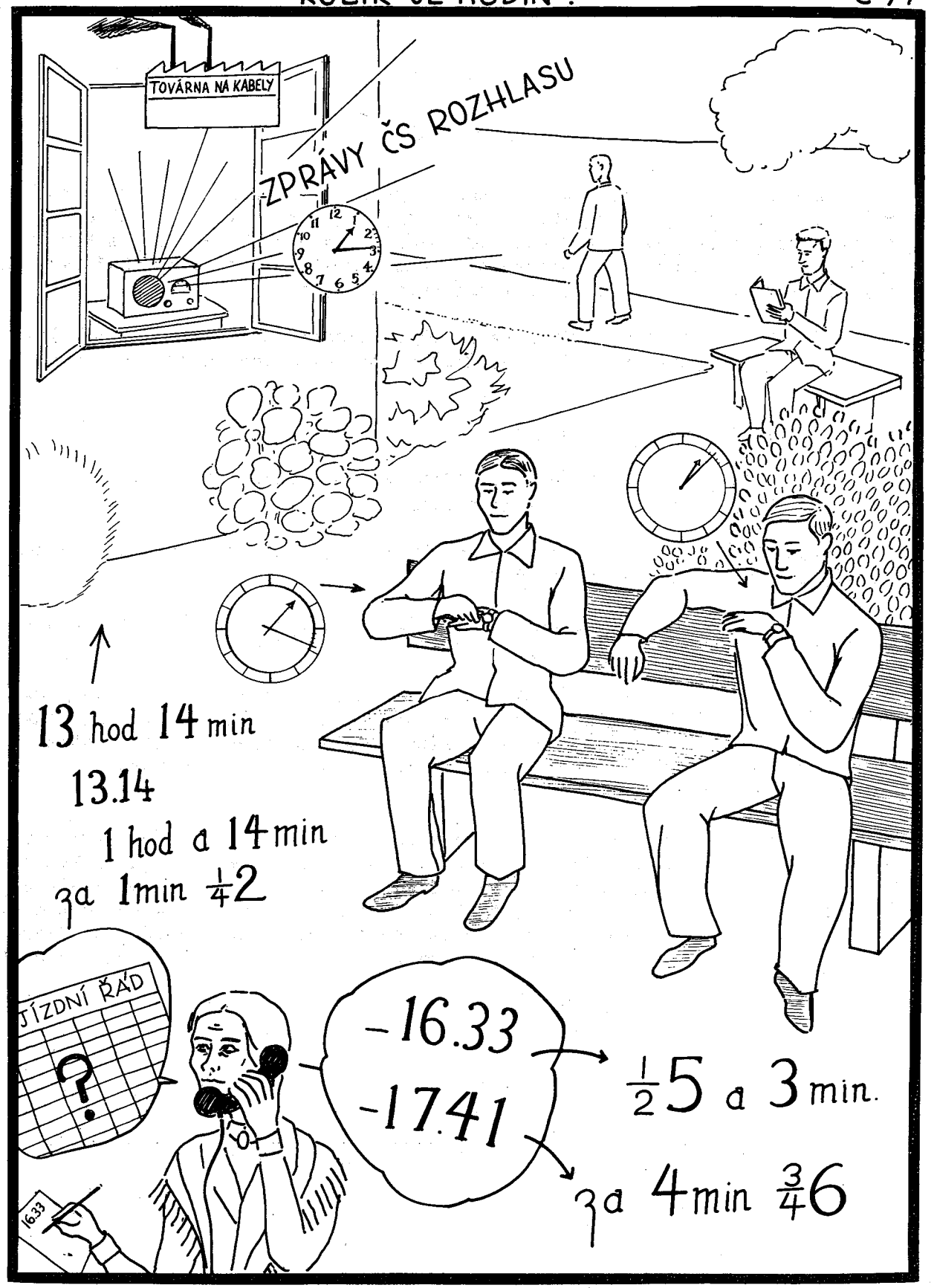

Lesson 77

Kolik je hodin?

Vojáci, kteří se uzdravují, nemusí být celé dny uvnitř. Když je hezké počasí, mohou jít ven, do zahrady. Někteří se tam procházejí, jiní sedí a čtou nebo si povídají. Lavička, kde sedí svobodníci Karel Nový a Ferdinand Hudec, je asi pět kroků od otevřeného okna. Karel a Ferdinand právě skrz okno slyšeli zprávy čs. rozhlasu. Poslední zpráva zněla:

> "Bratislavská továrna na kabely, národní podnik, přijme několik kvalifikovaných dělníků. Bližší informace dodá každý pracovní úřad."

Pak ještě hlasatel oznámil:

> "Slyšeli jste zprávy Československého rozhlasu," a dodal: "Je třináct hodin, čtrnáct minut."

Karel Nový se podíval na své hodinky a řekl: "Moje hodinky jdou pozdě. Já mám teprve jednu a sedm minut."

Ferdinand měl už čtvrt na dvě a čtyři minuty. Jeho hodinky šly o pět minut napřed. Nařídil si je a povídá:

"Člověče, tak mi napadá, že máme několik způsobů, jak říct, kolik je hodin. Ten hlasatel říkal, že je třináct hodin, čtrnáct minut. Ale taky můžeme ty hodiny a minuty vynechat a říct "třináct čtrnáct". Lidi ovšem nejvíc říkají "jedna hodina a čtrnáct minut" nebo taky "za minutu čtvrt na dvě", a to ještě není všechno."

"Máš pravdu. A nejen to. Někteří staří lidé si taky nemůžou zvyknout, že můžeme počítat na čtyřiadvacet hodin. Moje babička jednou jela někam na návštěvu. Telefonovala na nádraží a ptala se, kdy jedou vlaky. Dověděla se, že jeden odjíždí v 16.33 a druhý v 17.41. Napsala si to, a pak se mě ptala, kolik to vlastně je. Musel jsem jí říct, že si může vlaky vybrat, že jeden odjíždí v půl páté a tři minuty, a druhý za čtyři minuty tři čtvrtě na šest."

L. 77 OTÁZKY K TEXTU.

1. Uzdravuje se Karel Nový ?
2. Kdo se uzdravuje ?
3. Bude Ferdinand Hudec taky už brzy zdravý ?
4. Musí být Karel a Ferda uvnitř ?
5. Musí být vojáci, kteří se uzdravují, stále uvnitř ?
6. Proč nemusí být Karel celé dny uvnitř ?
7. Může jít ven, když je hezky ?
8. Kdy může jít ven ?
9. Může jít Karel za hezkého počasí ven ?
10. Smí jít do zahrady ?
11. Kam smí jít ?
12. Smí jít do zahrady, když je hezky ?
13. Procházejí se vojáci venku ?
14. Kde se procházejí vojáci, kteří se uzdravují ?
15. Mají venku lavičky ?
16. Je nějaká lavička blízko okna ?
17. Co je blízko okna ?
18. Je ta lavička pět kroků od okna ?
19. Jak daleko od okna je ta lavička ?
20. Sedí tam Karel a Ferdinand ?
21. Je to okno otevřené ?
22. Není to okno zavřené ?
23. Hraje uvnitř radio ?
24. Slyší Karel a Ferda radio ?
25. Slyší to radio skrz okno ?
26. Skrz co slyší hrát radio ?
27. Slyšeli zprávy ?
28. Slyšeli zprávy čs. rozhlasu ?
29. Jaké zprávy slyšeli Karel a Ferda ?
30. Slyšeli ty zprávy skrz okno ?
31. Poslouchali taky poslední zprávu ?
32. Přijímá továrna na kabely dělníky ?
33. Přijmou tam jen kvalifikované dělníky ?
34. Jaké dělníky přijme ta továrna ?
35. Dodá pracovní úřad bližší informace ?
36. Jaké informace dodá pracovní úřad ?
37. Řekl hlasatel, že je třináct hodin, čtrnáct minut ?
38. Kolik bylo hodin ?
39. Bylo za minutu čtvrt na dvě ?
40. Byla jedna hodina, čtrnáct minut?
41. Bylo skoro čtvrt na dvě?
42. Kolik hodin je teď ?
43. Kolik hodin bude za hodinu ?
44. Kolik hodin bude za čtvrt hodiny ?
45. Kolik bude za půl hodiny ?
46. Jdou vaše hodinky napřed ?
47. Nejdou moje hodinky pozdě ?
48. Jdou jeho hodinky správně ?
49. Máme jen jeden způsob, jak říct, kolik je hodin ?
50. Máme víc způsobů ?

Phrases or Idioms

Napadlo mi to.	-	It occured to me.
Naše hlídka napadla nepřá- telskou hlídku.	-	Our patrol attacked an enemy patrol.
Mé hodinky jdou o dvě minuty napřed.	-	My watch is 2 minutes fast.
Mé hodinky se předbíhají (o dvě minuty za den).	-	My watch gains time (two minutes a day).

L. 77

INTERPRETING EXERCISE

Brown When did you leave Gibraltar ?
Beran Druhého července, kolem osmé večer. Sedmého července v půl sedmé ráno jsme přijížděli do Liverpoolu.

Brown What happened there ?
Beran Dopravili nás na nádraží a v 9.15 jsme odjížděli na jih k Londýnu.

Brown How come you remember the time so well ?
Beran Jsou některé chvíle, které si budu pamatovat celý život.

Brown Do you remember exactly when the border guards caught you ?
Beran To bylo ve tři čtvrtě na čtyři ráno.

Brown All right, we´ll continue tomorrow. It´s already a quarter past five. Can you be here again at 9 in the morning ?
Beran Jistě, pane kapitáne. Z nemocnice jsem zvyklý vstávat v 6 hodin. Měli jsme snídani už v 7.30.

Brown Can I take you home now ?
Beran Ne, děkuju, pane kapitáne. Žena na mne bude v půl šesté čekat u biografu. Neviděli jsme už dlouho pořádný film.

Brown Then I´ll see you tomorrow.
Beran Ještě něco, pane kapitáne. Budete mě potřebovat zítra taky odpoledne ?

Brown I don´t think so. Why ?
Beran Musím být v jednu u doktora. Bude mi vyndávat stehy (stitches).

Brown That´s all right. I don´t have any more questions.

OTÁZKY

1. Kdy odjížděl kapitán Beran z Gibraltaru ?
2. Kdy přijížděl do Liverpoolu ?
3. Kam je dopravili ?
4. V kolik hodin odjížděl vlak k Londýnu ?
5. Pamatuje si kapitán Beran dobře čas ?
6. V kolik hodin na ně stříleli pohraničníci ?
7. Kdy ho chce kapitán Brown zase vidět ?
8. Kdy je pan Beran zvyklý vstávat ?
9. V kolik hodin jim dávali snídani ?
10. Kdo bude na pana Berana čekat ?
11. Kde bude čekat ?
12. V kolik hodin bude na něj čekat ?
13. Těší se Beran na dobrý film ?
14. Bude ho kapitán Brown zítra potřebovat ?
15. Bude ho potřebovat odpoledne ?
16. Kdy má být Beran u doktora ?
17. Proč musí jít zase k doktorovi ?
18. Bude mít kapitán Brown ještě mnoho otázek ?

L. 77

HOMEWORK

Láďa received a telegram that his grandmother had died. He found out only yesterday that she was seriously ill, but it never occurred to him that she wouldn't be well again.

It was a heavy blow for Láďa because his grandmother was actually his last close relative. I know it hurt him that he hadn't written her and that he couldn't go to the hospital to have a last look at her[1].

I also know that it will take him a long time to get used to (na) the idea[2] that he is now quite alone. His parents died when he was a child and he has neither brothers nor sisters.

When he came[3] to our cable factory[4], he selected me from a dozen other workers as his friend. He was well qualified for his job and never skipped a shift. I like such people and therefore I accepted him as my friend.

Láďa has never said much, but today he didn't say a word.

1) to have a last look - podívat se naposled
2) idea - myšlenka, f.
3) he came - přišel
4) cable factory - továrna na kabely, kabelovna, f.

GRAMMAR NOTES

ČAS.

Kolik je hodin ?	What time is it ?
Je jedna hodina.	It's one o'clock.
Jsou dvě hodiny.	etc.
Jsou tři hodiny.	
Jsou čtyři hodiny.	
Je pět hodin.	
Je šest hodin.	
Je dvanáct hodin.	

vteřina, f. (nebo sekunda, f) - second

---

půl

Je půl jedné.	It's half past twelve. (literally: half of one)
Je půl druhé.	It's half past one. (literally: half of the second)
Je půl třetí.	It's half past two.
" čtvrté	" three
" páté	" four
" šesté	" five
" sedmé	" six
" osmé	" seven
" deváté	" eight
" desáté	" nine
" jedenácté	" ten
" dvanácté	" eleven

L. 77

čtvrt

Je čtvrt na jednu.	It's a quarter past twelve. (lit.: a quarter on one /hour/)
Je čtvrt na dvě.	It's a quarter past one.
" tři	" two
" čtyři	" three
" pět	" four
Je čtvrt na dvanáct.	It's a quarter past eleven.

---

tři čtvrti

Je tři čtvrtě (nebo čtvrti) na jednu.	It's a quarter to one.
Je tři čtvrtě na dvě.	It's a quarter to two.
" tři	" three
" čtyři	"" four
" pět	" five
Je tři čtvrtě na dvanáct.	It's a quarter to twelve.

Je jedna a jedna minuta.	It's one minute past one.
Jsou dvě a dvě minuty.	It's two minutes past two.
Je pět a tři minuty.	It's three minutes past five.
Je šest a pět minut.	It's five minutes past six.
Je sedm a deset minut.	It's ten minutes past seven.

Je půl jedné a sedm minut.	It's 23 minutes to one.
Je čtvrt na tři a osm minut.	It's 23 minutes past two.
Je tři čtvrtě na čtyři a pět minut.	It's ten to four.

Je za minutu jedna.	It's one minute to one.
Jsou za dvě minuty dvě.	It's two minutes to two.
Jsou za deset minut dvě.	It's ten minutes to two.
Je za pět minut pět.	It's five minutes to five.
Je za čtyři minuty půl šesté.	It's 26 past five.
Je za pět minut čtvrt na sedm.	It's ten minutes past six.
Je za šest minut tři čtvrtě na osm.	It's 21 minutes to eight.

V kolik hodin ?	V kolik hodin to { bylo ? / je ? / bude ?	(At) what time { was it ? / is it ? / will it be ?
	V jednu hodinu.	At one o´clock.
	Ve dvě hodiny.	etc.
	Ve tři hodiny.	
	Ve čtyři hodiny.	
	V pět hodin.	
	V šest hodin.	
	V sedm hodin.	
	V osm hodin.	
	V devět hodin.	
	V deset hodin.	
	V jedenáct hodin.	
	Ve dvanáct hodin.	
	V půl druhé.	At half past one.
	Ve čtvrt na tři.	At a quarter past two.
	Ve tři čtvrtě na ...	At a quarter to ....
	V jednu a 2 minuty.	At two minutes past one.
	Za minutu dvě.	At one to two.

The way of indicating time on a 24 hour basis is much more widely used in Czechoslovakia than in this country. It is used in railroad, bus, plane, theater, movie schedules, on the radio and the like.

1.15 - jedna patnáct	V 1.45 - v jednu čtyřicet pět
5.30 - pět třicet	Ve 13.12- ve třináct dvanáct
10.28 - deset dvacet osm	V 19.20 - v devatenáct dvacet

19.00 - devatenáct hodin (devatenáct nula nula)
24.00 - dvacet čtyři hodiny
00.03 - nula nula nula tři
12.05 - dvanáct nula pět

NOTE:

Moje hodinky jdou o pět minut pozadu.	- My watch is five minutes slow.
Moje hodinky se zpožďujou (o pět minut za den).	- My watch is losing time (five minutes a day).

L. 77

NOTE:

Je jedna hodina a pět minut.
Jsou dvě hodiny a tři minuty.
Je pět hodin a dvě minuty.

But: (leaving out the words hodiny and minuty)

Je jedna deset. (1.10)
Je dvě patnáct. (2.15)
Je tři deset. (3.10)
Je čtyři osm. (4.08)

babička, f. - grandmother
bližší, comp. adj. - nearer, closer
dovídat se, dur. - to learn, find out
dovědět se, pct.
hodinky, f.pl. - (pocket or wrist) watch
kabel, gen.sg.: -u, m. - cable
kvalifikovaný - qualified
lavička, f. - bench (in a park)
napadat, dur. (někomu nebo někoho něco) - to get an idea, to occur to s. o.
napadnout, pct.
napřed - forward; in front
nařizovat, dur. - to set (the watch or an instrument), to order, to direct
nařídit, pct.
napsat, pct. - to write down, to put down in writing
nejvíc, adv. - most (of all); mostly, the largest amount of ...
podívat se, pct. - to have a look, to take a look
polední - noon (adj.)
procházet se, dur. - to stroll, to have a walk
projít se, pct.
tucet, gen.sg.: tuctu, m. - dozen
uvnitř - inside (stationary)
uzdravovat se, dur. - to be recuperating, getting well
uzdravit se, pct. - to get cured, recuperate, regain health
vlastně - as a matter of fact, in fact, in reality, really, actually
vybírat (si), dur. - to select, choose
vybrat (si), pct.
vynechávat, dur. - to skip, omit
vynechat, pct.
zvykat si, dur. (na něco or někoho) - to get used (to something or somebody)
zvyknout si, pct.
znít, dur., zněl - to sound
způsob, m. - way, manner

Durative :	Punctual :	
dodávat	dodat	to add, supply, deliver
přijímat	přijmout	to receive, to accept
	(past tense)	
	přijal jsem	

L. 78

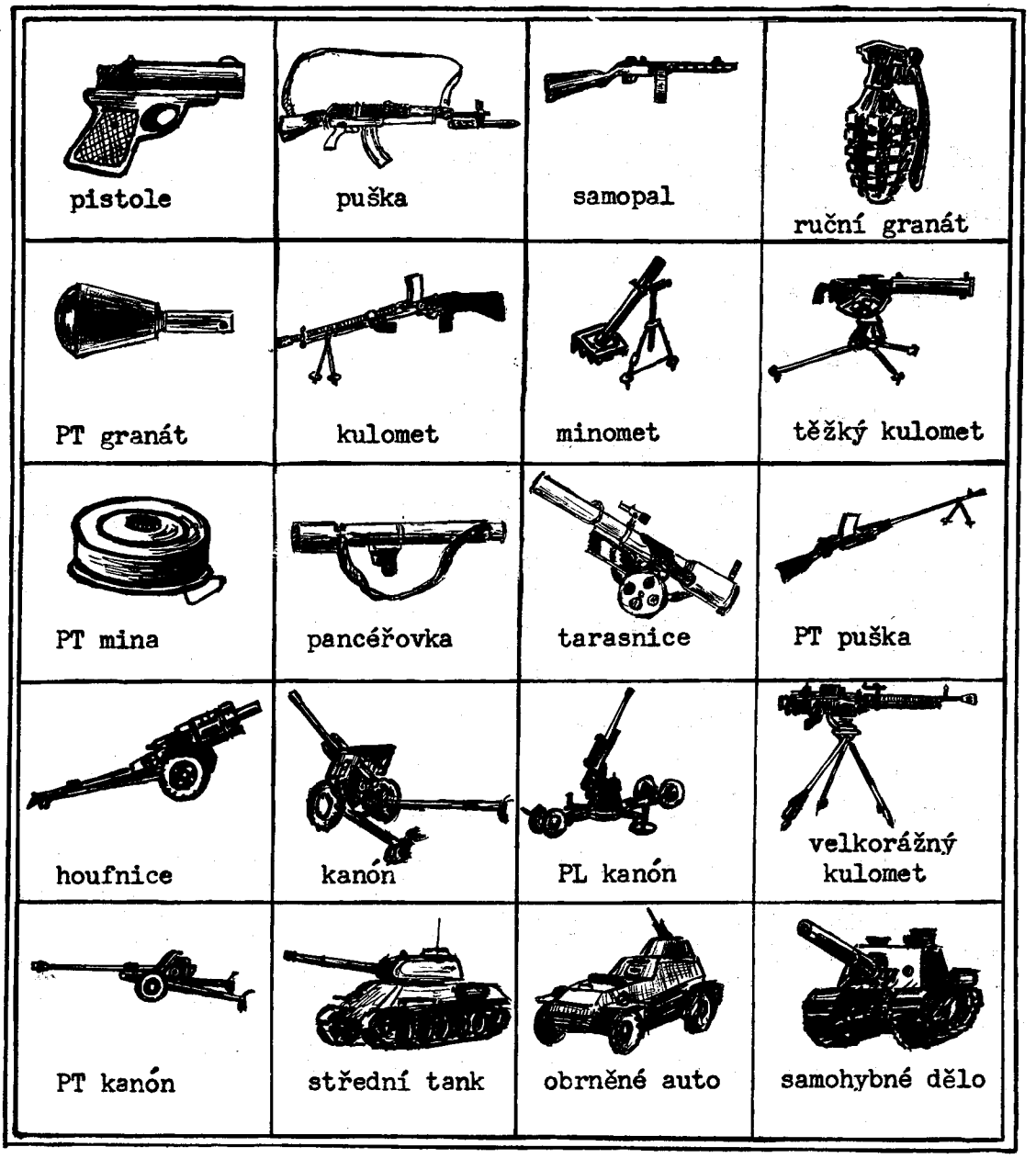
pistole
puška
samopal
ruční granát
PT granát
kulomet
minomet
těžký kulomet
PT mina
pancéřovka
tarasnice
PT puška
houfnice
kanón
PL kanón
velkorážný kulomet
PT kanón
střední tank
obrněné auto
samohybné dělo

Lesson 78

Výzbroj čs. motostřelecké divize

Základní skupiny:

RUČNÍ ZBRANĚ: Pistole (ráže 7,62mm), pušky, samopaly, ruční granáty a granátomety. Stará puška-opakovačka měla ráži 7,92. Samonabíjecí (poloautomatická) puška má ráži 7,62.

Nová automatická puška model 58 nahradila všechny dosavadní pušky a samopaly.

KULOMETY jsou lehké a těžké. Mají ráži 7,62 mm.

MINOMETY jsou lehké (ráže 50 mm, málo účinné), střední (82 mm) a tři těžké (120,160 a 240 mm).

PROTITANKOVÉ ZBRANĚ: PT granát, PT mina, PT puška (ráže 14,5 mm), pancéřovka (ráže hlavně 45 mm, ráže střely 120 mm, délka hlavně 1030 mm, váha zbraně 6,4 kg, váha střely 3,3 kg, účinný dostřel 73 m proti vozidlům, 150 m proti osobám). Tarasnice (model T-21, délka hlavně 1473 mm, kadence 4 - 6 r/min.,váha zbraně 20 kg). Pancéřovka a tarasnice jsou bezzákluzové zbraně. PT kanóny ráže 85 a 100 mm. PT řízené střely (PTŘS).

PROTILETADLOVÉ ZBRANĚ: Velkorážný kulomet (12,7 mm PL kanón a protiletadlové řízené střely (PLŘS).

POLNÍ DĚLA jsou kanón (76 mm) a houfnice (122 mm).

OBRNĚNÁ VOZIDLA: Tank T-54, (váha 36 t, osádka 4 muži, maximální rychlost 50 km za hodinu) má kanón 100 mm, dva kulomety 7,62 mm, a jeden PL kulomet 12,7 mm. Samohybné dělo.

SPECIÁLNÍ ZBRANĚ: Nástrahy, miny, atd.

INTERPRETING EXERCISE

Brown Can you tell me, Mr. Beran, what small arms your army is using now ?
Beran To je jednoduché, pane kapitáne. Taková typická československá divize užívá stejné zbraně jako americké nebo ruské divize. Každý muž má pistoli, samopal nebo pušku a samozřejmě taky ruční granáty a granátomety.

Brown What are the calibers of your submachine guns?
Beran 7,62 milimetru. Všechny ruční zbraně a kulomety mají tuhle ráži.

Brown What type of rifles did you use ?
Beran Pušky ráže 7,62 mm. Dřív jsme měli opakovačky ráže 7,92 mm, které měly bojovou kadenci 10 ran za minutu.

Brown What was the range of the old rifles?
Beran 3 kilometry,

Brown What kind of machine guns does your division use ?
Beran Lehké i těžké. Oba mají stejnou ráži jako puška: 7,62 mm.

Brown What about your mortars ?
Beran Lehký minomet má ráži 50 milimetrů a střední 82 milimetrů. Taky máme tři těžké typy: 120,160 a 240 mm.

Brown You also have an AT weapon that you call "pancéřovka". Can you tell me what kind of weapon it is?
Beran To je zbraň, která vypadá podobně jako německá "panzerfaust". Má ráži 5 centimetrů a dostřel asi 150 metrů.

Brown How much does it weigh ?
Beran 3 kila.

Brown What's its rate of fire ?
Beran 20 ran za minutu. Hlaveň je metr třicet dlouhá.

Brown And what's a "tarasnice" ?
Beran To je bezzákluzové dělo. Nevím přesně jaký má dostřel a kadenci, ale ráže je 82 mm.

Brown Were you still using the 12,7 mm machine gun, the 76 mm cannon and the 122 mm howitzer?
Beran Jistě, pane kapitáne. Velkorážný kulomet ráže 12,7 milimetru je moc úspěšná zbraň proti letadlům.

Brown I hear you've got some new Russian tanks.
Beran To je pravda, ale u naší divize jsme měli ještě pořád T-34.

Brown Do you know what the new tanks look like ?
Beran Bohužel ne, ale slyšel jsem, že váží víc než 28 tun.

Brown The T-34 has a Diesel engine. How many liters of fuel does it use for 100 kilometers ?
Beran To bohužel vám taky nemohu říct, ale myslím, že spotřeba je různá, podle terénu, jako u všech obrněných vozidel.

dieselový motor /pron.: dýzlový/ - Diesel engine
dieselové palivo /pron.: dýzlové/ - Diesel fuel (oil)

READING EXERCISE
to Lesson 78.

a. 1,1 2,1 3,2 4,3 5,4 6,5 7,6 8,7 9,9

1,01 3,05 5,07 6,09 6,35 7,62 7,92 8,55 9,20

1,001 2,010 3,100 4,325 5,410 6,555 7,668 8,878 9,992

b. Pistole má ráži 9 mm.
Puška má ráži 7,92 mm.
Ruský kulomet má ráži 7,62 mm.
Protitanková puška má ráži 14,5 mm.
Velkorážný kulomet má ráži 12,7 mm.
Pancéřovka má hlaveň dlouhou 1,30 m.
Tarasnice má hlaveň dlouhou 1,8 m.
Tarasnice má ráži 12,8 cm.

L. 78

HOMEWORK

A Czechoslovak infantry division uses many weapons which are the same as those of a Russian infantry division. This doesn't mean that the Czechoslovak army gets its equipment from Russia. On the contrary, many Czechoslovak factories operate only to export to the Soviet Union.

I think that the Lenin Works (formerly Skoda Works) make even the T-54 medium tanks.

Czechoslovakia has many new factories for modern hand weapons, machine guns, mortars, antitank and anti-aircraft guns and also for some special weapons and armored vehicles.

We know the calibers, ranges and the combat rates of fire of automatic rifles, grenade launchers, howitzers, cannons, mortars, pistols and of various large caliber machine guns. We know how much a T-54 weighs, how much h.p. its motor has and what its fuel consumption is.

Leninovy závody - Lenin Works
kůň - horse;
kůň (abbrev.: k) horse power

VÁHY A MÍRY.
(Weights and Measures)

In Czechoslovakia weights and measures are based on the metric system (metrický systém).

The metric system is a decimal system of weights and measures in which:

	Czech:	Abbr.:
the gram (.0022046 pound)	gram	g
the meter (39.37 inches)	metr	m
the liter (61.025 cubic inches)	litr	l

are the basic units of weight, length and volume respectively.

The multiples of these basic units are formed by prefixing:

deka- (10)
hekt- (100)
kilo- (1,000)

The fractions of the basic units are formed by prefixing:

deci- (.1)
centi- (.01)
mili- (.001)

So: kilometr (English: kilometer) is 1,000 meters
milimetr (English: millimeter) is .001 meters

The following terms are in general use:

Délkové míry Measures of Length	1000 m	kilometr	km	3,280.8 feet or about 5/8 mile
	1 m	metr	m	39.37 inches
	.1 m	decimetr	dm	3.937 inches
	.01 m	centimetr	cm	.3937 inches
	.001 m	milimetr	mm	.03937 inch

L. 78

Plošné míry Square measures	Čtverečný centimetr, metr, kilometr (or čtvereční) The unit of area (land) in the metric system is: are, Czech: ar. An are is equal to 100 m^2 or 119.6 square yards				square centimeter
	100 a 1 a	hektar ar	ha a		2.4711 acres 119.6 square yards

				For short:	
Váha Weight	1000 g 10 g 1 g	kilogram dekagram gram	kg dkg g	kilo deka	2.2046 pounds .0022046 pound
	100 kg 1000 kg	(metrický) cent tuna	q t	metrák	220.462 pounds 1.102 short tons

NOTE: jedno kilo — jedno deka (or coll. deko)
dvě kila — dvě deka
pět kil (nebo kilo) — pět deka (" dek)

				For short:	
Duté míry Measures of Volume	100 l	hektolitr	hl		26.418 gal. or 2.8378 bushels
	1 l	litr	l		61.025 cubic in. 1.0567 liquid qt. .906 dry quarts
	.1 l	decilitr	dl	deci	3.38 fluid oz. 6.102 cubic in.

NOTE: krychlový (nebo kubický) metr — cubic meter
centimetr — cubic centimeter
atd. — etc.

Staré míry
Old Measures

Some old non-metric terms are still in limited use, especially among old farmers, e.g.:

korec, strých, měřice	units of dry measure for grain, and area
libra	a pound, half a kilo

NOTE also:

mandel snopů	15 (a shock of) sheaves
kopa vajec	60 eggs

Desetinné zlomky
Decimal Fractions

1,1	jedna celá jedna (desetina)
2,1	dvě celé jedna
4,2	čtyři celé dvě (desetiny)
5,3	pět celých tři
6,6	šest celých šest (desetin)
1,01	jedna celá nula jedna nebo jedna celá a jedna setina
7,65	sedm celých šedesát pět setin nebo sedm celých šedesát pět nebo sedm šedesát pět
1,001	jedna celá jedna tisícina
5,325	pět celých tři sta dvacet pět (tisícin)

In Czech a comma is used between the wholes and the decimal fractions

1.1 (one point one) = 1,1 (jedna celá jedna)

dostřel, m. - range (of a firearm)
granát, m. - grenade
granátomet, m. - grenade launcher
houfnice, f. - howitzer
kadence, f. - rate of fire
kanón, m. - cannon
koňský - horse (adj.)
maximální - maximum (adj.)
mina, f. - mortar shell
PT mina - AT mine
minomet, m. - mortar
obrněný - armored
opakovačka, f. - bolt action, manually operated rifle
pancéřovka, f. - shoulder-fired AT grenade launcher

rána, f. - round; hit, blow; wound
ruční - hand (adj.)
spotřebovat, pct. - to consume, use up
tarasnice, f. - an infantry AT weapon (82mm recoilless gun)

terén, m. - terrain
vážit - to weigh
velkorážný - of a large caliber
vliv, gen.sg.: -u, m. - influence
vozidlo, n. - vehicle
výzbroj, f. - equipment (weapons only); armament

povídat, dur. - to say
povědět, pct., povím, pověděl

Durative :	Punctual :	
rozdělovat	rozdělit	to divide, distribute

nahrazovat, dur. - to replace
nahradit, pct.

Phrases and Idioms

bojová kadence - combat rate of fire
konská síla (old term), now: kůň(k) - horse power (HP)
Jakou má spotřebu vaše auto ? - What mileage do you get from your car ?
Mé auto má spotřebu 10 litrů (benzínu) na 100 kilometrů). - My car makes about 100 km per 10 liters (approx. 25 miles per gallon).
PT - AT
samopal - submachine gun
řízená střela - guided missile
nástraha - booby trap

Pancéřovka (P-27) je lehká PT zbraň, která se odpaluje z ramene. Je to bezzákluzová zbraň, která střílí průpalné (kumulativní) střely opatřené křidélky pro stabilizaci při letu.

Ráže hlavně	45 mm
Ráže střely	120 mm
Délka hlavně	1030 mm
Váha zbraně	6,4 kg
Váha střely	3,3 kg
Účinný dostřel:	
proti osobám	150 m
proti obrněným vozidlům v klidu	100 m
proti obrněným vozidlům za pohybu	73 m
Střelivo	PT tříštivé (HEAT)
probije pancíř (úhel nárazu 90°)	170 až 250 mm

Tarasnice (T-21) je velmi účinná PT zbraň s obsluhou, dopravovaná na malém podvozku, který se dá odepnout.

Má hladkou hlaveň a odpaluje se elektricky. Používá se pro stejné úkoly jako americká bazuka 3.5 ". Není to však raketomet, ale bezzákluzová zbraň. Může se odpalovat buď ze země z podvozku, nebo z ramene.

Ráže hlavně	82 mm
Délka hlavně	1473 mm
Váha s podvozkem	20 kg
bez podvozku	17,3 kg
Kadence	4-6 r/min
Účinný dostřel na pevné cíle	457 m
na pohybující cíle	274 m
Váha střely (PT tříštivé střely /HEAT/)	2,13 kg
probije pancíř (úhel nárazu 90°)	228 mm

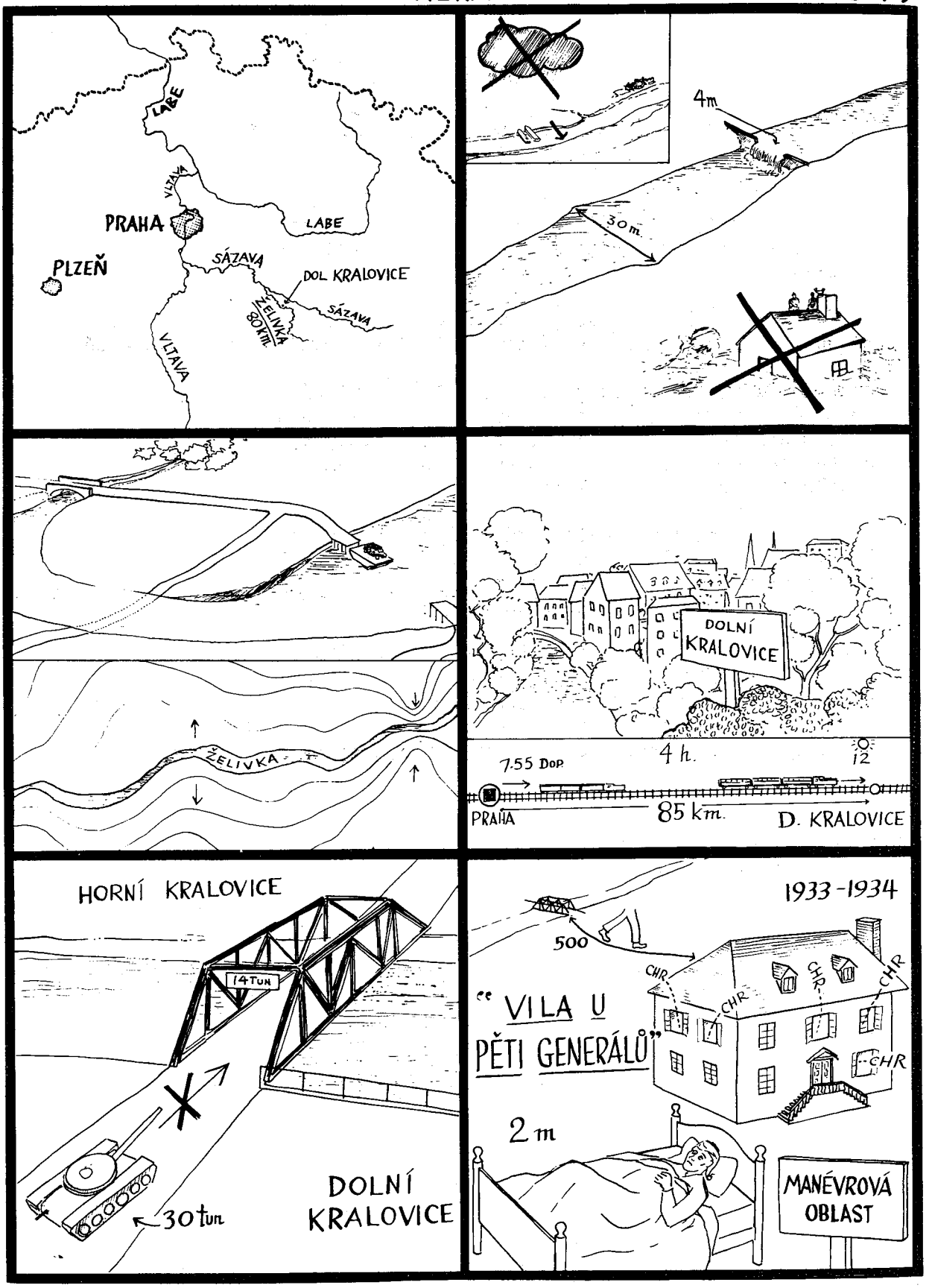
LABE
VLTAVA
PRAHA
LABE
PLZEŇ
SÁZAVA
DOL. KRALOVICE
ŽELIVKA
SÁZAVA
VLTAVA
4m
30m.
ŽELIVKA
DOLNÍ KRALOVICE
7.55 DOP
4 h.
12
PRAHA
85 km.
D. KRALOVICE
HORNÍ KRALOVICE
14 TUN
30 tun
DOLNÍ KRALOVICE
1933-1934
500
CHR
"VILA U PĚTI GENERÁLŮ"
2m
MANÉVROVÁ OBLAST

Lesson 79

Řeka

Želivka je malá česká řeka. Její délka od pramene k místu, kde se vlévá do Sázavy, je jen asi 80 kilometrů.

Její šířka nikde není přes 30 metrů. Hluboká taky není, hloubky nad 4 metry jsou jen u několika jezů. Většinou je hodně mělká. Když některý rok málo prší, její koryto je tu a tam skoro suché. A taky se málokdy rozvodňuje.

Přes Želivku vede jen několik málo mostů. Zato jsou tam brody a přívozy. Údolí Želivky je místy otevřené a široké, místy úzké a příkré.

Dolní Kralovice jsou jediné trochu větší město, skrz které Želivka teče. Je schované ze všech stran. Ani nevíte, že se k němu blížíte. Spojení je tam špatné; když nastoupíte do vlaku, který vyjíždí z Prahy v 7.55 ráno, dostanete se do Kralovic v poledne. Cesta trvá čtyři hodiny, a to jde o vzdálenost jen asi 85 kilometrů.

Z Dolních Kralovic vidíte Horní Kralovice, které jsou jen přes řeku. Dolní a Horní Kralovice spojuje starý železný most. Není příliš silný. Žádný tank přes něj nesmí; váha středního tanku je asi 30 tun, a maximální zatížení kralovického mostu je jen 14 tun.

Asi pět set kroků od mostu je vila, které místní lidé říkají "vila u pěti generálů". Jednou tam totiž spalo pět generálů najednou. Bylo to někdy roku 1933 nebo 1934. Okolí Kralovic je stará manévrová oblast, a tehdy tam byly zvlášť velké manévry. Jeden z těch pěti generálů spal moc špatně; měřil přes dva metry, a žádná postel pro něho nebyla dost dlouhá.

řeka, f. - river

L. 79

OTÁZKY K TEXTU.

1. Je Želivka česká řeka ?
2. Co je Želivka ?
3. Je to velká řeka ?
4. Podívejte se na mapu, prosím. Vidíte tady Želivku ?
5. Teče Želivka od jihu k severu ?
6. Vlévá se Želivka do Sázavy ?
7. Do které řeky se vlévá ?
8. Je Želivka asi 80 kilometrů dlouhá ?
9. Jak dlouhá je od pramene k místu, kde se vlévá do Sázavy ?
10. Je to široká řeka ?
11. Je někde přes 30 metrů široká ?
12. Je její šířka přes 30 metrů ?
13. Je Želivka hluboká ?
14. Jsou tam hloubky až 4 metry ?
15. Je u jezů hluboká až 4 metry ?
16. U čeho je Želivka hluboká ?
17. Je koryto Želivky někdy suché ?
18. Kdy je její koryto suché ?
19. Rozvodňuje se Želivka často ?
20. Vede přes Želivku mnoho mostů ?
21. Jsou tam přívozy ?
22. Jsou tam brody ?
23. Je údolí řeky Želivky široké ?
24. Je to údolí široké a otevřené ?
25. Je místy úzké ?
26. Jsou stěny toho údolí příkré ?
27. **Jaké jsou stěny toho údolí ?**
28. Teče Želivka skrz Dolní Kralovice ?
29. Skrz které město teče Želivka ?
30. Vidíte Kralovice z velké dálky ?
31. Jsou Kralovice schované ?
32. Jsou schované ze všech stran ?
33. Víte, že se ke Kralovicům blížíte ?
34. Je tam dobré spojení ?
35. Podívejte se zase na mapu, prosím. Vidíte, kde jsou Kralovice ?
36. Končí tam železniční trať ?
37. Co tam končí ?
38. Vede z Kralovic trať někam dále ?
39. Jak dlouho trvá cesta z Prahy do Kralovic ?
40. Je vzdálenost z Prahy do Kralovic asi 85 kilometrů ?
41. Jsou Horní Kralovice jen přes řeku ?
42. Spojuje Dolní a Horní Kralovice most ?
43. Je to železný most ?
44. Jaký most spojuje Horní a Dolní Kralovice ?
45. Mohou přes ten most tanky ?
46. Je váha středního tanku 28 tun ?

47. Je maximální zatížení toho mostu 14 tun ? L. 79
48. Jaké je maximální zatížení toho mostu ?
49. Proč nesmí žádný tank přes ten most ?
50. Je nedaleko mostu vila ?
51. Říkají lidé té vile "vila u pěti generálů" ?
52. Jak říkají místní lidé té vile ?
53. Kolik generálů tam jednou spalo ?
54. Je okolí Kralovic stará manévrová oblast ?
55. Byly tam jednou velké manévry ?
56. Byly tam ty manévry roku 1933 nebo 1934 ?
57. Měřil jeden z těch generálů přes dva metry ?
58. Kdo měřil přes dva metry ?
59. Měli pro něho dost velkou postel ?
60. Co pro něho neměli ?
61. Spal ten generál dobře ?
62. Jak spal ten generál ?
63. Proč nespal dobře ?

L. 79

INTERPRETING EXERCISE

Brown You told me, Mr. Beran, that you were from Mělník. Where is that place ?

Beran Asi 30 kilometrů od Prahy směrem na sever; tam kde se Vltava vlévá do Labe.

Brown Is it a large town ?

Beran Ne. Mělník má teď jen asi 15 tisíc obyvatel, ale je tam okresní národní výbor a jiné úřady.

Brown Is there a garrison there ?

Beran Není, ale kolem je dobrá manévrová oblast a často jsme tam měli vojenské jednotky na cvičení.

Brown Is there a bridge over the river or just a ford or ferry ?

Beran Máme tam železný most přes Labe a přívoz přes obě řeky. Na brod je tam moc velká hloubka.

Brown How wide is the river at Mělník ?

Beran Tam, kde se obě koryta spojujou, není šířka víc než asi 200 metrů.

Brown And how deep is the river there ?

Beran To vám bohužel nemohu říct, pane kapitáne ! Ale je tam dost vody, i když máme suchý rok.

Brown Does the river overflow often ?

Beran Obyčejně jen z jara. Vltava i Labe mají teď dost jezů, ale levý břeh u Mělníka není dost vysoký. Voda tam někdy teče přes celé údolí a ničí pole i vesnice.

Brown What's the load limit of that bridge at Mělník ?

Beran Nemyslím, že víc než 30 tun. Vím, že střední tanky tam smějí jet jen tak, že jeden vždycky musí čekat až ten druhý bude přes.

Brown Does Mělník have good connections with Prague ?

Beran Státní silnice do Prahy je dobrá, ale železniční trať nemá dost kolejí a je moc dlouhá. Místy je jen jednokolejná.

Brown Can you make the trip from Mělník to Prague in an hour ?

Beran Když máte dobré auto, tak jedete asi hodinu, ale osobní vlak potřebuje skoro dvě. Trať dělá velké kolo a místo ze severu vede do Prahy z východu. Terén je tam pro železnice špatný.

Brown Well, thank you, Mr. Beran. That's enough for today. I'll let you know if I need you again.

břeh, m. (gen.-u) - bank, shore

HOMEWORK

Prague is the capital of Czechoslovakia.

The river Vltava divides Prague into the east and west parts. Both are approximately equal. Several bridges connect both parts of the town and there are also a few ferries.

The valley of the Vltava isn't too wide and the banks[1] even in Prague are very steep.

In olden times (za + gen.), when the river was not regulated[2] and when there were only a few dams, the river often overflowed. Communication from the left to the right banks was then almost impossible.

The Vltava runs from Prague to the north and flows into the Elbe [3] near Mělník. From its source to Mělník it measures only a little over 300 kilometers.

Almost as far as Prague the Vltava is quite narrow and shallow and when the year is a dry one, its depth isn't great enough for normal shipping[4], not even at Mělník.

1) břeh, gen.sg.: -u, m. - bank (of a river)
2) regulovaný - regulated
3) Labe, n. - Elbe
4) lodní doprava, f. - shipping

v Praze - in Prague

GRAMMAR NOTES

Čas. (Pokračování)
Time. (Continued)

Je poledne	- It's noon.
Bylo to v poledne	- It was at noon (or at around noon)
Je půlnoc.	- It's midnight
Bylo to v půlnoci	- It was at midnight (or at around midnight)
Bylo to o půlnoci	- It was at midnight

V 1 hodinu, ve 2,3,4 hodiny, v 5,6,7,8,9 hodin ráno.	- At 1, ... 9 in the morning.
V 9, 10, 11, hodin dopoledne.	- At 9,..11 o'clock in the morning (forenoon)
Ve 12 hodin v poledne.	- At 12 o'clock noon.
V 1, ve 2,3,4, v 5 hodin odpoledne.	- At 1, ... 5 o'clock in the afternoon.
V 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, hodin večer.	- At 5, ... 11 o'clock in the evening.
V 11, ve 12, v 1, ve 2, 3 v noci.	- At 11, ... 3 o'clock at night.

Declension of Numerals .

jeden, jedna, jedno	.....	decline like ten, ta, to
dva, tři, čtyři	.....	have special declensions
sto	.....	declines like město (but note: dvě stě)
tisíc	.....	declines like klíč (but note: pět etc. tisíc)

pět až devatenáct, dvacet, třicet atd až devadesát } are forms for nominative and accusative.

For gen., dat., loc. & instr. the forms ending in -i are used: pěti ... devadesáti

Note: devět - devíti ; deset - deseti or desíti.

půl - is indeclinable.

čtvrt - in a purely numerical sense is indeclinable.

Od jednoho vojáka	From one soldier
Od jedné do dvou, do tří, do čtyř, do pěti (hodin)	From 1 to 2, to 3, to 4, to 5.
Od jednoho okna	From one window
K jedné, k dvěma, ke třem, ke čtyřem, k pěti	Toward (or about) 1, ...5.
Do půl páté.	Until half past four.
Do čtvrt na pět	Until a quarter past four.

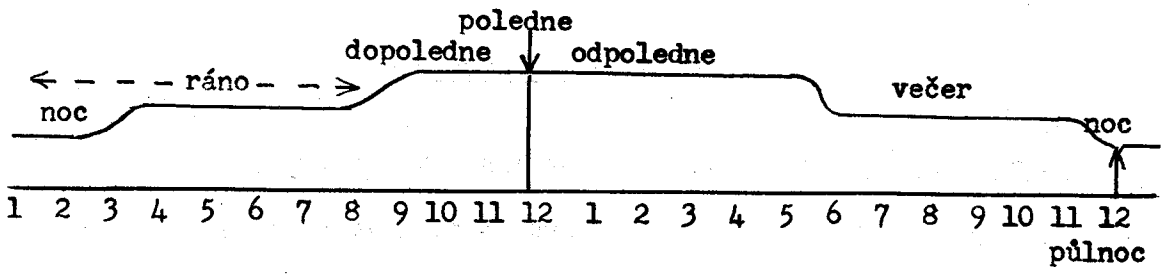

L. 79 VOCABULARY

břeh, m. (gen.-u) - bank, shore
brod, m. - ford
délka, f. - length; longitude
hloubka, f. - depth
hluboký - deep
jez, m. (gen.: jezu) - dam, weir
koryto, n. - river bed
manévrový - maneuver, adj.
mělký - shallow
měřit, v. - to measure
příkrý - steep
přívoz, m. (gen.: -u) - ferry
rozvodnovat se, dur. - to flow over, flood, leave the banks of a stream
rozvodnit se, pct.
schovaný - hidden
spojení, n. - connection, communication
spojovat, dur. - to connect
spojit, pct.
suchý - dry
široký - wide
šířka, f. - width, latitude
téci, dur. - to flow
údolí, n. - valley
úzký - narrow, thin
váha, f. - weight
vila, f. - villa; family-type residence
vlévat se do, dur. - to flow into (of stream)
železný - iron (adj.)
řeka, f. - river
tehdy, adv. - at that time

Punctual forms of verbs covered previously:

Durative	Punctual	
nastupovat	**nastoupit**	- to board (a train, bus, car, plane)

Phrases and Idioms

místy - at places
ze všech stran - from all sides
totiž - the reason is... you know.... that is ...
naproti tomu - on the other hand
maximální zatížení - maximum load

PROČ JSEM ŠEL SPÁT BEZ VEČEŘE č80

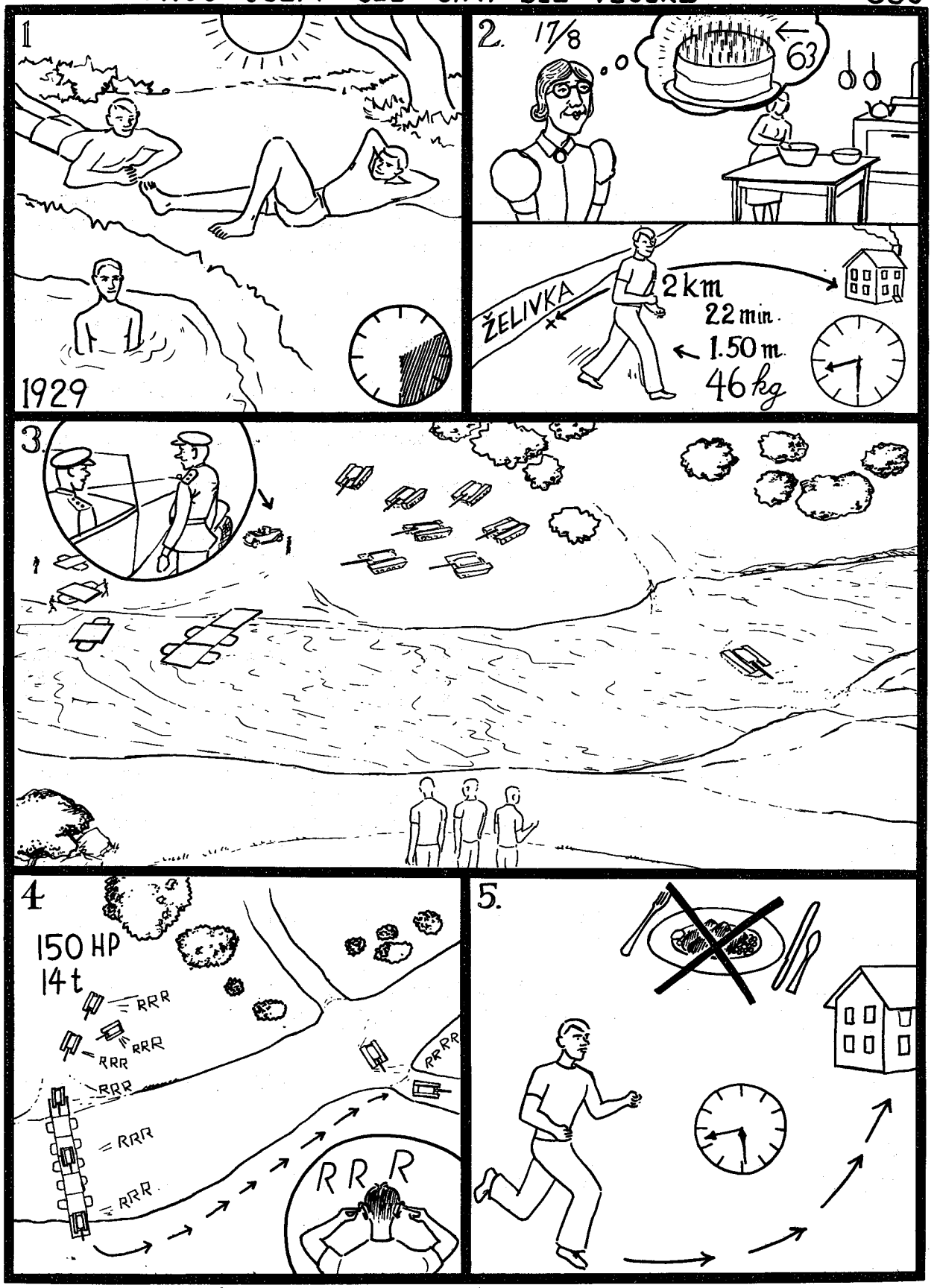

Lesson 80

Proč jsem šel spát bez večeře

Už je tomu+dnes přes třicet let. Dva mí kamarádi a já jsme se byli koupat. Leželi jsme u Želivky celé odpoledne, od dvou až skoro do šesti. Jen, když nám bylo moc horko, skočili jsme do vody.

Bylo léto a čas manévrů. I den si pamatuju; bylo to 17. srpna. Babička měla toho dne třiašedesáté narozeniny, a já jsem věděl, že se musím vrátit včas. Rodina se připravovala na velkou večeři.

Od místa, kde jsme se koupali, k domu mé babičky bylo hodně přes dva kilometry. Znamenalo to asi dvaadvacet minut rychlého pochodu. To ovšem nebylo nic pro hocha, který měřil metr padesát a vážil čtyřicet šest kilo.

No, nebyl jsem doma dřív než v půl deváté. Stalo se to tak:

Když jsme šli okolo druhého brodu, který je dost hluboký, viděli jsme uprostřed řeky tank. Vody bylo toho roku víc než obvykle, a ten tank nemohl ani dopředu, ani dozadu.

Nalevo od brodu stavěla skupina vojáků od ženijního praporu pontonový ++ most pro ostatní tanky, které zatím stály. Nějaký podplukovník něco z auta říkal veliteli tankové čety. Byl to poručík, kterému bylo asi třicet roků a kterému byla uniforma trochu malá. Na první pohled jste viděli, že to je rezervista.

Kamarádi a já jsme čekali, co se bude dít. Viděli jsme všechno. Když měli vojáci pontonový most hotový, tanky přes něj pomalu jely k nám. Jejich motory dělaly hrozný rámus. Byly to moc silné motory. Každý měl přes 150 koní. Ty tanky tak silné motory potřebovaly; někdo mi povídal, že jeden takový tank váží celých 14 tun.

První tank, který se dostal na druhou stranu, potom pomohl z vody tomu, který nemohl dál.

Pak teprve jsem šel domů. Vlastně, nešel jsem. Utíkal jsem. Co se stalo doma, nechci vypravovat. Večeři mi taky nedali.

+ už je tomu - it has been
++ pontonový most - pontoon bridge

OTÁZKY K TEXTU 80.

1. Jak se jmenuje ten článek?
2. Kdo se šel koupat?
3. Je tomu už přes třicet let ?
4. Jak dlouho je tomu ?
5. Leželi jsme u řeky ?
6. Jmenovala se ta řeka Želivka ?
7. Leželi jsme u Želivky od dvou do šesti ?
8. Skočili jsme někdy do vody ?
9. Kdy jsme skákali do vody ?
10. Bylo léto ?
11. Byl čas manévrů ?
12. Měla babička narozeniny ?
13. Bylo jí třiašedesát ?
14. Kolikáté narozeniny měla babička ?
15. Měl jsem se vrátit k večeři ?
16. Čekala rodina, že se vrátím včas ?
17. Jak daleko bylo k domu mé babičky ?
18. Trvá taková cesta přes dvacet minut ?
19. Jak vysoký jsem tehdy byl ?
20. Kolik jsem vážil ?
21. Vrátil jsem se domů včas ?
22. Dostal jsem se včas k večeři ?
23. Šli jsme domů podle řeky ?
24. Šli jsme okolo brodu ?
25. Byl druhý brod hluboký ?
26. Viděli jsme tam tank ?
27. Pohyboval se ten tank ?
28. Stavěli tam vojáci most ?
29. Kde stavěli vojáci most ?
30. Jaký most stavěli ?
31. Byli ti vojáci od ženijního praporu ?
32. Jakou hodnost měl velitel tankové čety ?
33. Bylo tomu poručíkovi asi 30 let ?
34. Byl rezervista nebo profesionální voják ?
35. Měl dost velkou uniformu ?
36. Byla mu uniforma dost velká ?
37. Co tam dělal ten podplukovník ?
38. Čekali jsme tam až do konce ?
39. Byly motory těch tanků tiché ?
40. Jely ty tanky přes most k nám ?
41. Kolik koňských sil měly motory těch tanků ?
42. Vážily ty tanky 14 nebo 20 tun ?
43. Váží moderní střední tank asi 30 tun ?
44. Pomohl někdo tomu prvnímu tanku z vody ?
45. Kdo mu pomohl ven z vody ?
46. Utíkal jsem pak domů ?
47. Víte, co mi řekli doma ?
48. Dostal jsem tehdy večeři ?
50. Proč mi ji nedali ?

INTERPRETING EXERCISE

Ke konci druhé světové [1] války se dostaly americké tankové jednotky generála Pattona také do Plzně. Obyvatelé Plzně je vítali a ukazovali svou radost, kde mohli. Mnoho lidí doufalo, že Američané budou pokračovat až do Prahy a každý chtěl americkým vojákům nějak pomoci. Kdo uměl jen trochu anglicky, hned se hlásil jako tlumočník[2]; jak to někdy vypadalo, ukazuje tato situace:

Americký voják — vyslýchá člena místního národního výboru:

We have orders to stop here over night. Is there any place large enough where my group can rest ?

Člen MNV: Jak velká je vaše jednotka ? Pro kolik mužů potřebujete místo ?

Americký voják: There are sixty of us, and we also need enough space for our tanks and other vehicles.

Člen MNV: Dole u řeky - asi půl kilometru odtud na jih je zahrada, která se jmenuje "Střelnice". Je tam taky restaurace, kde jsou nějaké místnosti. Němci tam měli ošetřovnu, ale teď je prázdná.

Americký voják: That sounds like just the thing we´re looking for. Can you take us there ?

Člen MNV: Ano, moc rád. Mám venku vůz a ukážu vám cestu. Budeme tam za pět minut.

Americký voják: That´s fine. Do you have enough gas ?

(Tady udělal tlumočník malou chybu. Nerozuměl slovu "gas". Myslil, že to je "plyn".)

Člen MNV: Tady už nemáme plyn od listopadu. Ale nedělejte si starosti. "Střelnice" má taky kamna na uhlí. Zima vám tam nebude.

Americký voják: I don´t know what you´re saying. I have no such worries. I just wanted to know whether you needed gas for your car.

Člen MNV: Moje auto nejede na plyn, ale jestli máte pár litrů benzínu, tak si rád vezmu.

Nakonec bylo všechno v pořádku. Tlumočník se dověděl, že "gas" znamená taky benzín. Člen MNV ukázal Američanům "Střelnici" a dostal nejen benzín, ale i dobrou večeři, tucet krabiček cigaret a pro svou ženu šest párů "nylonek".

---

1) světový adj. = world
2) tlumočník, gen.sg.: -a, m. * interpreter

L. 80

HOMEWORK

Prague has good connections with all points in Czechoslovakia and Europe. All main railroad lines which connect the West and the East of the Czechoslovak Republic either start in Prague or go through Prague.

The government also plans to build new, modern and wide highways because the old ones are not good enough for modern armored vehicles especially tanks. Most of the bridges (většina) across the many Czech rivers aren't strong enough and can't carry the weight of heavy military equipment and machines. They aren't wide enough either. It will take (last) several years to solve (rozřešit) these problems of modern transportation.

It takes about four hours for a passenger train to make the hundred kilometers from Prague to Pilsen, and an express train takes usually about two hours for the same distance.

The trip from Prague to Mělník (which is only about thirty kilometers to the North) takes almost an hour if you have a good car, and two hours if you take the train.

The reason for this lies, of course, in the fact that there are so many little towns and villages you have to go through. That has a great influence on the speed of your car. Through dozens of these places you can't go more than 20 or 25 kilometers per hour. You really can't start rolling, because you have to slow down again almost at once.

in Prague	-	v Praze
either ... or	-	buď ... nebo, buď ... anebo

FRANTA HAVEL V TÁBOŘE V NĚMECKU

Lesson 81

Franta Havel v táboře v Německu

O Frantovi Havlovi jsme už dlouho neslyšeli. Naposledy to bylo, jestli se nemýlíme, když jel z Milovic domů do Prahy. Dnes ho potkáváme v německém táboře pro uprchlíky. Sedí v úřadě kapitána Browna, který ho vyslýchá. Jejich tlumočník je četař Green.

Brown There seems to be a mistake in the file on you, Mr. Havel. The German policeman who first interrogated you put here that you were married December 7th, but that's the date of your escape. Now - what's correct ?

Havel Obě data jsou správná, pane kapitáne. Oženil jsem se a opustil jsem Československo ve stejný den.

Brown Now that's quite interesting. Tell me more about the escape.

Havel Snad jste si v tom spisu všiml zmínky o mém vynálezu, nebo ne ?

Brown I sure did - it's some sort of new optical glass, isn't it ?

Havel Ano. A ten můj vynález pro mne znamenal začátek všech nepříjemností.

Brown Weren't the results favorable ?

Havel Byly víc než příznivé. Posudky odborníků i praktické zkoušky dopadly tak moc dobře, že jsem musel utéct.

Brown I must say that I don't get it.

Havel No to je tak: O moje sklo se začali zajímat Rusové. Ale nechtěli ho od nás kupovat. Chtěli všecko - můj patent, výrobní postup , a mě taky. Měl jsem jim ukázat, jak se to dělá. Když jsem se o tom dověděl, začal jsem plánovat útěk. Věděl jsem, že mě nenechají na pokoji.

Brown But you didn't go alone.

Havel To ne ! Vzal jsem Božku - to je moje žena. Měli jsme svatbu dopoledne 7. prosince. Jeli jsme na svatební cestu; to nebylo nápadné, to lidé obyčejně dělají. Jenom jsme nikomu neříkali, že jedeme na západ. Tu noc jsme leželi na břehu jednoho zamrzlého potoka, pět hodin v mokrém sněhu. Božka z toho dostala zápal plic, ale už je mimo nebezpečí. Je po svém tatínkovi - má pevné zdraví.

Brown Well, Mr. Havel, I have to go to a meeting now. Tomorrow we'll talk about that invention - if it's any good, you won't have to worry about your future.

L. 81

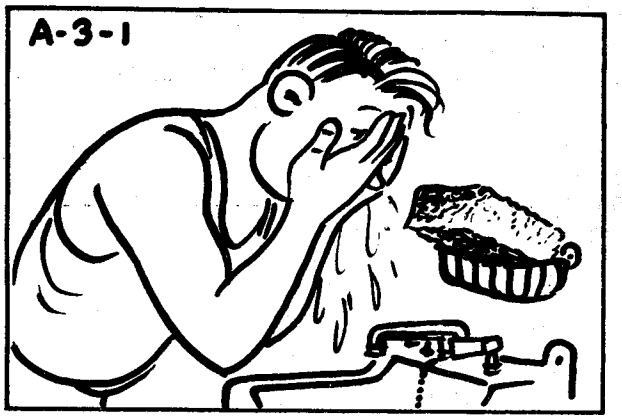

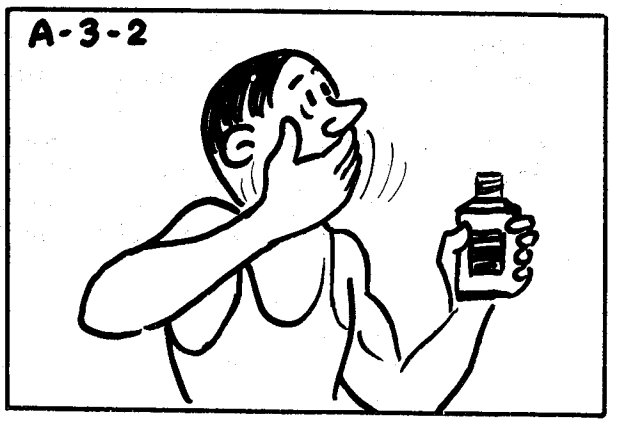

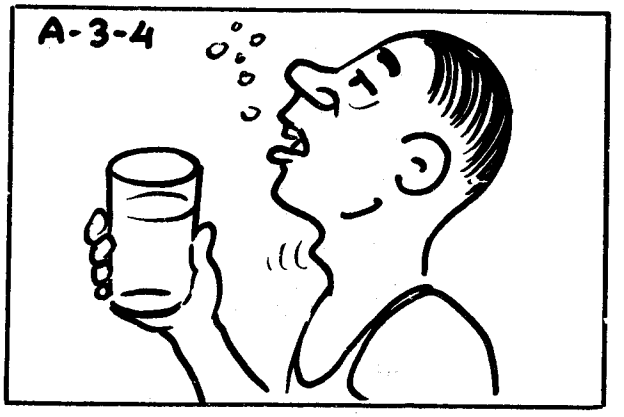

RANNÍ TOALETA.

A-3-0 Pan Novák stojí v koupelně před zrcadlem a holí se. Má holicí strojek. Právě si holí pravou tvář. Ještě tam má pěnu. Levou rukou si přidržuje bradu, aby kůže na obličeji byla hladká a aby se neřízl. Vlevo na umyvadle stojí štětka a napravo leží tuba holicího krému nebo mýdla. Pan Novák má na sobě tričko.

A-3-1 Potom si oplachuje obličej. V misce na stěně leží houba.

A-3-2 Po holení si dává na obličej kolínskou vodu.

A-3-3 Pak si čistí zuby. K tomu potřebuje kartáček na zuby a zubní pastu.

A-3-4 Potom si vyplachuje ústa a kloktá.

A-3-5 Nakonec si česá hřebenem vlasy a

A-3-6 uhlazuje si je kartáčem (kartáčuje si vlasy). Pan Novák si nečeše vlasy dozadu. Nosí pěšinku.

brada, f.	**- chin**
holicí strojek m.	- safety razor
tvář, f.	- face, cheek
pěna, f.	- foam, lather
přidržovat si	- to hold
kůže, f.	- skin, leather
obličej, -e.m.	- face
hladký	- smooth
říznout se	- to cut oneself
štětka, f.	- brush (for shaving or painting)
tuba, f.	- tube
krém, -u. m.	- cream
mýdlo, n.	- soap
tričko, n.	- undershirt, T-shirt
mít na sobě	- to have on
oplachovat (se)	- to rinse
miska, f.	- bowl
houba, f.	- sponge, mushroom
kolínská voda	- shaving lotion, Eau de Cologne
vyplachovat	- to rinse, to rinse out
kloktat	- to gargle
česat (česám or češu)	- to comb
hřeben, -u, m.	- comb
uhlazovat	- to smooth, to smooth out
kartáčovat	- to brush
pěšinka, f. or cestička, f.	- part (in the hair)
vlasy, pl. m.	- hair
kapka, f.	- drop
kapat	- to drip
kohoutek, m.	- faucet

L. 81

OTÁZKY:

Co dělá pan Novák v koupelně ?
Před čím stojí pan Novák ?
Co používá na holení ?
Kterou tvář si právě holí ?
Kterou rukou si drží bradu ?
Proč si přidržuje bradu ?
Bojí se pan Novák, aby se neřízl ?
Kde stojí štětka na holení ?
Co leží vedle ní napravo ?
Je to holicí krém, nebo holicí mýdlo ?
Co má pan Novák na sobě ?
Co dělá pan Novák potom ?
Kam padají kapky vody ? (see cartoon)
Co leží v misce na stěně ?
Co užívá pan Novák po holení ?
Čím si čistí zuby ?
Čím si vyplachuje ústa ?
Myslíte, že kloktá?
Co dělá nakonec ?
Čím si kartáčuje vlasy ?
Česá si vlasy dozadu ?

READING

Po dlouhém čase budeme dnes číst zas něco nového o našem starém známém Frantovi Havlovi. Zřejmě se mu podařil útěk z Československa a teď sedí v německém táboře pro politické uprchlíky.

Kapitán Brown a jeho pomocník četař Green ho vyslýchají. Zajímají se hlavně o jeho práci. Franta jim rád všechno vysvětluje.

Kapitán Brown se diví, že datum, kdy se Franta a Božena brali, je stejné jako den jejich útěku. Brown si myslel, že snad jde o nějaký omyl při výslechu u německých úřadů, ale Franta mu vysvětluje, že obě data jsou správná. Svatba byla 7. prosince, a hned potom jeli na svatební cestu, ze které se už nevrátili domů. Ani Franta ani Božena samozřejmě o svém plánu nikomu neříkali.

V noci na osmý prosinec se dostali přes hranice. Na začátku prosince je v kraji okolo Chebu obyčejně velká zima. Franta vypravuje, že museli ležet pět hodin v mokrém sněhu na břehu zamrzlého potoka, protože hlídky v pohraničním pásmu jsou skoro na každém kroku a hned střílejí po každém podezřelém člověku.

Božena z toho teď má zápal plic a musela do nemocnice. Frantovi se nestalo nic. Říká, že má železné zdraví po tatínkovi.

Kapitán Brown už četl a slyšel o jeho vynálezu nového druhu optického skla.

Chce ještě vědět, jak dopadly zkoušky, a dovídá se, že dopadly dobře, že Rusové teď chtějí patent i výrobu jen pro sebe.

Franta jim měl ukázat celý výrobní postup a to se mu nelíbilo.

podezřelý, adj. - suspect, suspicious (arousing suspicion)

Několik otázek k textu:

1. O kom jste dnes četli ?
2. Podařil se Frantovi a Boženě útěk ?
3. Kde jsou teď ?
4. Kdo je vyslýchá ?
5. Jak se jmenuje pomocník kap. Browna ?
6. Oč se zajímá kap. Brown ?
7. Vysvětluje jim Franta rád svou práci ?
8. Čemu se diví kpt. Brown ?
9. Jde o nějaký omyl ?
10. Kdy byla svatba ?
11. Kam jeli Franta a Božena potom ?
12. Říkali někomu o svém plánu ?

L. 81

13. Kdy se dostali přes hranice ?
14. Je v tom kraji velká zima ?
15. Kdy je tam zima ?
16. Jak dlouho museli ležet ve sněhu ?
17. Proč tam museli ležet ?
18. Po kom střílejí hlídky ?
19. Co je teď Boženě ?
20. Kdo chtěl od Franty patenty a výrobní postup ?

HOMEWORK

The Elbe (Labe -e, n.) is a large Czech river which runs through the northern part of Bohemia (Čechy, f.pl.) into Germany, and then on to the North Sea.

Many people have planned their escape from Red Czechoslovakia through the valley of this river. North of Děčín (m.) the left bank of the Elbe belongs to Germany, while (zatímco) the right bank is still Czech.

The German Police has strict orders to be interested in and interrogate thoroughly (důkladně) all conspicuous travellers from this zone. In 1953 (according to a few remarks from newspapers) they even caught several people who insisted that they were going home from a wedding and that their arrival in Germany was a **mistake.** The man who just got married insisted that he wasn't thinking of anything else but of their happy future, and that they didn't want to leave Czechoslovakia.

L. 81

Grammar Notes

The Locative Case.
(Šestý pád nebo lokál)

The locative case expresses position in space (location) or time. It answers the question:

Kde ?	Where ?

It also answers the question:

O kom, o čem ? (mluvíte atd.)	About whom, about what ? (are you talking etc.)

It is always used with prepositions; it cannot stand alone.

na	on, upon, at
v (or ve)	in, at
při	(place:) near, close to, at; (accompanying circumstances:) on, at, during
po	after; on (along)
o	about

Demonstratives. The locative case singular of ten is tom

Adjectives. Hard adjectives add -ém to the stem

Masculine. soft adjectives add -ím to the stem

to form the locative case masculine, singular:

Ten poslední silný útok.	That last strong attack.
Mluvíme o tom posledním silném útoku.	We're talking about that last strong attack.

NOTE: The endings of the locative singular of nouns are the same as the dative endings except for nouns of the type: strom, město and nouns that decline like adjectives.

LOCATIVE SINGULAR OF MASCULINE NOUNS.

Strom

Inanimate masculine nouns ending in a hard or neutral consonant fall into three groups:

One group forms the locative by adding -ě (-e)
to the stem
another group by adding -u to the stem
and some nouns can have either ending.

Inanim. masc. nouns whose nominative ends in -h, -g form the locative by adding -u to the stem:

na rohu	at the corner
na jihu	in the south
v dialogu	in the dialogue
v Hong Kongu	in Hong Kong
v Haagu	in the Hague

Most inanim. masc. nouns whose nominative ends in -k, -ch, -r form the locative by adding -u to the stem:

při budíčku	at reveille
ve vzduchu	in the air
v míru	in peace

but some add -ě (-e):

v táboře	in the camp
na dvoře	in the courtyard

or can have either ending:

v potoku nebo v potoce	in a brook (small stream)
v rybníku nebo v rybníce	in a fish pond
v kožichu nebo v kožiše	in a fur coat

L. 81

Most inanim. masc. nouns whose nominative ends in other hard or neutral consonants form the locative singular by adding -ě(-e) to the stem:

v tom domě	in that house
na mostě	on the bridge
v tom případě	in that case
na světě	in the world
na hřbitově	in the cemetery

a smaller part add -u to the stem:

v mokrém terénu	in wet terrain
Mluví o kanónu, granátometu, a o dostřelu	He's talking about a cannon, grenade launcher and about effective range
Stojí v pohovu	They stand at ease
... o komunismu	... about Communism
v denním přehledu zpráv	in the daily news review
při nepřátelském náletu	during enemy air raid

and some nouns can have either ending:

v jednom českém časopise (nebo: časopisu)	in a Czech magazine
v tom bodě (nebo: bodu)	on that point

Den

Note: The word den has three locative sing.forms:

v jednom dnu (nebo: dni) - in one day

ve dne (this phrase only) - in the daytime

Adjective type nouns

Mluvil o jednom rotném a o jednom duchovním	He was talking about a SFC and about a chaplain.

All other masculine nouns form the locative sing. in the same way as the dative:

voják	o tom vojáku (nebo: vojákovi)	about the soldier
četař	četaři (nebo: četařovi)	the sergeant
civilista	civilistovi	the civilian
soudce	soudci (nebo: soudcovi)	the judge

---

klíč	na tom klíči je číslo	There's a number on that key.

Some verbs with the locative:

být při někom	to side with s.o.
žádat něco na někom	to ask s.t. of s.o.
po někom	(s.o. for s.t.)
od někoho	
mýlit se v někom	to be mistaken about s.o.
poslat něco po někom	to send s.t. by s.o.
záležet na něčem (na někom)	to depend on s.t. or s.o.
Na tom nezáleží.	It doesn't make any difference It doesn't matter
Co na tom záleží?	What difference does it make ? What's the difference ? What does it matter ?
Na tom mi moc záleží.	It's very important to me.

---

záviset na někom, na něčem - to be dependent on s.o., s.t.
to depend on s.o., s.t.

L. 81

VOCABULARY

břeh, m.,gen.sg.: -u	- bank (of a river etc.)
budoucnost, f.	- future
datum, n. gen.: data	- date
dopadnout, pct.	- to fall (finish falling, hit the ground etc.); to catch (a criminal in hiding or in flight)
mokrý	- wet
nápadný	- conspicuous
německý	- German (adj.)
omyl, m. gen.sg.: -u	- mistake, error
opustit, pct.	- to leave; to abandon
oženit se, pct.	- to get married (of a man)
pevný	- firm, solid, fixed, fast
plíce, f.pl.	- lungs
potkávat, dur. potkat, pct.	- to meet (by chance)
potok, m. gen.sg.: - a.	- small stream, brook, creek
sníh, m. gen.sg.: sněhu	- snow
spis, m. gen.sg.: -u	- file (set of papers)
svatba, f.	- wedding
svatební	- wedding (adj.)
tlumočník, m.	- interpreter
útěk, m. gen.sg.: -u	- escape, flight
vynález, m. gen.sg: -u	- invention
výrobní	- production (adj.)
zajímat se o něco	- to be interested in s.t.
zamrzlý	- frozen (of rivers, lakes, windows, radiators etc.)
zmínka, f.	- mention, remark
druh, m. gen.sg.: -u	- kind, sort

Fráze a idiomy.

dopadlo to dobře	- it came out all right; the outcome was fine
Jak se to dělá ?	- How does one do it ?
svatební cesta	- honeymoon trip
zápal plic	- pneumonia
Jsem po tatínkovi	- I take after my father.
mít starost o svou budoucnost	- to worry about one´s future
když to za něco stojí	- if it´s any good

Punctual forms of verbs covered previously:

Durative	Punctual	
utíkat	utéci (coll: utéct)	- to escape, flee
	uteču, uteč (or utec), utekl	

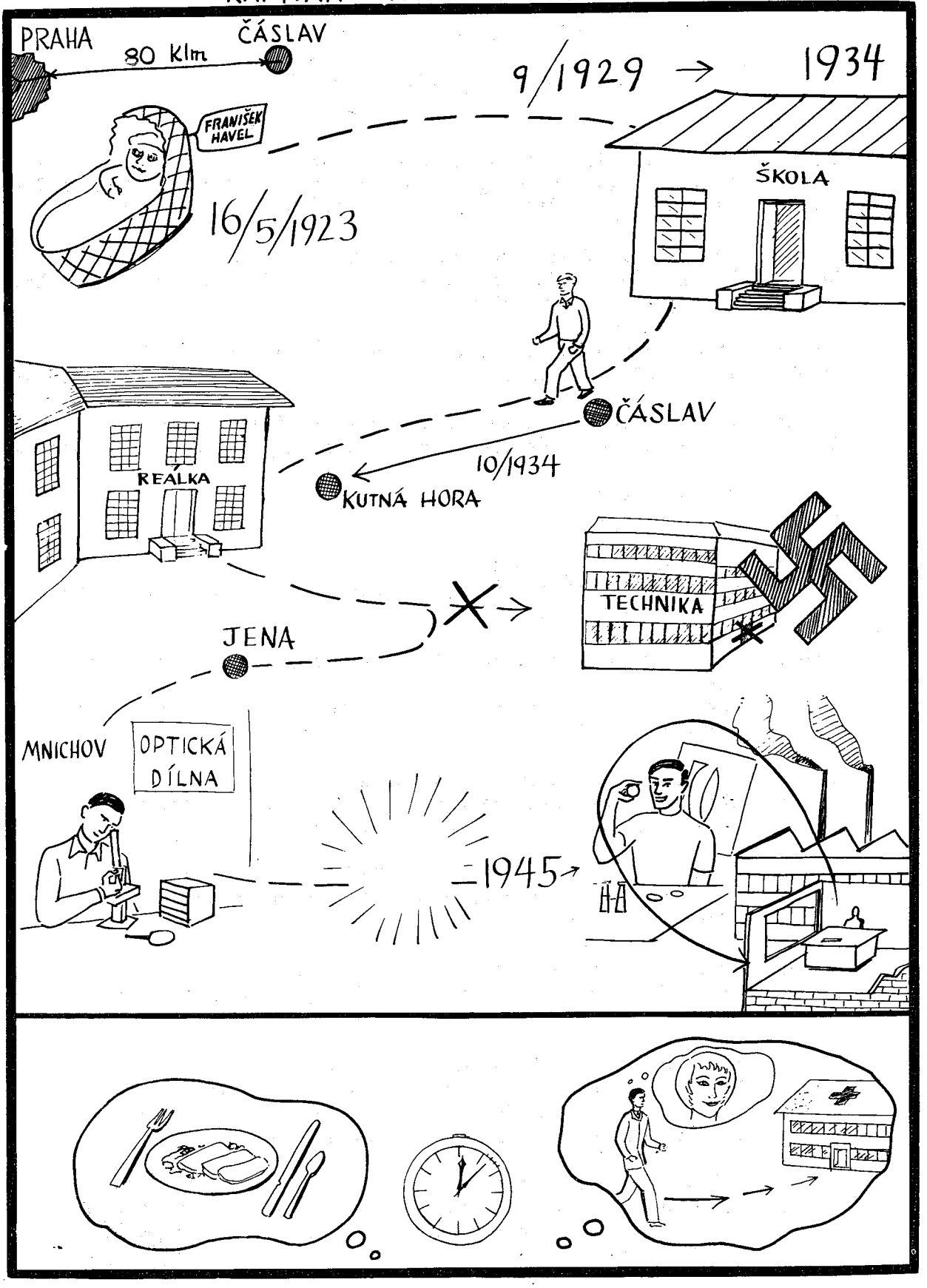
PRAHA
80 klm
ČÁSLAV
9/1929 → 1934
FRANIŠEK HAVEL
16/5/1923
ŠKOLA
ČÁSLAV
10/1934
KUTNÁ HORA
REÁLKA
TECHNIKA
JENA
MNICHOV
OPTICKÁ DÍLNA
1945

Lesson 82

Kapitán Brown vyslýchá Frantu

Brown: First of all, we´ll have to see whether or not everything´s in your file that we must know about you. Your birthplace ?
Havel: Já jsem se narodil v Čáslavi v Čechách.

Brown: Where is it ? Will you show me the place on the map here ?
Havel: Prosím. Čáslav je tadyhle - leží na křižovatce několika silnic a na jedné z hlavních tratí.

Brown: It´s about 50 miles east of Prague, isn´t it ?
Havel: Je to asi 80 kilometrů.

Brown: That´s about 50 miles. Is there an airfield there ?
Havel: Je. Jeden můj bratranec tam na letišti pracuje jako mechanik.

Brown: Now the date of your birth.
Havel: 16. května 1923.

Brown: Where did you go to school ?
Havel: Mám pět roků obecné školy v Čáslavi, pak jsem studoval na reálce v Kutné Hoře.

Brown: Why in Kutná Hora ? Wasn´t there that type of school in your town ?
Havel: Roku 1934 se rodiče přestěhovali do Kutné Hory. Taky jsem tam udělal maturitu.

Brown: Did you continue your studies then ?
Havel: Chtěl jsem studovat na pražské technice, ale nacisti roku 1939 zavřeli všechny české vysoké školy.

Brown: I see here that you worked in Germany during the war.
Havel: To je správné. Pracoval jsem v Jeně a pak v jedné optické dílně v Mnichově.

Brown: After the war, you started some experiments.
Havel: Ano. Věděl jsem, že jsem na stopě nějakému novému typu skla, které bude mít jisté speciální vlastnosti.

Brown: Did you work on it in the factory ?
Havel: Ne, dělal jsem své pokusy soukromě. Když jsem pak jednou svému šéfovi řekl, že jsem objevil nové optické sklo, nechtěl mi věřit. Myslel, že jsem jen mluvka.

Brown: Well, it´s past twelve now; we´ll continue after lunch.
Havel: Pane kapitáne, můžu si zatelefonovat ? Chci se zeptat v nemocnici, jak je Boženě. Ještě jsem dnes o tom děvčeti nic neslyšel.

L. 82

"Rudé právo" (leden)

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ČTVRTEK PODLE HLÁŠENÍ HYDROMETEOROLOGICKÉHO ÚSTAVU. Ojedinělé přeháňky, odpolední teploty kolem plus 3 stupňů, na Moravě kolem nuly. Mírný jižní, na Moravě jihovýchodní vítr.

"Obrana lidu" (leden)

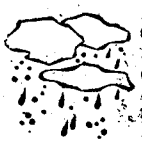

POČASÍ DNES: Oblačno, místy přeháňky, v Čechách dešťové nebo déšť se sněhem, na Moravě sněhové. Odpolední teploty v Čechách plus 3 až 5 stupňů, na Moravě plus 2 stupně. Čerstvý vítr východních směrů.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK:

V Čechách bude přes den všeobecně jasno a mrazivo za mírného západního větru. Na Moravě bude zamračeno; teprve k večeru se vyjasní. Vítr bude západní až severozápadní. Na severním a středním Slovensku bude zataženo. Na jižním Slovensku budou místní deště. Průměrné teploty v Čechách okolo bodu mrazu, na Moravě 8 stupňů, na Slovensku až 10 stupňů.

déšť (nebo: déšť), gen. -ě, m. - rain

Otázky k Předpovědi počasí:

1. Víte, kde jsou Čechy ?
2. Ukažte mi je tady na mapě !
3. Bude v Čechách jasno ?
4. Bude tam teplo ?
5. Je tady někdy mrazivo ?
6. Budou tam mít západní nebo východní vítr ?
7. Je Morava na východ od Čech ?
8. Ukažte mi hranice Moravy !
9. Bude na Moravě zamračeno ?
10. Vyjasní se tam ?
11. Vyjasní se už odpoledne nebo až k večeru ?
12. Jaký vítr budou mít na Moravě ?
13. Bude na celém Slovensku stejné počasí ?
14. Bude na severním Slovensku zataženo ?
15. Kde je na mapě Slovensko ?
16. Ukažte mi tam severní Slovensko, prosím.
17. Bude na středním Slovensku pršet ?
18. Kde je na mapě jižní Slovensko ?
19. Budou mít na jižním Slovensku pěkné počasí ?
20. Budou tam všeobecné nebo jen místní deště ?
21. Bude na Moravě stejně zima jako v Čechách ?
22. Bude na Moravě takové teplo jako na Slovensku ?
23. Je tady průměrná teplota okolo dvaceti stupňů Celsia ?

"Mladá fronta" (listopad)

UŽ SNÍH?

Oblačno, místy přeháňky, ve vyšších polohách sněhové. Na Moravě dopoledne ještě skoro zataženo s občasným deštěm. Odpolední teploty 8 stupňů. Mírný až čerstvý severozápadní vítr.

READING

Kapitán Brown pokračuje ve výslechu +) Františka Havla a zjišťuje některé podrobnosti, které mu ještě ve spise chybí.

Dovídá se, že se František narodil dne 16. května 1923 v Čáslavi, asi 80 kilometrů na východ od Prahy.

Od září 1929 až do léta 1934 byl na obecné škole v Čáslavi a pak studoval sedm let na reálce v Kutné Hoře, kam se jeho rodiče přestěhovali v říjnu 1934.

František chtěl studovat po maturitě na pražské technice, ale nacisti zavřeli hned na začátku války všechny české vysoké školy. A tak musel na práci do Německa.

Nejdřív dostal místo v Jeně a pak v jedné malé optické dílně v Mnichově. Po válce se vrátil domů a začal dělat vlastní pokusy ve výrobě ++) nového typu skla.

V továrně, kde pracoval, neříkal nikomu o svém plánu, protože se bál, že mu nikdo nebude věřit. Ale jeho šéf se o jeho vynálezu nějak dověděl. Když viděl, že Franta není mluvka a že opravdu něco zná, dal mu příležitost pracovat na novém místě. Tam potom měl dost času na své pokusy.

Čas utíká jako voda. Hodiny v kanceláři už ukazují několik minut po dvanácté. Kapitán Brown chce jít k obědu a Franta se ještě chce zeptat v nemocnici, jak se daří jeho nemocné ženě.

Výslech bude pokračovat po poledni.

+) výslech, m. = hearing
++) výroba, f. = production
chybět = to be missing

OTÁZKY K TEXTU

1. V čem pokračuje kapitán Brown ?
2. Co ještě zjišťuje ?
3. Kde mu chybí podrobnosti ?
4. Kdy se narodil F. Havel ?
5. Kde se narodil ?
6. Kde je Čáslav ?
7. Od kdy do kdy byl Franta na obecné škole ?
8. Kde studoval potom ?
9. Jak dlouho studoval na reálce ?

L. 82

10. Kde byla ta reálka ?
11. Proč nestudoval v Čáslavi ?
12. Kdy se přestěhovali jeho rodiče do Kutné Hory ?
13. Kde chtěl Franta studovat po maturitě ?
14. Co je to "maturita" ?
15. Proč nemohl studovat na technice ?
16. Kam musel Franta na práci ?
17. Kde dostal místo ?
18. Kde pracoval v Mnichově ?
19. Co dělal po válce ?
20. Říkal někomu o svém vynálezu ?
21. Dověděl se o tom jeho šéf ?
22. Je Franta mluvka ?
23. Dal mu šéf příležitost pracovat na novém místě ?
24. Měl tam Franta dost času na své pokusy ?
25. Kdy bude pokračovat výslech ?
26. Proč bude výslech pokračovat až po obědě ?

One of my acquaintances (známý, m.) - we´ll call him John - was a chatterbox. He knew everything, he understood everything, he knew something about everybody, and had many other unpleasant qualities (vlastnost, f.).

People said he was an average student. Study isn´t easy and costs money. John didn´t have much money and as far as I know his father couldn´t give him much. They had a small shop in (na) Žižkov +).

During the first year of the war John got a job in the city hall++ and moved to the center of town. He used to say that he was working on a new experiment for Civil Air Defense.

Then he disappeared without a trace.

After the end of the war he appeared again. He was in an officer's uniform (stejnokroj) of the Red Army. He made a big impression on everyone. He spoke about life in the Soviet Union, about the fight (boj, m.) at Stalingrad, about the frost and snow, but mainly about his good friend General Petrov. That he shouldn´t have done. One day he was gone again and after a short time (čas) I read in a magazine that he had been sent to prison.

He spent the whole war somewhere in the North with (u) the German police.

He should have remained in civilian life and been quiet.

+) Žižkov - gen.sg. -a = A part of Prague
kariéra, f. = career
++) radnice, f. = city hall

L. 82

GRAMMAR NOTES

(Locative Singular, Feminine and Neuter)

LOCATIVE FEMININE DEMONSTRATIVES AND ADJECTIVES

FEMININE

The locative case singular of ta is té
Hard adjectives(fem) add -é to the stem
Soft adjectives (fem.) add -í to the stem.

LOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS

The locative singular endings of feminine nouns are the same as the dative endings.

žena	Mluví o své ženě.	He's talking about his wife.
	Na pušce je číslo.	There's a number on the rifle.
duše	V duši je díra.	There's a hole in the innertube
kost	V té kosti je střepina.	There's a fragment in that bone.
paní	Mluví o paní Novákové	He's talking about Mrs. Novák.

LOCATIVE SINGULAR NEUTER, DEMONSTRATIVES AND ADJECTIVES

NEUTER

The neuter locative forms of singular demonstratives and adjectives are the same as the masculine forms:

v tom velkém moderním městě	in that large modern city

LOCATIVE SINGULAR OF NEUTER NOUNS

město

-o type neuter nouns fall into three groups:

One group adds -u to the stem to form the loc.sing.,
another adds -ě (-e),
and some nouns can have either ending.

Nouns ending in -ko, -ho, -cho, -go and most of those ending in -ro, form the loc.sing. by adding -u to the stem.

ve starém Rakousku	in old Austria
o blahu	about welfare
jizva na levém uchu	a scar on the left ear
v Kongu	in the Congo
o plnicím peru	about the fountain pen
na jaře	in the spring
o jaru	about the spring
On je v jádru dobrý člověk.	He's a good man at heart
... o atomovém jádře	... about the nucleus of the atom

Other neuter -o type nouns more often add -e (-ě), less often -u to the stem to form the locative singular:

na tom motorovém vozidle	on that motor vehicle
na pravém rameně (rameni)	on that right shoulder
jen v jednom procentu případů	only in one percent of the cases
na pravém křídle	on the right wing
o střelivu	about ammunition
v prvním družstvu	in the first squad
na kole	on the wheel; on the bike
v zavazadle na sedadle	in the luggage on the seat

o tom druhém děle or dělu	about the other cannon
v okupačním pásmu	in the occupation zone
O tom hesle nevím.	I don't know about the password.

The locative singular forms of <u>all other</u> types of neuter nouns are the <u>same as the dative</u> forms:

moře	na <u>moři</u>; na letišti	on the sea, at sea; on the airfield
vězení	ve <u>vězení</u>; v okolí	in jail; in the neighborhood
děvče	o <u>děvčeti</u>	about the girl

---

bod, m.(gen.sg.: -u) - point
dešť nebo déšť, m.(g.sg.:dešťě) - rain
dílna, f. - shop, workshop, little plant
maturita, f. - high school graduation examination (lit.: test of maturity)
míle, f. - mile
mírný, adj. - mild
mluvka, m. gen.sg.: -y - chatterbox; a windy person
mráz, m. gen.sg.: -u - frost
mrazivo, adv. - freezing cold
narození, n. - birth
obecný - common, general
objevit, pct. - to discover
objevit se pct. - to appear
průměrný - average
pokus, m. (gen.sg.: -u) - experiment, attempt, try
předpověď, f. - forecast; prophecy
přestěhovat se, pct. - to move (from one place to other)
reálka - type of high school with emphasis on math & science
soukromý - private
soukromě, adv. - privately
stopa, f. - footprint, foot (meas.); trace, trail, clue
studium, n. gen.& pl.: studia - study
stupeň, m. - degree(measure)
technika, f. - technique; technology; Institute of Technology
vlastnost, f. - quality, property, trait, characteristic
všeobecně, adv. - generally
vyjasňovat se, dur. vyjasnit se, pct. - to clear up (about weather)
zamračeno, adv. - cloudy
zataženo, adv. - overcast

Punctual forms of verbs covered previously:

Durative	Punctual	
telefonovat	zatelefonovat	to phone, make a call

L. 82

Fráze a idiomy

místo narození, nebo: rodiště - birthplace
v Čechách - in Bohemia
datum (or:den) narození - date of birth
obecná škola - grade (elementary, grammar) school

vysoká škola - university, college
Prosím, beze všeho! - Go right ahead!
Můžu si zatelefonovat - May I use the phone? May I make a call?

předpověď počasí - weather forecast
Celsius - name of the Swedish astronomer (1701-1744), inventor of a thermometrical scale divided like the centigrade, after whom the centigrade system is named; centigrade (thermometer)

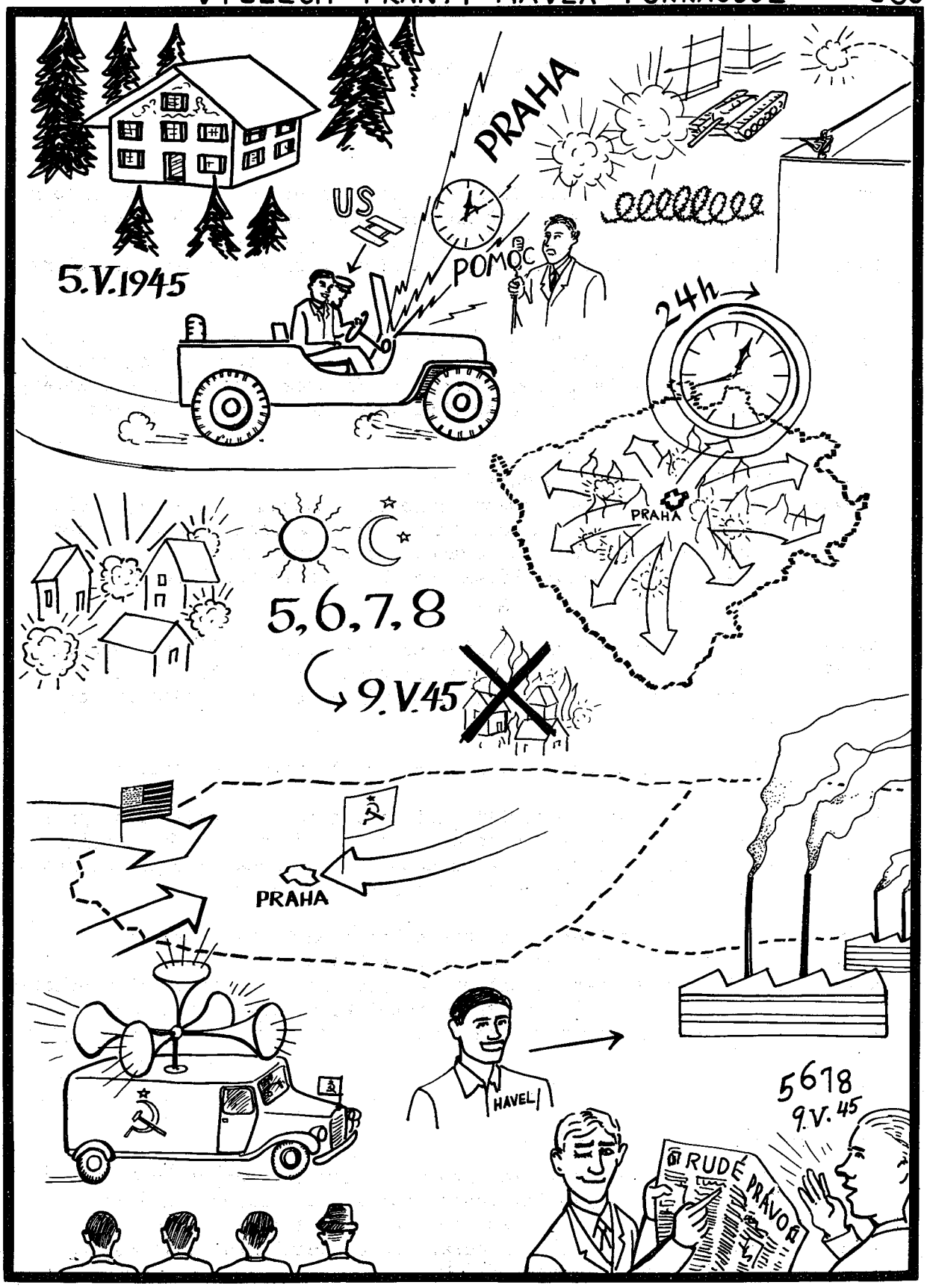
PRAHA
US
POMOC
5.V.1945
24h
PRAHA
5,6,7,8
9.V.45
PRAHA
HAVEL
5678
9.V.45
RUDÉ PRÁVO

Lesson 83

Výslech Franty Havla pokračuje

Brown: Today I want to hear from you about things which don't concern you personally, at least in the narrow sense of the word. Did you stay in Germany till the end of the war ?

Havel: Až skoro do konce. Ale v posledních dnech války jsem už byl na cestě domů.

Brown: Did you learn about the Prague uprising while still in Germany?

Havel: Ano. Šel jsem pěšky po jedné silnici v Bavorsku, a najednou vedle mne zastavil džíp. Seděl v něm jeden americký kapitán. Když slyšel, že jsem Čech a že chci domů, nabídl mi, že mě kus sveze ... .

Brown: Do you remember the date ?

Havel: To datum nikdy nezapomenu. Bylo to v sobotu 5. května, v půl jedné odpoledne. Ten kapitán měl ve voze rádio. Našel na něm Prahu. Bylo právě po zprávách. Asi po dvou minutách hlasatel začal volat o pomoc. Říkal, že SS v budově rozhlasu vraždí lidi. Tak začala revoluce.

Brown: But the uprising wasn't limited to Prague, if I'm not wrong.

Havel: V sobotu a v neděli se povstání rozšířilo. V různých českých městech byly boje v ulicích, na náměstích, i v jednotlivých domech.

Brown: Did the Czechs know why American units didn't proceed to Prague ?

Havel: Ze začátku jsme se divili. Ale brzo jsme se dověděli, že jste museli zůstat v západních Čechách kvůli Rusům. Ti chtěli osvobodit Prahu sami. Pak z toho dělali propagandu pro Sovětský svaz. Říkali, že Amerika nechala Prahu krvácet.

Brown: Did people in Czechoslovakia believe what the Communist propaganda told them about the United States ?

Havel: Podívejte se, pane kapitáne. Já jsem po válce pracoval v několika továrnách. Vím, že ani sami komunisti nevěřili tomu, co v komunistických novinách četli o Americe a o amerických vojácích.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA NEDĚLI:

Po změně větru se teplá vlna rozšíří z východních částí státu do Čech. Při teplotách okolo pěti až osmi stupňů bude ve východních a jižních Čechách a na Šumavě obleva. Jenom na Krkonoších a v Krušných horách budou ještě mrazy. Na Moravě a na Slovensku budou přeháňky.

L. 83

Otázky k Předpovědi počasí:

1. Četl jste předpověď na zítřek?
2. Bude v Čechách změna větru ?
3. Bude v Čechách stejný vítr jako dnes ?
4. Čekají v Čechách teplou vlnu ?
5. Bylo v Čechách dosud mrazivo ?
6. Rozšíří se teplé počasí z východu na západ ?
7. Je Slovensko na východě republiky ?
8. Je Slovensko ve východní části státu ?
9. Je Morava na východ od Čech ?
10. Je Morava na západ od Slovenska ?
11. Která část Československé republiky je na východ od Čech ?
12. Bude ve východních a jižních Čechách mrznout ?
13. Budou tam teploty 5 až 8 stupňů ?
14. Čekají tam oblevu ?
15. Bude obleva taky na Šumavě ?
16. Trvají na Krkonoších mrazy ?
17. Jak bude na Krkonoších ?
18. Jaké počasí bude v Krušných horách ?
19. Jsou Krkonoše na severovýchodě Čech ?
20. Jsou Krušné hory na severozápadě ?
21. Je Šumava na jihozápadě ?
22. Kde jsou Krkonoše ?
23. Kde je Šumava ?
24. Kde jsou Krušné hory ?
25. Které české hory teď znáte ?
26. Můžete mi je ukázat na mapě ?

Kapitán Brown se při výsleších Františka Havla zajímá také o některé věci, které se týkají politických otázek.

František zůstal v Německu skoro až do konce války. O pražském povstání se dověděl až na cestě domů.

Na jedné silnici v Bavorsku mu nabídl nějaký americký kapitán, že ho sveze kus cesty ve svém jeepu. Z rádia, které bylo ve voze, se František dověděl, že v Praze je revoluce. Praha právě skončila polední zprávy a hlasatel volal o pomoc. To bylo 5. května 1945.

Povstání se neomezilo jen na Prahu. Ve dvaceti čtyřech hodinách se rozšířilo po celých Čechách. V některých vesnicích a městech trvaly boje celé čtyři dni a noci. Teprve devátého května byl zase klid.

Češi doufali, že tankové jednotky generála Pattona budou pokračovat ze západních Čech až ku Praze.

Do Prahy se, bohužel, dostala nejdříve sovětská armáda a pak hned začala propaganda proti Západu.

O Spojených státech a o Američanech bylo pak slyšet jen málo pěkných věcí.

František pracoval po válce v různých továrnách. Ví, že jen málo lidí věřilo tomu, co se psalo v komunistických novinách.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Oč se zajímá kapitán Brown při výsleších Františka Havla ?
2. Jak dlouho zůstal František Havel v Německu ?
3. Kdy se dověděl o pražském povstání ?
4. Kde to bylo ?
5. Co mu nabídl americký kapitán na silnici v Bavorsku ?
6. Co se dověděl Franta z radia ?
7. Kde bylo to rádio ?
8. Kdo volal o pomoc ?
9. Kdy to bylo ?
10. Omezilo se povstání jen na Prahu ?
11. Kam se ve dvaceti čtyřech hodinách rozšířila revoluce ?
12. Jak dlouho trvaly boje v některých vesnicích a městech ?
13. Kdy byl zase klid ?
14. Co doufali Češi ?

L. 83

15. Která armáda se dostala do Prahy ?
16. Co potom začalo ?
17. Co říkala rudá propaganda o Američanech ?
18. Věřili lidé tomu, co psaly komunistické noviny ?
19. Myslíte, že komunistická propaganda mluví o Spojených státech dobře?

HOMEWORK

In the Korean war +) several small Czechoslovakian units were fighting ++) on the Communist side.

There were boys from various regions of Czechoslovakia and the Prague newspapers had several articles and pictures about them. We even heard about it on the Prague radio.

According to these articles, these young men offered themselves to go and help liberate Korea. From the interrogation of several of the refugees we know that the whole thing had a different meaning to these boys. The war in Korea concerned them only as far as it gave them hope that as prisoners they might find the way to the USA.

Some of these boys fought++) in the Prague insurrection in May 1945.

After 1948 they began to look for a way out. Almost all of them remained in Korea after the war.

+) korejská válka - Korean War
++) bojovat, dur. - to fight

Korea, gen.sg.: Koreje or Korey, f. - Korea
na Koreji - in Korea

GRAMMAR NOTES

Locative Plural

LOCATIVE PLURAL OF NOUNS.

Type	Model word	-ech	-ích	-ách
MASC. inanim. hard or neuter cons.	strom	stromech		
	les		lesích	
	potok		potocích	
	letáček		letáčcích	letáčkách
	vrch		vrších	
	břeh		březích	
	dialog		dialozích	
soft	klíč		klíčích	
Anim. hard or neutral cons.	kamarád	kamarádech		
	voják		vojácích	
	Čech		Češích	
	soudruh		soudruzích	
	demagog		demagozích	
soft	četař		četařích	
	přítel		přátelích	
-a	staršina	staršinech		
	mluvka		mluvcích	
	sluha		sluzích	
	patriarcha		patriarších	
	kolega		kolezích	
-e	soudce		soudcích	
FEM. -a	žena			ženách
-e	duše		duších	
cons.	kost	kostech		
	láhev		láhvích	
paní	paní		paních	
NEUTER -o	město	městech		
	lůžko			lůžkách
	sucho			suchách
	tango			tangách
-e	moře		mořích	
-í	znamení		znameních	
děvče	děvče	děvčatech		

Demonstratives and adjectives have one form for all three genders:

Demonstrative:	Hard type adj:	Soft type adj.:
těch	-ých	-ích

v těch nových moderních domech

Adjective type nouns have the same endings as adjectives:

o rotných	o duchovních

Numerals o dvou (třech, čtyřech, pěti)

---

les Note 1: A few nouns form the locative plural like les:

v lesích	in the forests
v hotelech or hotelích	in the hotels
v okresech or okresích	in the counties

Note 2:

kost
láhev

Examples of some feminine nouns ending in a consonant:

Locative plural like KOST:	Locative plural like LÁHEV:
o podrobnostech	na hlavních
o okolnostech	na tratích
o místnostech	na kolejích
o hodnostech	o zbraních
o příležitostech	ve věžích
o radostech	o krádežích
o žádostech	ve skříních
o věcech	na postelích
o výpovědech (nebo výpovědích)	v kancelářích

Čech, m.	- Czech (a male Czech person)
Češka, f.	- (female " "
hora, f.	- mountain
krvácet,	- to bleed
nabízet, dur.	- to offer
nabídnout, pct.	- to offer
najít, pct.(past p.:našel)	- to find
náměstí, n.	- (town) square
obleva, f.	- thaw
omezovat, dur.	- to limit, restrict
omezit, pct.	- to limit
osvobodit, pct.	- to liberate
postupovat, dur.	- to proceed, advance
postoupit, pct.	
povstání, n.	- uprising, insurrection
přeháňka f.	- shower (mild rain)
revoluce, f.	- revolution (uprising)
rozšiřovat, v. dur.	- to spread, widen, broaden
rozšířit, pct.	
smysl, m.gen.sg.: -u	- sense
spojený	- united; connected; joined
stát, m. gen.sg.: -u	- state (country)
svézt, pct. (někoho)	- to give a ride, lift to somebody
týkat se, (někoho, něčeho)	- to concern, have to do with
vraždit, dur.	- to murder
zavraždit, pct.	
výslech, m. gen.sg.: -u	- interrogation, hearing, questioning
zapomínat, dur.	- to forget
zapomenout, pct.	
změna, f.	- change
zůstávat, dur.	- to stay, remain
zůstat, pct.	

Fráze a idiomy

V úzkém slova smyslu.	- In the narrow sense of the word.
To se vás netýká.	- That doesn't concern you.
Bavorsko, n.	- Bavaria
Kus mě svezl.	- He gave me a ride(lift) for a part of my trip
Sovětský svaz(SSSR)	- Soviet Union (USSR)
Spojené státy (USA)	- United States
Šumava, f.	- name of the mountain range in SW Bohemia
Krkonoše, f.pl.	- name of the mountain range in NE Bohemia
Krušné hory	- name of the mountain range in NW Bohemia

FRANTA HAVEL VYPRAVUJE O SVÉM UTĚKU č 84

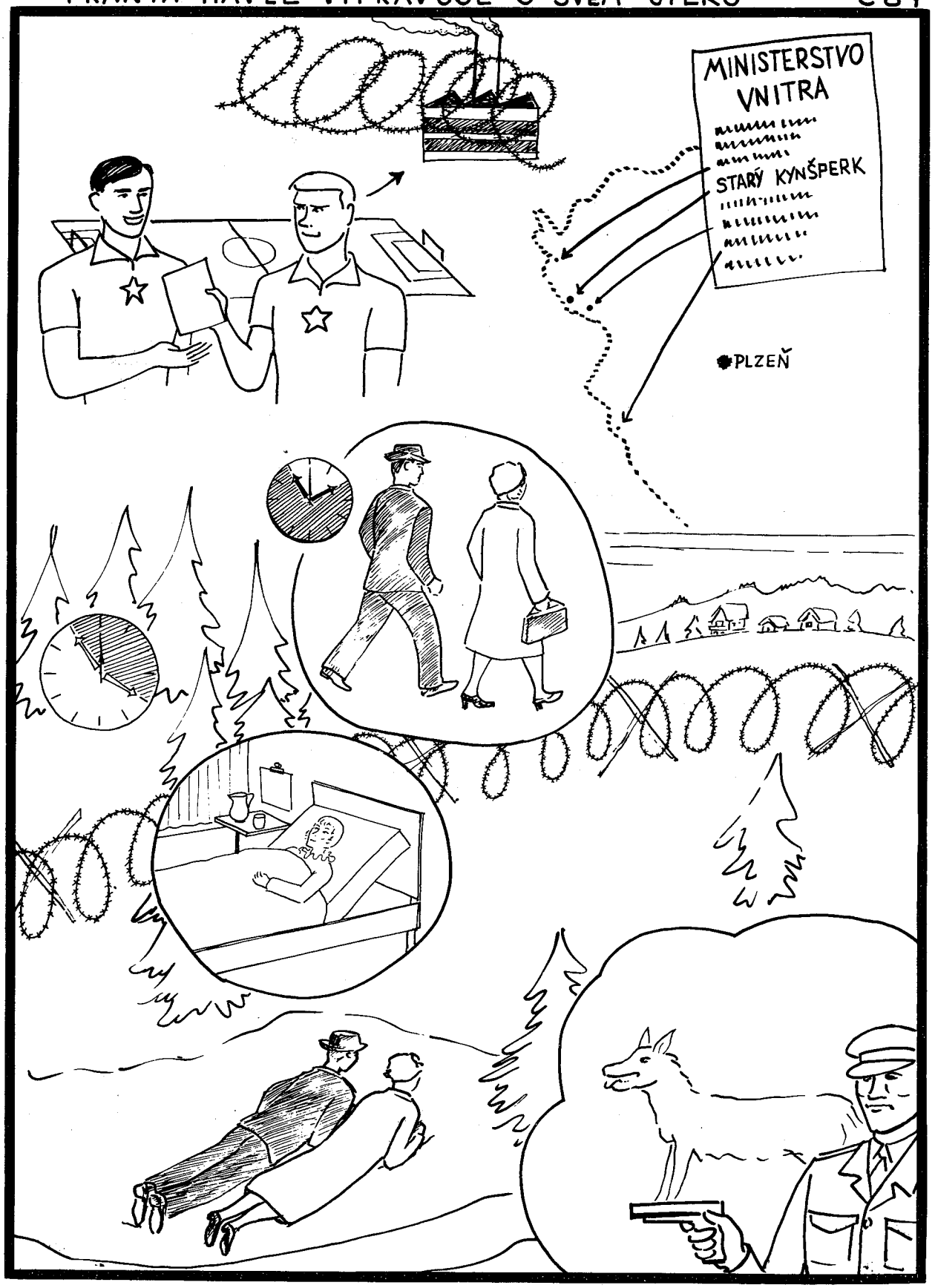

Lesson 84

Franta Havel vypravuje o svém útěku

Brown: You've told me that you had worked on your escape for some time. What did your preparations consist of ?

Havel: O našich přípravách vám můžu vypravovat hodiny a hodiny. Nejdřív jsem si zjistil, v kterých úsecích ještě drátěné překážky nejsou souvislé.

Brown: That could have been quite difficult.

Havel: A vidíte nebylo. V našem fotbalovém klubu je nějaký Jiří Berka. Hraje v naší záloze. No, a ten Berka pracuje v jedné továrně, která vyrábí ostnatý drát pro ministerstvo vnitra. Jirka jednou zůstal ve své kanceláři přes čas a udělal mi seznam pohraničních míst, kam měli ostnatý drát poslat.

Brown: That was a clever piece of intelligence work. By the way - do you remember some of those places ?

Havel: Pamatuju si je do jednoho. Při svém plánování jsem uvažoval o každém tom místě. Vzal jsem v úvahu všechno, co bylo pro a proti. Zvolil jsem Starý Kynšperk - to je vesnice na česko-německých hranicích, asi šest kilometrů na jih od Chebu.

Brown: Did it take you long before you found the place where the barbed wire ended ?

Havel: Šli jsme podle těch ostnatých drátů až do jedenácti hodin v noci. Byli jsme na nohou od dvou hodin odpoledne. Pak se objevily mraky a měsíc nám přestal svítit na cestu. Jak už jsem vám řekl, leželi jsme pak pět hodin ve sněhu. Nechtěli jsme ve tmě potkat pohraničníky. Moc jsme toho slyšeli o jejich psech.

Brown: But the weather did clear up, didn't it ?

Havel: Ano. K ránu se vyjasnilo. Pak jsme viděli, že jsme leželi jen asi sto metrů od konce ostnatého drátu.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK:

V Čechách bude přes den slunečno za mírného jihovýchodního větru. Denní teploty okolo 12, noční okolo 5 stupnů. Sněhy v jižních a středních Čechách rychle tají. Hladina Vltavy a Labe stoupne asi o 30 až 35 centimetrů nad normál. Nebezpečí záplav zatím nehrozí. Na Moravě počasí beze změny při teplotách okolo 15 st. Na jižním a východním Slovensku bude zamračeno a chladno. Na severním Slovensku bude zataženo. Denní teploty 10 až 12, noční 5 až 8 stupňů.

L. 84

Otázky k "Předpovědi počasí":

1. Bude zítra v Čechách svítit slunce ?
2. Kde bude slunečno ?
3. Bude v Čechách silný vítr ?
4. Jaký vítr bude v Čechách ?
5. Budou noční teploty stejně vysoké jako denní ?
6. Kolik stupňů asi bude ve dne ?
7. Jak teplo bude v noci ?
8. Bude jihovýchodní vítr mírný ?
9. Jsou ještě v Čechách sněhy ?
10. Taje sníh ?
11. Taje sníh, když je nad nulou ?
12. Leží ještě sníh ve středních Čechách ?
13. Stoupne hladina řek ?
14. Stoupne hladina Vltavy nad normál ?
15. Bude Labe taky nad normálem ?
16. Můžete mi ukázat Vltavu na mapě ?
17. Teče Vltava od jihu k severu ?
18. Teče Labe nejdřív od severu k jihu ?
19. Teče od Pardubic do Kolína od východu na západ ?
20. Teče Labe od Kolína na severozápad ?
21. Teče Labe do Severního moře ?
22. Vlévá se Vltava do Labe u Mělníka ?

František Havel se připravoval na svůj útěk z Československa dost dlouho. Dnes vypravuje kapitánu Brownovi o svých přípravách. Jeden jeho známý, který pracuje v továrně na ostnatý drát, je ve stejném fotbalovém klubu jako on.

V kanceláři té továrny měli od ministerstva vnitra seznam míst, kam mají drát posílat. Ten známý dal Frantovi kopii(copy) toho seznamu. Franta podle toho plánoval svou cestu přes hranice. Uvažoval správně, že tam, kam drát posílají, nejsou ještě překážky docela hotové a souvislé. Pamatuje si dobře všechna ta místa, protože při svém plánování dlouho o nich uvažoval.

Nakonec si zvolil Starý Kynšperk. Božena věděla o jeho plánech, ale neznala podrobnosti.

V den útěku byli na nohou od dvou hodin odpoledne až do jedenácté v noci. Potom čekali až do čtyř do rána na hranicích v lese u nějakého zamrzlého potoka. Báli se pohraničníků a jejich psů. Slyšeli o nich tolik nepěkných věcí, že se báli jít ve tmě dál.

K ránu se počasí vyjasnilo a Franta a Božena viděli, že mají už jen několik kroků ke konci překážek.

O jejich další cestě jsme už četli a slyšeli dřív.

Božena z toho, bohužel, dostala zápal plic a teď leží v nemocnici.

Franta se ptá lékařů po jejím zdraví každý den. Zdá se, že už je mimo nebezpečí.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Připravoval se František Havel na svůj útěk dlouho ?
2. Komu vypravuje o svých přípravách ?
3. Kde pracoval jeden jeho známý ?
4. Ve kterém klubu byl?
5. Co měli v kanceláři té továrny ?
6. Odkud měli ten seznam ?
7. Kdo dal Frantovi kopii seznamu ?
8. Podle čeho plánoval Franta svou cestu ?
9. Jak uvažoval František ?
10. Uvažoval správně ?
11. Pamatuje si ještě všechna ta místa ?
12. Jak to, že si je pamatuje ?
13. Které místo si nakonec zvolil ?

L. 84

14. Věděla Božena o jeho plánech ?
15. Znala všechny podrobnosti ?
16. Jak dlouho byli na nohou v den útěku ?
17. Kde čekali až do čtyř do rána ?
18. Proč nešli dál ?
19. Co slyšeli o pohraničnících a o jejich psech ?
20. Vyjasnilo se k ránu počasí ?
21. Jak daleko byli od konce překážek ?
22. Co z toho dostala Božena ?
23. Kde teď leží ?
24. Ptá se Franta po jejím zdraví ?
25. Koho se ptá ?
26. Je Božena už mimo nebezpečí ?

HOMEWORK

After a long march we stopped on the left bank of a wide river. In our sector its water was calm and the level was rising only very slowly.

According to the reports we had, the flood wouldn't be threatening until the late evening hours. It was sunny the whole day and the snow on the frontier mountains was melting.

On both banks of the river there were continuous barbed wire obstacles. We hadn't seen the enemy, and our intelligence service reported that the enemy still hadn't had time to reorganize their reserves. I don't know whether these reports were correct or not. The enemy was clever and usually didn't make mistakes in their planning. Maybe, I thought, they only want to choose better terrain for their counterattack.

But we all know that our commander considered their every possible maneuver and we all, without exception, trusted him.

reorganizovat, dur. - to reorganize
lepší - better

L. 84

GRAMMAR NOTES

LOCATIVE OF POSSESSIVE PRONOUNS:

můj, tvůj, svůj ... decline like hard type adjectives
její ..... like soft type ajectives
náš, váš ..... the declension is similar to adjectives

o mém novém kamarádu	o mé nové adrese	o mém novém čísle
tvém	tvé	tvém
jeho	jeho	jeho
jejím	její	jejím
jeho	jeho	jeho
našem	naší	našem
vašem	vaší	vašem
jejich	jejich	jejich
svém	své	svém

o mých nových kamarádech, adresách, číslech
tvých
jeho
jejích
jeho

našich
vašich
jejich

svých

DUAL Locative dual forms: (compare genitive dual in Grammar Analysis 72)

Sing.	Dual	Plural
na ruce	na rukou	
na noze	na nohou	na nohách
na oku	na očích	
na uchu	na uších	

	Sing.	Dual	Plural
Dual	na koleně na rameně (nebo: na rameni)	na kolenou na ramenou na prsou	na kolenech

---

The above dual forms are used of parts of the body, human or animal. **In this sense the dual form nohou is used interchangeably with the plural form nohách.**

Otherwise regular locative plural forms are used:	na nohách té židle **v okách nebylo nic** na uchách sklenic o uchách (about the rookies) v obou ramenech té řeky

---

		loc. sing	loc. pl.
Irreg. Čechy dítě	Note: Čechy, f.pl.(orig. m.) dítě, n.	o dítěti (n)	v Čechách o dětech (f)

---

datum	Neuter nouns ending in -um:	
	o datu	o datech
	v centru	v centrech
studium	Neuter nouns ending in -ium	
	o studiu	o studiích
schéma	o schématu	o schématech

VOCABULARY

drát, m. gen.sg.: -u	- wire
drátěný	- wire (adj)
hladina, f.	- level (of water, prices)
hrozit, dur.	- to threaten
chytrý	- clever, sharp, bright
mimochodem, adv.	- by the way, incidentally
ministerstvo, n.	- ministry (a branch of government)
noční	- night (adj)
normál, m. gen.sg.: -u	- norm
ostnatý drát	- barbed wire
plánování, n.	- planning
pohraniční	- border, frontier (adj)
překážka, f.	- obstacle
skládat se (z něčeho)	- to consist(of st.) to be made up of
slunečno, adv.	- sunny weather
souvislý	- continuous, coherent
stoupat, dur. stoupnout, pct.	- to rise
tát, dur.	- to thaw, melt
úsek, m. gen.sg.:-u	- sector
úvaha, f.	- consideration, thorough thought
uvažovat, dur. uvážit, pct.	- to consider
vnitro, n.	- interior
záloha, f.	- reserve
záplava, f.	- flood
zpravodajský	- intelligence, information, news (adj)
volit, dur. zvolit, pct.	- to choose, vote, elect
chladný, adj.	- cool

Fráze a idiomy

do jednoho	- all without exception
pro a proti	- pro and con
nad normálem	- above the norm above(the) average

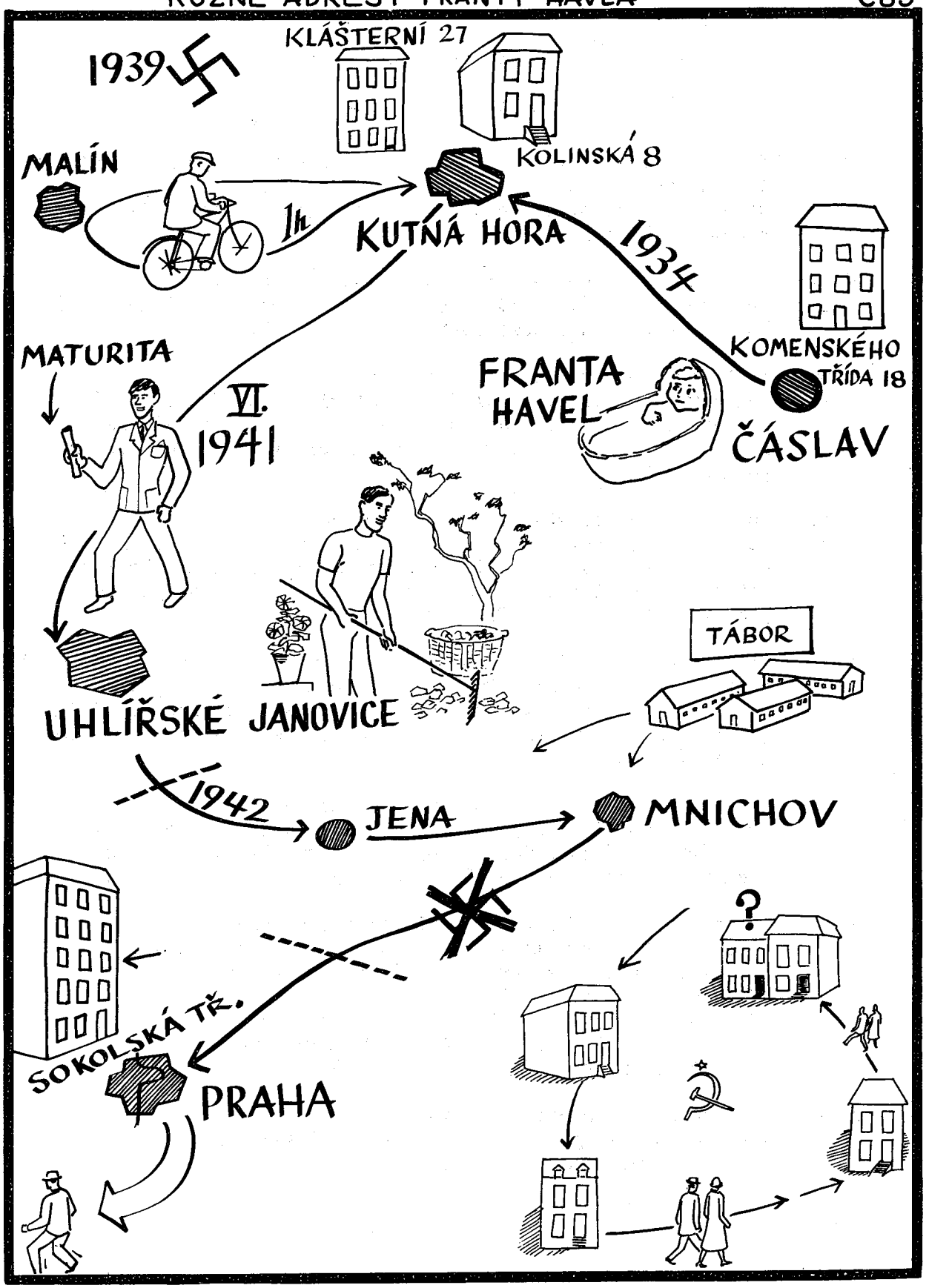
1939
KLÁŠTERNÍ 27
KOLINSKÁ 8
MALÍN
1h
KUTNÁ HORA
1934
KOMENSKÉHO
TŘÍDA 18
MATURITA
VI.
1941
FRANTA
HAVEL
ČÁSLAV
TÁBOR
UHLÍŘSKÉ JANOVICE
1942
JENA
MNICHOV
SOKOLSKÁ TŘ.
PRAHA

Lesson 85

Různé adresy Franty Havla

Brown: Now give me the addresses of all the places where you have ever lived, even if it was only for a short time.
Havel: Od narození do svého jedenáctého roku jsem bydlel v Čáslavi, v Komenského třídě 18.

Brown: That was from the year 1923 till 1934, wasn't it ?
Havel: Ano, to souhlasí. V létě 1934 se rodiče přestěhovali do Kutné Hory. V Kutné Hoře jsem zůstal do roku 1941.

Brown: What was your address in Kutná Hora ?
Havel: Nejdřív jsme bydleli v Klášterní ulici číslo 27, ale domácí ten dům prodal. Nový majitel žádal moc vysokou činži. Tak si rodiče našli nový byt, v Kolínské ulici číslo 8. To bylo na podzim 1937.

Brown: How long did you stay in this apartment ?
Havel: Na jaře 1939, brzo po 15. březnu, jsme si zase museli hledat byt. Městský úřad oznámil našemu domácímu, že celý dům musí být do konce měsíce prázdný. Potřebovali byty v nových domech pro úředníky Gestapa. Tak jsme dostali výpověď.

Brown: Wasn't it difficult to find an apartment on such short notice ?
Havel: Nebylo to vůbec možné. Tatínek nic ve městě nenašel, ale dostali jsme byt v Malíně u Kutné Hory. Museli jsme pak dojíždět+), já do školy a tatínek do práce. Bydleli jsme tam v Dobrovského ulici číslo 3.

Brown: Did the Board of Labor send you to Germany from Malín ?
Havel: Ne, pane kapitáne. Nejdřív mě poslali k jednomu zahradníkovi v Uhlířských Janovicích. To bylo v červnu 1941, hned jak jsem byl venku z reálky. Do Německa jsem jel v únoru 1942.

Brown: In Germany, you first worked in Jena and then in Munich. In both cities you lived in camps for foreign laborers. This information is here in your file. What was your Prague address after the war ?
Havel: Od roku 1945 do února 46 jsem bydlel v Sokolské třídě 66, a od té doby až do svého útěku na Vinohradech, na náměstí Jiřího z Poděbrad číslo 50.

Brown: Did you say Vinohrady? At your first interrogation you stated that your last address was Prague 2.
Havel: Ano. Vinohrady jsou Praha 2.

+) dojíždět, dur. = to commute

L. 85

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK:

V Čechách všeobecně slunečno, na horách slabý mráz. Průměrné denní teploty 12 stupňů, nočníasi 8 stupňů. Vítr jižní až jihovýchodní. Na Moravě počasí beze změny. Na Slovensku se vyjasní, jenom na Žitném ostrově budou místní deště.

Otázky k předpovědi počasí:

1. Které české hory znáte ?
2. Jsou Krkonoše na severovýchodě Čech ?
3. Kde je Šumava ?
4. Kde jsou Krušné hory ?
5. Bude zítra v Čechách jasno ?
6. Bude svítit slunce ?
7. Bude teplo i na horách ?
8. Bude ve dne stejně chladno jako v noci ?
9. Jaké budou v Čechách průměrné denní teploty ?
10. Čekají na Moravě změnu počasí ?
11. Jděte k mapě, prosím. Vidíte tam Žitný ostrov ?
12. Je Žitný ostrov na hranicích Slovenska a Madarska ?
13. Které české řeky znáte ?
14. Vlévá se Labe do Vltavy nebo Vltava do Labe ?
15. U kterého města se vlévá Vltava do Labe ?
16. Která řeka teče skrz hlavní město Prahu ?
17. Teče Labe skrz Pardubice a Kolín ?
18. Můžete mi ta města ukázat na mapě ?

Kapitán Brown dnes chce na Františkovi seznam všech adres, kde žil až do svého útěku.

Z tohoto seznamu vidíme, že se narodil v Čáslavi, v Komenského třídě č.18. Tam bydlel až do roku 1934. Pak se jeho rodiče přestěhovali do Kutné Hory, kde bydleli na dvou místech: Nejdřív v Klášterní ulici č.27 a potom v Kolínské č. 8.

Po nacistické okupaci v roce 1939 se musela jejich celá rodina stěhovat znovu. Domácí jim musel dát výpověď, protože úředníci Gestapa chtěli bydlet jen v nových domech. V té době byla všude velká nouze o byty, hlavně ve městech. Starý pan Havel byl rád, že našel byt v Malíně, asi hodinu cesty od středu města. Franta i jeho tatínek museli odtamtud dojíždět do Kutné Hory na kole.

V červnu 1941 udělal František maturitu a hned musel na práci. Prvních několik měsíců pracoval jako pomocník u nějakého zahradníka v Uhlířských Janovicích a teprve odtamtud ho poslaly úřady do Jeny v Německu. To bylo na jaře 1942.

V Jeně a potom i v Mnichově žil František v různých táborech pro cizí dělníky. Po válce se vrátil do Prahy, kde si našel byt v Sokolské třídě v Praze 2, (na Vinohradech.) V tom bytě zůstal až do svého útěku.

V Československu je dnes mnoho lidí, kteří měli podobný život.

Málokdo dnes bydlí tam, kde se narodil. Úřady stěhují lidi podle toho, kde je potřebují.

stěhovat, dur. - to move
Vinohrady - a borough of Prague

OTÁZKY K TEXTU:

1. Co chce kapitán Brown od Františka dnes ?
2. Kde se František narodil ?
3. Jak dlouho tam bydlel ?
4. Kam se přestěhovali jeho rodiče potom ?
5. Kde bydlili v Kutné Hoře ?
6. Znáte obě adresy ?
7. Kdy začala nacistická okupace ?
8. Proč se museli stěhovat znovu ?
9. Proč jim musel dát domácí výpověď ?
10. Bylo v té době dost bytů ?
11. Kde hlavně byla nouze o byty ?

12. Kde našel Havel byt ?
13. Jak daleko to bylo od středu města ?
14. Jak se dostával z Malína do školy a do práce ?
15. Kdy udělal Franta maturitu ?
16. Na jaké škole ?
17. Kam musel potom ?
18. Kam ho poslaly úřady z Uhlířských Janovic ?
19. Kdy to bylo ?
20. Pracoval Franta jenom v Jeně ?
21. Kde bydlel, když pracoval v Německu ?
22. Kam se vrátil po válce ?
23. Jaká byla jeho adresa v Praze ?
24. Jak se jmenuje Praha 2 ?
25. Zůstal tam až do svého útěku ?
26. Je v ČSSR dost lidí, kteří měli takový život?
27. Bydlí dnes mnoho lidí tam, kde se narodili ?
28. Proč stěhují úřady lidi z místa na místo?

HOMEWORK

Popište útěk F. Havla z Československa

Describe the escape of F. Havel from Czechoslovakia.

VÝPOVĚĎ BOŽENY

č 86

Lesson 86

Výpověď Boženy

Božena Havlová (rozená Nová) vypovídá.

Brown: I´m glad that you´re on your feet again, Mrs. Havel. We talked about you several times and from all I´ve heard about you I know that you´re a brave woman.
Božka: Nepřehánějte, pane kapitáne.

Brown: But I really mean it. Now, tell me kindly a few things about yourself. What´s your occupation ?
Božka: Já jsem byla sekretářka. Dělala jsem obvyklou kancelářskou práci. Brala jsem diktáty, psala jsem účty, vedla jsem kartotéku, stenografovala jsem při konferencích a takové věci.

Brown: What sort of enterprice did you work for?
Božka: Naše společnost vyrábí hlavně palubní přístroje. Taky některé rádiové součástky.

Brown: You must have heard some quite interesting things at the conferences.
Božka: Co jsem na nich slyšela, nebylo obyčejně nic nového. Vyřizovala jsem korespondenci, a z ní jsem věděla o všem, co se dělo.

Brown: What was the name of the company ?
Božka: Technospol, národní podnik v Praze-Vršovicích.

Brown: And you know everything about the enterprice?
Božka: Vím o ní prakticky všechno.

Brown: How many workers do they have ?
Božka: Jenom něco přes stopadesát, ale skoro všichni jsou specialisté.

Brown: How long did you work for the company ?
Božka: Začala jsem roku 1946. Tenkrát měli jen asi čtyřicet dělníků.

Brown: Who´s the boss ?
Božka: Do nedávna to byl nějaký Otokar Vaněk, ale ten šel minulý měsíc do důchodu. Prvního prosince jsme dostali nového šéfa. Jmenuje se Alois Heřman. Nevím o něm nic, než že práci moc nerozuměl, a byl proto hodně závislý na mně.

L. 86

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA PÁTEK: Nečekaná vlna mrazu, která zasáhla západní a jižní Čechy, se pomalu rozšíří na západní Moravu. Denní teploty na Českomoravské vrchovině klesnou na -5, noční až na 10 stupňů pod nulou. Hladina řek Svitavy a Svratky v Brně ještě nestoupá, protože obleva na Českomoravské vysočině byla jen mírná. Zato řeka Morava v okolí Olomouce bude asi 40 cm nad normálem; v nížině na jih od Břeclavě stoupne až o metr. Ledy na Dyji rychle tají a její hladina brzy začne stoupat. Také Dunaj prudce stoupá. Na jižním Slovensku hrozí vážné záplavy.

Ministerstvo dopravy oznamuje: Státní silnice Plzeň-Strakonice je na několika úsecích pro náledí nesjízdná.

Otázky k předpovědi počasí:

1. Je v Čechách zase mráz ?
2. Mají tam novou vlnu mrazu ?
3. Zasáhla vlna mrazu celé Čechy ?
4. Kterou část Čech zasáhl mráz ?
5. Omezí se vlna mrazu na Čechy ?
6. Rozšíří se vlna mrazu na Moravu ?
7. Bude mráz na Českomoravské vrchovině?
8. Ukažte mi Českomoravskou vrchovinu na mapě!
9. Je ta vysočina stejně vysoká jako Krkonoše ?
10. Byla na Moravě obleva ?
11. Byla to několikadenní obleva ?
12. Stoupá řeka Morava ?
13. Najděte, prosím, řeku Moravu na mapě !
14. Je Morava hlavní řeka na Moravě ?
15. Teče Morava skrz Brno ?
16. Je Brno hlavní moravské město ?
17. Teče Morava skrz Olomouc ?
18. Leží Břeclav na řece Moravě ?
19. Je Břeclav na jihu Moravy ?
20. Která řeka teče skrz Břeclav ?
21. Vlévá se Dyje do Moravy ?
22. Kde ?
23. Vlévá se Morava do Dunaje ?
24. Je Dunaj jedna z hlavních řek v Evropě ?
25. Ukažte mi na mapě Plzeň !
26. Je Plzeň v západních Čechách ?
27. Jsou Škodovy závody v Plzni ?
28. Vyrábějí Škodovy závody zbraně ?
29. Teď mi ukažte, kde jsou Strakonice.
30. Leží Strakonice na jihovýchod od Plzně ?
31. Spojuje Plzeň a Strakonice státní silnice ?
32. Je na té silnici náledí ?
33. Je ta silnice sjízdná ?
34. Proč není sjízdná?
35. Vydává ministerstvo dopravy zprávy o nesjízdných silnicích?

L. 86

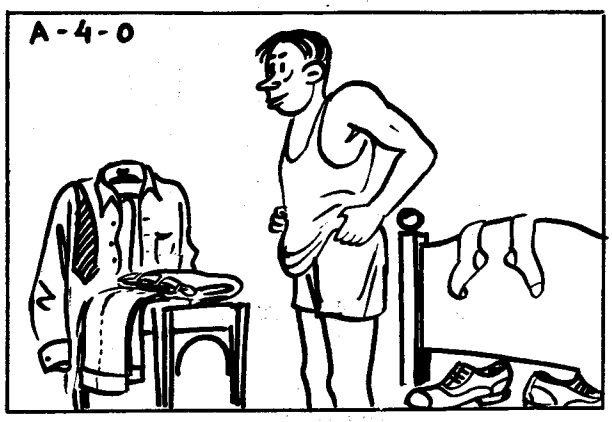

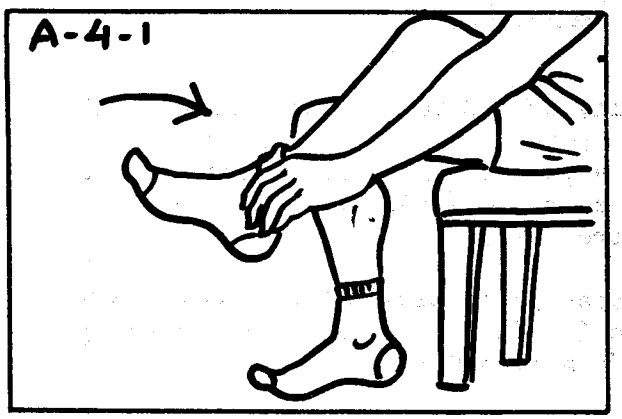

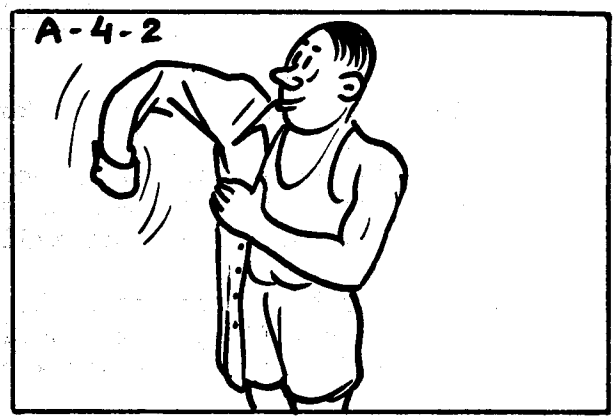

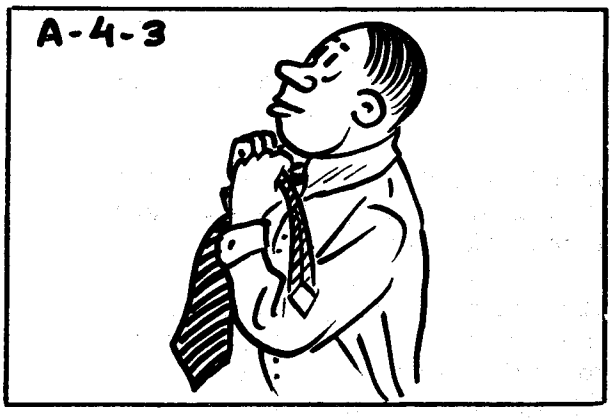

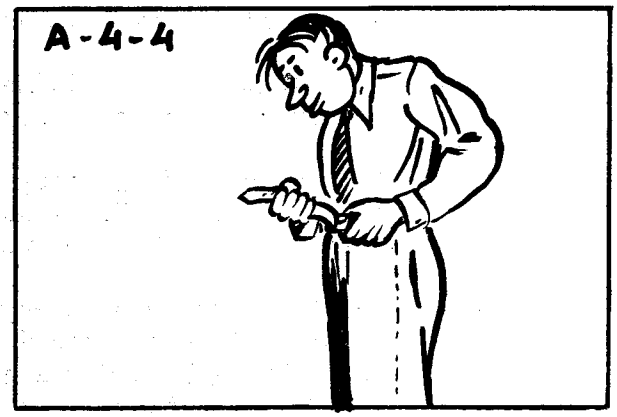

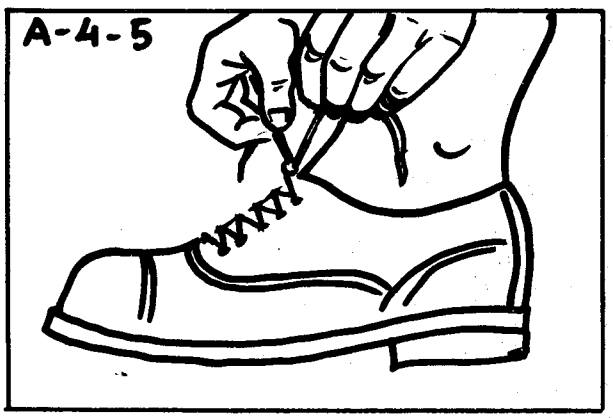

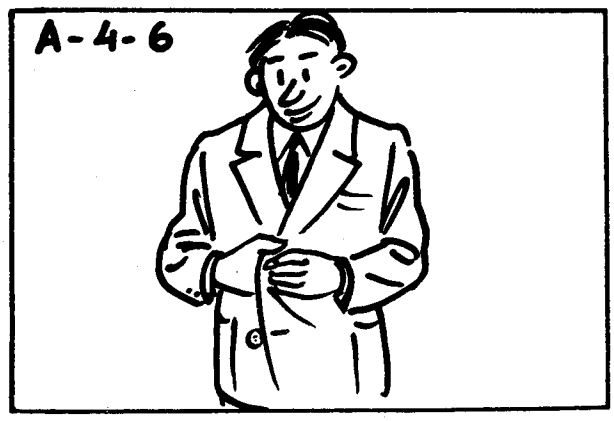

Basic Situation A-4

(Cvičení č. 86 - 90.)

PAN NOVÁK SE OBLÉKÁ.

A-4-0 Pan Novák se vrátil z koupelny do ložnice a začíná se oblékat (strojit). Nejdřív si bere spodky. Tričko už má na sobě. Na posteli visí pár ponožek a pod postelí jsou polobotky. Přes židli jsou položené kalhoty a přes opěradlo visí košile s vázankou. Kalhoty mají ostré puky.

A-4-1 Pan Novák sedí na židli a natahuje si pravou ponožku. Na levé noze vidíme, že pan Novák nosí krátké ponožky, které sahají jen nad kotníky. Pan Novák má lýtka jako atlet.

A-4-2 Potom si bere košili

A-4-3 a váže si kravatu (vázanku).

A-4-4 Na dalším obrázku vidíme, že si pan Novák už oblékl kalhoty a právě si utahuje pásek.

A-4-5 Nakonec si šněruje boty a zavazuje tkaničku. Bude asi dělat smyčku(kličku). Zatím udělal první uzel. Boty vypadají jako nové. Mají dobrou podrážku i podpatky(kramfleky).

A-4-6 Pan Novák už je oblečený. Zapíná si kabát na jeden knoflík. Dolní knoflík asi nechá nezapnutý. Snad je to zvyk, protože dolní knoflíková dírka je jako nová. Kapsy u kabátu jsou prázdné. Do náprsní kapsičky by potřeboval kapesník (kapesníček).

L. 86

SLOVNÍČEK:

oblékat se	- to dress
obléknout se, pct.	" "
strojit se, dur.	" "
ustrojit se, pct.	" "
spodky, m. pl.	- underpants, shorts
ponožka, f.	- sock
polobotka, f.	- shoe (low quarter)
opěradlo, n. gen.sg. -a	- backrest
puk, m. **gen.sg.:-u**	- crease
natahovat(si) dur.	- to pull(on)
natáhnout(si), pct.	
sahat, dur.	- reach
sáhnout, pct.	
kotník, m. gen.sg.: -u	- ankle
lýtko, n. gen.sg. -a	- calf
atlet, m. " " -a	- athlete
vázanka, f.	- tie
kravata, f.	- tie
utahovat, dur.	- to tighten
utáhnout, pct.	-
šněrovat , dur.	- to lace up
vázat, dur.	- to tie
uvázat, pct.	
smyčka, f.	- loop, noose, bow knot
klička, f.	- "
uzel, **gen. sg. uzlu, m.**	- knot
podrážka, f.	- sole
podpatek,**gen. sg. -tku, m.**	- **heel**
kramflek, -gen.sg.: -u, m. **(coll.)**	"
oblečený	- dressed
zapínat, dur.	- to button up
zapnout, pct.	
zapnutý	- buttoned up
knoflík, gen.sg.: -u m.	- button
zvyk, m. **gen.sg.:-u**	- habit, custom
knoflíková dírka	- button hole
kapsa , f!	- pocket
náprsní kapsa(kapsička)	- breast pocket
kapesník, m. gen.sg. -u	- hendkerchief
kapesníček m. " " -čku,**diminutive**	- **(small)** handkerchief
potřeboval by (cond.)	- he would need (could)
košile, f.	- **shirt**
tkanička, f.	- **shoelace, shoestring**
zapínat, dur. (si pásek)	- **to buckle (the belt)**
zapnout, pct.	
obraz, m., gen.-u	- **picture**
obrázek, m., gen. -zku	- **(small) picture**

OTÁZKY K ZÁKLADNÍ SITUACI A-4.

1. Odkud se vrátil pan Novák ?
2. Kde je teď ?
3. Co začíná dělat ?
4. Co si bere nejdříve ?
5. Co už má na sobě ?
6. Co visí na posteli ?
7. Kde jsou polobotky ?
8. Kde jsou položené kalhoty ?
9. Co visí přes opěradlo ?
10. Jaké puky mají kalhoty ?
11. Kde sedí pan Novák ?
12. Kterou ponožku si natahuje ?
13. Jaké ponožky nosí ?
14. Kam sahají ty ponožky ?
15. Je pan Novák atlet ?
16. Jaká má lýtka ?
17. Co si obléká potom ?
18. Jakou má vázanku ?
19. Oblékl si pan Novák kalhoty ?
20. Co si utahuje ?
21. Co dělá na obrázku A-4-5
22. Jakou podrážku a jaké kramfleky mají ty boty ?
23. Zapíná si kabát na dva knoflíky ?
24. Který knoflík nechává nezapnutý ?
25. Proč myslíte, že to je jeho zvyk ?
26. Má něco v kapsách ?
27. Co by potřeboval do náprsní kapsičky ?

READING

Paní Havlová je konečně zdravá a venku z nemocnice. Sedí v kanceláři kapitána Browna a dává mu informace o sobě a o své práci. Brown o ní ví jen to, co mu říkal její muž.

Božena pracovala jako sekretářka v kanceláři národního správce +) továrny na letecké přístroje a na rádiové součástky. Tato továrna je teď národní podnik a jmenuje se Technospol. Dílny, skladiště a kanceláře má v Praze 10, Vršovicích.

Božena se tam dostala v roce 1946, když to byl ještě malý soukromý podnik. Od té doby továrna rostla a dnes už má přes 150 dělníků, většinou specialistů.

Paní Havlová zná celý podnik dobře a je jen málo věcí, které

o ném neví.

Při své práci viděla do všeho++). Věděla, odkud chodí objednávky, kam se posílají hotové výrobky a odkud berou materiál a peníze. Oba její šéfové ji brali na všechny konference a při nich se často dověděla mnoho zajímavých věcí o plánování a problémech produkce.

Kapitán Brown taky chce nějaké informace o jejích šéfech.

Až do 30. listopadu vedl továrnu pan Vaněk. (Četli jsme o něm, když jel na konferenci do Škodovky.) Vaněk je teď v penzi a po něm tam přišel nějaký Alois Heřman. Nový šéf své práci moc nerozuměl a spoléhal se ve všem na Boženu.

Oba byli docela slušní lidé a paní Havlová o nich má dobré mínění.

+) správce, m. - manager
gen.sg. -e

++) viděla do všeho - nothing remained hidden from her
součástka, f. - part

OTÁZKY K TEXTU:

1. Jak se teď jmenuje Božena Nová ?
2. Je už venku z nemocnice ?
3. Proč byla v nemocnici ?
4. Co jí bylo ?
5. Komu dává Božena informace ?
6. O čem vypravuje kapitánu Brownovi ?
7. Kde pracovala ?
8. Jaké tam měla místo ?
9. Co dělala ta továrna ?
10. Jak se jmenuje ta továrna ?
11. Kde má dílny a skladiště ?
12. Má tam taky kanceláře ?
13. Kdy tam Božena začala pracovat ?
14. Byl to tenkráte jen malý podnik ?
15. Byl to soukromý podnik ?
16. Kolik dělníků tam pracuje dnes ?
17. Jsou to většinou specialisté ?
18. Ví Božena o té továrně skoro všecko ?
19. Viděla při své práci do všeho ?
20. Věděla odkud chodí objednávky ?
21. Věděla, kam posílají hotové výrobky ?
22. Věděla, odkud berou peníze a materiál ?
23. Chce kpt. Brown podrobnosti o jejích šéfech ?
24. Do kdy vedl továrnu pan Vaněk ?
25. Kdo dostal jeho místo 1. prosince ?
26. Rozumí pan Heřman své práci?
27. Na koho se spoléhal?
28. Jací to byli lidé?
29. Jaké mínění má o nich pí Havlová?

HOMEWORK

At the district court in Pilsen, a former secretary of a Czechoslovak ministry stated several interesting details about life in Czechoslovakia.

In 1947 he retired and bought a little house in(na) the Bohemian-Moravian Highlands. At that time he had hoped that he´d finally be independent, that he wouldn´t have to take dictation from morning till evening, that he wouldn´t have to expedite papers (spis, m.) or attend all sorts (různý) of conferences and that nobody would interfere with (do) his private(soukromý) life anymore.

In February the Communists came to power 1) and overnight everything was different. Soon the Czechoslovak crown fell 2) sharply and the pension wasn´t enough (didn´t suffice).

Today he´s 73 and he works as an office helper for some state company. He doesn´t write in shorthand anymore and doesn´t handle correspondence. He´s in charge of some files and also brings coffee and sandwiches to the other employees 3). At least he was doing this till recently.

Last month he fell 2) on the ice and now he has a broken leg. He can´t work and the pension still isn´t enough, but nobody gives him anything.

The judge spoke kindly, had a lot of practical advice, but there was no help.

1) dostat se k moci - to come to power

2) upadnout, pct. - to fall
   klesnout, pct. - to fall (of money)

3) zaměstnanec, gen.-nce - employee

L. 86

GRAMMAR NOTES

The locative of **Personal** Pronouns
Lokál osobních zájmen

SING.

nom.	já		ty		on		ona	ono
gen.	mne	mě	tebe	tě	jeho	ho	jí	jeho ho
dat.	mně	mi	tobě	ti	jemu	mu	jí	jemu mu
acc.	mne	mě	tebe	tě	jeho jej	ho	ji	je
loc.	o mně		o tobě		o něm		o ní	o něm

PLURAL

nom.	my	vy	oni	ony	ona
gen.	nás	vás	jich		
dat.	nám	vám	jim		
acc.	nás	vás	je		
loc.	o nás	o vás	o nich		

Reflexive Pronoun:
Zvratné zájmeno:

nom.	-	
gen.	sebe	
dat.	sobě	si
acc.	sebe	se
loc.	o sobě	

These forms of the reflexive pronoun are the same for all persons, singular or plural.

On mluvil o mně.	- He talked about me.
Bavili se o tobě.	- They talked(chatted) about you.
Na něm mi nezáleží.	- I don't care about him.
Slyšel jsem o ní.	- I heard about her.
Byli při nás.	- They sided with us.
O vás nevím nic.	- I don't know anything about you.
Poslal to po nich.	- He sent it by(thru) them.
Co měl na sobě ?	- What did he have on ?

VOCABULARY

kancelářský	- office (adj.)
klesat, dur.	- to sink, drop, go down
klesnout, pct.	
konference, f.	- conference
laskavě, adv.	- kindly
náledí, n.	- ice (on a street etc.)
nečekaný	- unexpected
nížina, f.	- lowlands
praktický	- practical
prakticky, adv.	- practically
prudký	- violent, vehement, rapid
prudce, adv.	- violently, vehemently, rapidly
přehánět, dur.	- exaggerate, overdo
přehnat, pct.	
rádiový	- radio(adj); radium(adj)
rozený	- born
rozená	- born; née
sekretář, m.	- secretary
sekretářka, f.	
sjízdný	- passable (e.g. a highway)
společnost, f.	- company
statečný	- brave
stenografovat	- to write in shorthand
tenkrát, adv.	- at that time
vypovídat, dur.	- to state(make a deposition)
vypovědět, pct.	
vyřizovat, dur.	- to handle, take care of;
vyřídit, pct.	to give oral message
vysočina, f.	- highlands
zasahovat, dur.	- to hit; to interfere
zasáhnout, pct.	
závislý	- dependent
součástka, f.	**- part**
led, m. gen. sg. -u	- ice

Fráze a idiomy

Já to myslím vážně.	- I mean it.
Vede kartotéku.	- He´s in charge of the card index.
Vyřizuje korespondenci.	- He handles the correspondence.
vrchovina, f.	- hills, highlands

L. 86

Vršovice, f. (originally m.) pl.		- a part of Prague
do nedávna		- until recently
Šel do **penze.** Je **v penzi.**		- He retired. He´s on a pension.
Bere **penzi.**		- He gets his retirement pay.
Českomoravská vrchovina		- Bohemian-Moravian Highlands
několikadenní		- lasting several days
státní silnice		- state,(national) highway
Morava		
Svratka		
Svitava	řeky na Moravě	
Dyje		
Dunaj, m.		- Danube
Plzeň, f.	města v Čechách	
Strakonice, f.pl.		
Brno, n.		
Olomouc, f.	města na Moravě	
Břeclav, f.,gen. **-i or -ě**		

PROČ FRANTA NEBYL VOJÁK

č 87

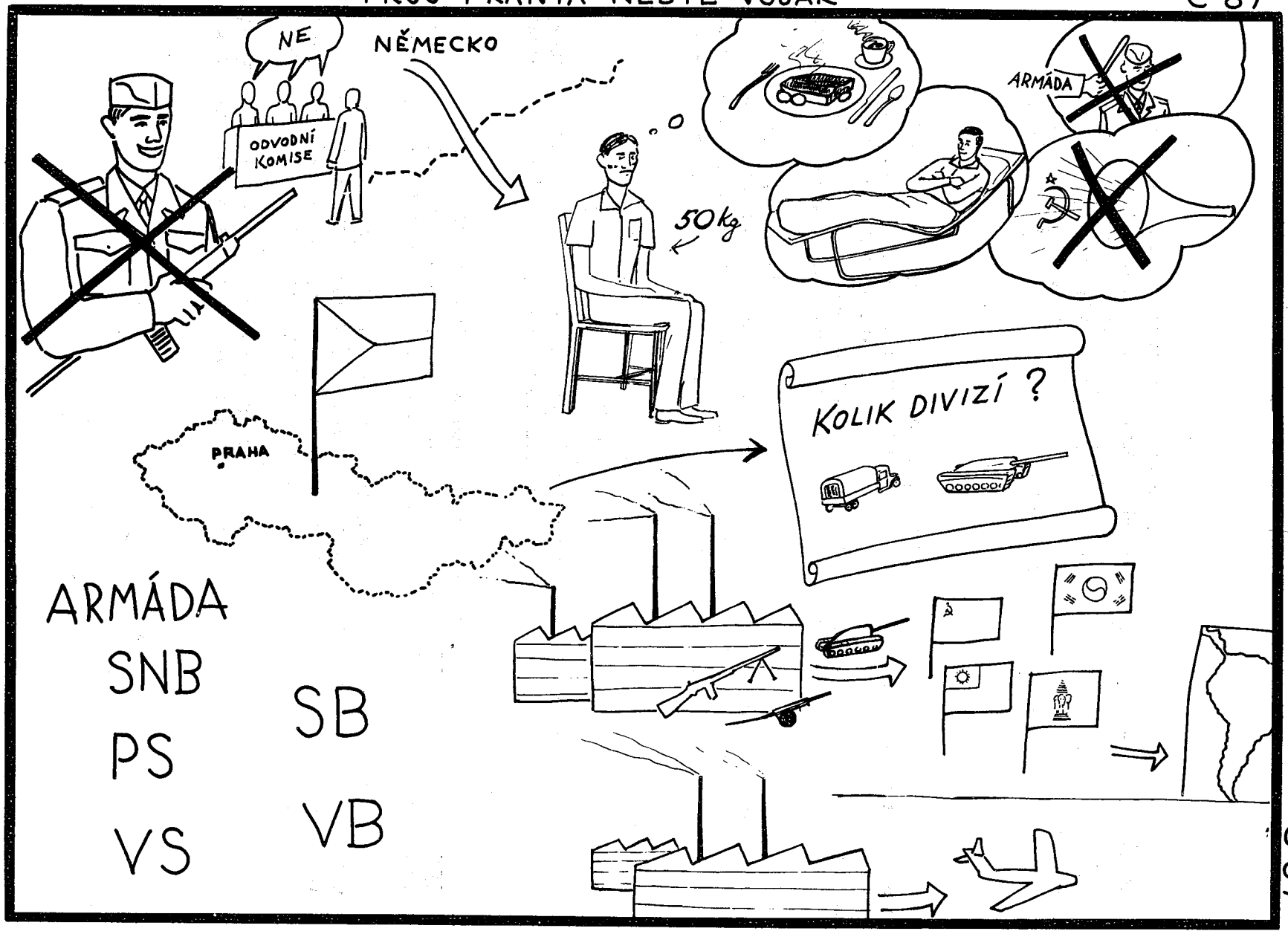

Lesson 87

Proč Franta nebyl voják

Brown Have you ever been a soldier, Mr. Havel ?
Havel Ne, pane kapitáne. Neodvedli mě.

Brown How come ? You sure look like a man fit for military service.
Havel Měl jste mě vidět, když jsem se po válce vrátil z Německa. Byl jsem hrozně hubený, vážil jsem všeho všudy 50 kilo. Byl jsem u odvodu, ale nevypadal jsem moc zdravě. Taky jsem se nijak dobře necítil.

Brown In my opinion, military service does a lot of good to every young man.
Havel Jistě máte pravdu. Totiž - fyzicky vojna prospívá. Ale za dnešního stavu je tam nebezpečí pro politicky nezkušeného člověka.

Brown How many recruits do they draft on the average.?
Havel To nevím. Jádro pravidelné armády jsou vojáci z povolání. Celkový stav armády neznám. Československo má ve zbrani taky mnoho mužů ve Veřejné bezpečnosti a v jiných ozbrojených útvarech. Ty taky dostávají každý rok nějaké nováčky.

Brown Does the Czech public know the strength of the army ?
Havel Nikdo přesně neví, jak je armáda silná, ale slyšel jsem, že československé divize jsou z velké části motorizované. Několik divizí je obrněných.

Brown Your country sure makes a lot of weapons. In Korea, and South America, Czech machine guns, small arms and ammunition appeared in various quantities.
Havel Taky jsem slyšel, že mají 3 letecké sbory. Ty mají tryskové letouny, které jsou podobné sovětským MIGům jako vejce vejci.

Počasí: Za trvalé oblevy stoupají hladiny skoro všech československých řek. Labe u Mělníka je metr nad normál. U Litoměřic 80 cm. Dyje stoupla místy o metr, Morava až o 120 cm. Také Váh a Hron už dostaly vody z Vysokých a Nízkých Tater a trvale stoupají. Ženisté pomáhají na jižním Slovensku vyklízet ohrožené vesnice. Jenom na Českomoravské vrchovině ještě trvá mráz.

Otázky k "Počasí":

1. Mají v Československu trvalou oblevu ?
2. Stoupají československé řeky ?
3. Stoupají hladiny skoro všech řek ?
4. Stouplo Labe metr nad normál ?
5. U kterého města je Labe o metr nad normál ?
6. Která řeka se vlévá do Labe u Mělníka ?
7. Je u Litoměřic o 80 cm nad normál ?
8. Kde jsou Litoměřice ?
9. Je Dyje na jižní Moravě ?
10. Vlévá se Dyje do řeky Moravy ?
11. Ukažte mi Dyji na mapě, prosím.
12. Která města leží na Dyji ?
13. Taje sníh v Tatrách ?
14. Dostává Váh vody z Vysokých Tater ?
15. Dostává Hron vody z Nízkých Tater ?
16. Jsou Váh a Hron slovenské řeky ?
17. Jsou Vysoké a Nízké Tatry slovenské hory ?
18. Vlévá se Váh do Dunaje ?
19. Ukažte mi Váh na mapě !
20. Je Váh hlavní slovenská řeka ?
21. Můžete mi na mapě ukázat kudy teče Hron ?
22. Vlévá se Hron do Váhu ?
23. Do které řeky se vlévá Hron ?
24. Jsou na jižním Slovensku zátopy ?
25. Pomáhají ženisté ohrožené vesnice vyklízet ?

František Havel nebyl nikdy voják. Musel k odvodu, jako každý jiný, ale nikdy ho neodvedli. Důvody byly různé, ale hlavně to bylo asi proto, že Franta byl po válce slabý, vypadal nezdravě a cítil se špatně. Tomu se ovšem nikdo nemůže divit.

Když se vrátil z Německa, vážil všeho všudy jen asi 50 kilo a byl hrozně hubený. Potřeboval nějaký čas klidně odpočívat, dobře jíst a málo pracovat.

Franta se nezlobil. Věděl, že vojna mladému člověku fyzicky škodu neudělá, ale nelíbilo se mu, že tam dávají tak velký důraz na politickou výchovu. O armádě a o vojenské službě ví dost.

Říká Brownovi, kolik ČSSR má dnes ve zbrani přibližně mužů. Všichni neslouží v armádě. Mnoho jich patří k různým jiným ozbrojeným útvarům. Jádro těchto ozbrojených sil jsou vojáci z povolání.

Přesná čísla jsou tajná. Ale František slyšel z různých pramenů kolik motorizovaných divizí ČSSR připravuje a kolik z nich má být obrněných.

Československé továrny dnes vyrábějí dost zbraní pro vlastní armádu i pro export. Množství těchto zbraní šlo v poslední době nejen do Ruska, ale i do Číny, na Koreu, a do různých států Jižní Ameriky.

ČSSR má několik továren na letadla, které dodávají jednak čs. leteckým divizím, jednak ostatním komunistickým spojencům. Jsou to hlavně tryskové stíhačky, které vypadají podobně jako sovětské typy MIG.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Byl František Havel někdy voják ?
2. Byl u odvodu ?
3. Proč ho neodvedli ?
4. Jak vypadal a jak se cítil po válce ?
5. Kolik vážil, když se vrátil z Německa ?
6. Kolik je to přibližně liber ?
7. Co potřeboval ?
8. Proč se František nezlobil ?

9. **Ví František dost o československé armádě ?**
10. **Kolik mužů má dnes ČSSR přibližně ve zbrani?**
11. Jaký je dnes stav čs. armády?
12. Co slyšel z různých pramenů?
13. Vyrábí dnes ČSSR dost zbraní?
14. Potřebuje je všechny jen pro sebe?
15. Kam je ČSSR exportuje?
16. Kolik leteckých divizí má dnes ČSSR?
17. Odkud mají letadla?
18. Jaké jsou to typy?
19. Exportuje ČSSR taky tyto letouny?
20. Kam?

READING EXERCISE
to Lesson 87.

Complete the following sentences:

1. On je na mne příliš hrub...
2. Často mluví hrub...
3. Signály té stanice byly vždycky slab..., ale dnes slyšíme zvláště slab...
4. Ona je moc trpěliv...
5. Vypadá pořád tak zdrav...
6. Opravdu je přesn...
7. Všechno dělá tak přesn... jako stroj.
8. Říkal, že vás jist... bude volat.
9. Byl jist..., že jste to byl vy.
10. To musí být váš stál... zákazník.
11. Stál... ho tu vidím.
12. Je tady tepl...
13. Obléká se tepl...
14. Řekl jste jim to dobr...
15. Napsal jste ten článek opravdu moc dobr...
16. Nestříleli jsme na ta letadla, protože byla vysok...
17. Část... na ni čeká.
18. Řidič je těžk... zraněný.
19. Jděte přím...
20. Bylo dusn... a čekali jsme dešť.
21. Byla jasn... noc a jasn... jsme viděli.
22. Přechod přes hranice byl lehk... Lehk... jsme se dostali na druhou stranu.
23. Ten americký důstojník mluvil česk...
24. Píše mi česk...
25. Tady je jeden její česk... dopis.
26. Byla jsem tam úředn...
27. Úředn... hodiny jsou od 8 do 12 hodin.

L. 87

HOMEWORK

Somewhere in Central Europe
April 11, 1945

Dear Dad,

This is the first opportunity that I've had to write again. For reasons of security I can't tell you, not even approximately, where I am. But you probably know from the papers and from the radio where they had to send the main body of our armored and mechanized units.

Our overall situation is good. The enemy evacuated the threatened zone and now our engineers are fixing the bridges which our corps will need for the new advance. Only here and there are small armed groups that are able to do a little damage. But that is not a permanent condition. We are now experienced enough and we know how to help ourselves. Our jet fighters are doing a great job!

We all feel fine physically and our morale is good. We are lean from long marches, but it's good for the majority of us.

I hear that they'll draft a great number of young men again next month. What does the public say ? I hope that everybody understands that it has to be this way, if we want to have peace soon.

Please write soon and don't be worried about me !

Your son,

X.

GRAMMAR NOTES

ADVERBS FROM ADJECTIVES.

Adverbs are formed from hard adjectives usually

--ě : by adding -ě, -e to the stem:

	Jaký ?	Jak ?
p, b, m, v	On je hloupý.	On mluví hloupě.
	Hrubý člověk.	Mluví hrubě.
	Soukromá cesta.	Chci s vámi mluvit soukromě.
	Zvědavý člověk.	Dívá se zvědavě.
t, d, n	Jistý úspěch.	Vím to jistě.
	Mladý člověk.	Vypadala mladě.
	Přesný přístroj.	Pracuje přesně.

--e :

l, s	Byla zlá doba.	Měli se zle.
	Úzkoprsý člověk. (narrow-minded)	Dívá se na to úzkoprse.
r, k, h, ch (change to ř, c, z, š)	Starý známý.	Vypadá stařе.
	Krátký odpočinek.	Řekl to krátce.
		Kdy ? Krátce po tom.
	Dlouhá doba.	Mluvil dlouze. (lengthily)
		Mluvil dlouho. (a long time)
	Jednoduchá věc.	Řekl to jednoduše.

or, not so often ,

by adding -o to the stem:

--o :	Častá porucha.	Často mají poruchu.
	Přímá cesta.	Přímo naproti velitelství.
	Dusné počasí. (sultry)	Dnes je dusno.

--e, --o Some adjectives have a pair of adverbs, one ending in -e, and one ending in -o, each of the two adverbs with a little different meaning and usage, not interchangeable. For example:

Oblékl se teple.	He put on warm clothes.
Dnes je teplo.	It's warm today.
Mluvil chladně.	He spoke coldly.
Tady je chladno.	It's cool here.
Řekl to suše.	He said it dryly.
Letos je sucho.	We have dry weather this year.
Řekněte to jasně.	Say it clearly.
Venku je jasno.	It's clear out there.
Blízce příbuzný.	Closely related.
Bydlí blízko.	He lives close by.
Já o tom tak dalece nic nevím.	I don't know much about it. (I'm not too familiar with it.)
Je to daleko.	It's a long way (far).
Je lehce oblečen.	He has (only) light clothing.
To se může lehko stát.	That can easily happen.

--ý Adjectives ending in -ský, or -cký form adverbs by shortening the ý :

-ský	České sklo.	Jak se to řekne česky ?
-cký	Anglický překlad.	Umí dobře anglicky.
hezký	Hezké počasí.	Dnes je hezky.

Adverbs are formed from soft adjectives as a rule only by adding -ě, -e to the stem:

Ilegální přechod.	Přešel ilegálně.
Úřední zpráva.	Vím to úředně.
Cizí člověk. (a stranger)	To zní cize. (That sounds unfamiliar)

Adverbs are not formed from soft adjectives ending in -cí as a rule, but a few such adjectives form adverbs ending in -cně, for example :

	Budoucí (future) generace.	Budoucně. (in the future)

NOTE :

pěší	Pěší cesta.	Šli jsme pěšky. (We went on foot, we walked)

jiný

NOTE :

jiný	another, different
jinde	(some) other place, somewhere else
jinam	(some) other place, somewhere else
jindy	some other time
jinudy	(using) some other way, through somewhere else
jinak	in another (different) way

VOCABULARY

bezpečnost, f.	- security, safety
celkový, adj.	- total, over-all
cítit, dur.	- to feel; smell
fyzický, adj.	- physical
fyzicky, adv.	- physically
hubený, adj.	- meager, thin, lean, skinny
jádro, n.	- nucleus, kernel, core
místy, adv.	- at places; here and there
množství, n.	- quantity, multitude, a great many
motorizovaný, adj.	- motorized
odvádět, dur.	- to draft(milit.)
odvést, pct.	
ohrožený, adj.	- endangered, threatened, imperiled
ozbrojený, adj.	- armed
prospívat, dur.	- to be good for, to do good to
prospět, pct.	
přibližný, adj.	- approximate
přibližně, adv.	- approximately
rozdíl, m.(gensg.: -u)	- difference
sbor, m. (gen.sg.: -u)	- corps
schopný, adj.	- capable, able, fit
schopně, adv.	- ably
stav, m.(gen. sg.: - u)	- state, condition, status, state of affairs.
totiž, adv.	- that is ...
trvalý, adj.	- lasting, permanent
trvale, adv.	- permanently
tryskový, adj.	- jet
veřejnost, f.	- public
vyklízet, dur.	- to evacuate, vacate
vyklidit, pct.	
zkušený, adj.	- experienced
ženista, m.(gen.sg.: -y)	- army engineer

Fráze a idiomy

Veřejná bezpečnost (VB)	- Public Security (= police)
všeho všudy	- all told, not more than
celkový stav armády	- the total strength of the army; the condition of the army on the whole
ve zbrani	- under arms
Korea, gen.: Koreje or Korey	- Korea
Litoměřice, m.pl.	- city in northern Bohemia
Váh, m.	- river in Slovakia

Hron, m.	- river in Slovakia
Vysoké Tatry	- High Tatra
Nízké Tatry	- Low Tatra
MIG	- MIG
BIS	- BIS

OD URANU K ATOMOVÝM ZBRANÍM

č 88

č 88

Lesson 88

Od Uranu k atomovým zbraním

Havel: Co jsem vám řekl o síle československé armády, jsou věci, které jsem pouze slyšel. Ručit nemůžu za žádné z těch čísel.

Brown: I know it. But does the Czechoslovak army have enough airfields? If they want to have a bigger and stronger air force they must have airfields for it.

Havel: Ovšem. Rozšiřují stará letiště a stavějí tam delší betonové rozjezdové plochy. Na mnohých místech rostou nová letiště.

Brown: Do you by any chance know whether they have any atomic weapons ?

Havel: To je nejpřísnější tajemství. Vím jenom to, co jsem tuhle četl v jedněch rakouských novinách. Nic spolehlivějšího vám nemůžu říct.

Brown: What was in that paper ?

Havel: Na východním Slovensku, někde u Košic je oddíl atomového dělostřelectva. Ve Vysokých Tatrách prý zkoušejí atomové polní zbraně. Místo obyčejného střeliva užívají atomové rakety. Jsou tam v těch horách pro to dobré podmínky.

Brown: There are only a few countries in Europe richer than yours. You even have uranium.

Havel: Ano, pane kapitáne. První čisté rádium na světě bylo z české uranové rudy, z dolů u Jáchymova.

Brown: The uranium mines are in Russian hands, of course.

Havel: Co jsem slyšel, Rusové tam rozhodujou skoro o všem. Češi smějí rozhodovat jen o nejjednodušších věcech. Rusové taky mají všechna práva a my všechny povinnosti.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK: Teplota v jižních Čechách poněkud klesne; denní teploty 5 až 8, noční 3 až 4 stupně. Ledy na horní a střední Vltavě se daly včera do pohybu. Obleva také začala na severní Moravě. Odra v Ostravě stoupla ve 24 hodinách o 40 cm. Situace na dolním Váhu je kritická. Ženisté stále ještě pomáhají vyklízet vesnice na levém břehu Dunaje a na pravém břehu Malého Dunaje u Komárna.

L. 88

OTÁZKY K PŘEDPOVĚDI POČASÍ.

1. Klesne teplota v jižních Čechách ?
2. Klesne o mnoho ?
3. Jak teplo bude v jižních Čechách ve dne ?
4. Jak chladno tam bude v noci ?
5. Daly se ledy na Vltavě do pohybu ?
6. Daly se do pohybu ledy na celé Vltavě ?
7. Je na severní Moravě mráz ?
8. Mají tam už oblevu ?
9. Stoupá hladina řeky Odry ?
10. Je Odra důležitá evropská řeka ?
11. Ukažte mi Odru na mapě !
12. Teče Odra z Československa do Německa ?
13. Teče Odra skrz Ostravu ?
14. Stoupla Odra o 40 cm ?
15. Za jak dlouho stoupla o 40 cm ?
16. Je situace na dolním Váhu normální ?
17. Kde je situace kritická ?
18. Vyklízejí ženisti některé vesnice ?
19. Jsou ty ohrožené vesnice na Dunaji ?
20. Jsou na jeho levém břehu ?
21. Víte, kde je Malý Dunaj ?
22. Ukažte mi, kudy teče !
23. Jsou ty ohrožené vesnice u Komárna ?
24. Kde je Komárno ?

To, co František Havel vypravoval kapitánu Brownovi o síle Čs. lidové armády a o jejích zbraních, jsou ovšem jenom přibližná čísla.

Kapitána Browna však zajímají i nejmenší podrobnosti. Chce na příklad taky vědět, jestli čs. vláda staví nová letiště a silnice. Dovídá se od Františka, že skoro na všech letištích teď dělají delší rozjezdové betonové plochy pro nejtěžší typy letounů. Také rozšiřují všechny důležitější silnice. U všech větších měst jsou pozice pro protiletadlové dělostřelectvo.

O atomových zbraních neví František nic spolehlivějšího, než co mohl nedávno každý číst v rakouských novinách. Stálo tam na příklad, že někde na východním Slovensku zkouší oddíl dělostřelectva nejnovější atomová děla a atomové rakety. Kolik je na tom pravdy, nemůže ovšem nikdo vědět, protože čs. armáda o tom udržuje nejpřísnější tajemství.

Československo má několik dolů na uranovou rudu. Nejbohatší z nich byly doly u Jáchymova v Krušných horách. Jejich správa byla prý na 100 procent v rukou Rusů, kteří dovolovali Čechům rozhodovat jen v nejjednodušších věcech.

OTÁZKY K TEXTU:

1. O čem vypravoval František kapitánu Brownovi ?
2. Zná František přesná čísla ?
3. Může za ně ručit ?
4. Co zajímá kapitána Browna ?
5. Co chce na příklad vědět ?
6. Co staví čs. vláda na vojenských letištích ?
7. Pro jaké typy letadel jsou tyto rozjezdové plochy ?
8. Z čeho jsou tyto rozjezdové plochy ?
9. Rozšiřuje vláda taky silnice ?
10. Které silnice rozšiřujou ?
11. Co stavějí u všech větších měst ?
12. Zná František podrobnosti o atomových zbraních ?
13. Kolik toho o nich ví ?
14. Kde to četl ?
15. Co tam stálo ?
16. Co zkouší dělostřelecký oddíl ?
17. Kde dělají ty zkoušky ?
18. Proč to nemůže nikdo vědět ?
19. Má ČSSR doly na uranovou rudu?
20. Kde jsou nejbohatší z nich?
21. V čích rukou je jejich správa?
22. O čem tam smějí Češi rozhodovat?

L. 88

HOMEWORK

People talk a lot today about the next war. They say that atomic weapons will play the biggest role (úloha, f.). Some even say that it will be the end of the world. I think they exaggerate somewhat.

We all know that we´re living in critical times and nobody can guarantee the future. Therefore we must prepare for the worst. That is our right and duty. But we must also believe that the men who decide (about) our security, have better information and richer experience (zkušenost, -i, f.) than we have. They surely know what they must do. Wars don´t start by chance and conditions for peace don´t cease to exist overnight, only because one nation or another has more powerful weapons.

Almost all the great nations of the world already know the secret of the atom bomb and are searching for, or buying, uranium ore and radium. Everywhere they have the strictest[1] control[2] of atomic energy[3].

Around the uranium mines there are whole tracts of concrete obstacles and an ordinary man can´t get near. The most modern air forces and artillery are guarding the frontiers and factories. Everywhere they´re trying the newest a.a. rockets and various other means of defense. As long as our defense is equally as good we don´t have to be afraid.

1) přísný - strict
2) kontrola, gen.sg.: -y, f. - control
3) energie, gen.sg.: -e, f. - energy
   atomový - atomic

COMPARISON OF ADJECTIVES.

COMPARATIVE

(Komparativ nebo druhý stupeň)

Tenhle vůz je novější než tamten.	This car is newer than that one.
Je dražší než tamten.	It's more expensive than that one.

-ější
-ejší

Most adjectives form the comparative by adding -ější to the stem
(or -ejší if the stem ends in l,s,z)

In this category fall all adjectives ending in -lý,-pý, - ský,-cký, and all soft adjectives:

teplý - teplejší	přátelský - přátelštější
hloupý - hloupější	demokratický - demokratičtější
moderní- modernější	
cizí - cizejší	zlý(mean) - zlejší

almost all ending in -vý, - ný, - tý,-rý:

poctivý - poctivější	jistý - jistější
laciný - lacinější	chytrý - chytřejší

and few others:

rudý - rudější	soukromý - soukromější
přímý - přímější	divoký(wild) - divočejší
známý - známější	

-ší

Some adjectives form the comparative by adding -ší to the stem,

Unchanged stem:	Softened stem:
bledý - bledší	drahý - dražší
hnědý - hnědší	tichý - tišší
šedý - šedší	suchý - sušší
mladý - mladší	jednoduchý - jednodušší

bohatý - bohatší (or bookish: bohatější)

L. 88

slabý	- slabší	tuhý	- tužší (solid, stiff)
hrubý	- hrubší nebo hrubější		
starý	- starší		
prostý	- prostší		

Some adjectives ending in -ký, -oký, -eký form the comparative by adding -ší to the root

Unchanged root consonants:		Softened root:	
tenký	- tenší	blízký	- bližší
krátký	- kratší	nízký	- nižší
řídký	- řidší	úzký	- užší
sladký	- sladší	vysoký	- vyšší
těžký	- těžší		
široký	- širší		
hluboký	- hlubší		
daleký (distant)	- další (next)		

-í Some adjectives ending in-ký, change the "k" to "č" and form the comparative by adding -í to the softened stem:

hezký	- hezčí	horký	- horčí nebo horčejší
lehký	- lehčí	tenký	- tenčí nebo tenší
mělký	- mělčí	but horký	- horčejší (formerly:horčí)
vlhký	- vlhčí (damp)		
měkký	- měkčí		

Irreg.	dobrý	- lepší	špatný	- horší
	velký	- větší	zlý(bad)	- horší
	dlouhý	- delší	malý	- menší

SUPERLATIVE

(Superlativ nebo třetí stupeň)

The superlative is formed by prefixing nej- to the comparative: V Československu červen je teplý, červenec je teplejší a srpen je nejteplejší.

All comparatives and superlatives decline like soft adjectives.

READING EXERCISE
to Lesson 88.

Tato látka je teplá, ta druhá je ..... a ta třetí je .....
Tahle místnost je světlá, ta přední je ..... a ta zadní je .....
Chevrolet má silný motor. Buick má ..... motor a Cadillac má ... motor. Naše zprávy jsou spolehlivé, vaše jsou ..... a jejich jsou ..... Houfnice má krátkou hlaveň, puška má ..... hlaveň a pistole má ..... hlaveň. Vltava je dlouhá, Labe je ..... a Dunaj je ..... Rota je malý útvar, četa je ..... a družstvo je ..... Já jsem měl velké štěstí, vy jste měl ..... štěstí a on měl ..... štěstí. Tahle cesta je špatná, ta nalevo je ..... a ta napravo je ..... Ta první restaurace je dobrá, ta druhá je ..... a ta třetí je ..... Tamta hora je vysoká, ta nalevo je ..... a ta napravo je ..... Auto je rychlé, rychlík je ..... a letadlo je ..... Úkol 1.roty je důležitý, úkol 2.roty je .... a úkol 3. roty je .....

atomový, adj.	- atomic
betonový, adj.	- (made of) concrete
bohatý, adj.	- rich
dělostřelectvo, n.	- artillery
dokonce, adv.	- even
dolní, adj.	- lower, bottom
důl, m. (gen.sg.: -u) důlní, adj.	- mine
horní, adj.	- upper
kritický, adj.	- critical
letectvo, n.	- Air Force
levý, adj.	- left(not right)
náhodou, adv.	- by(any) chance, coincidence
obyčejný, adj.	- ordinary , common
plocha, f.	- surface, level
podmínka, f.	- condition, (stipulation)
poněkud, adv.	- somewhat
pouze, adv.	- merely
povinnost, f.	- obligation, duty
právo, n.	- right (legal, moral)
pravý, adj.	- right(i.e., not left)
přísný, adj.	- strict, severe
rádium or radium, n.	- radium
raketa, f.	- rocket
Rakousko, n.	- Austria
rakouský, adj.	- Austrian
rozhodovat, (něco, o něčem), dur. rozhodnout, pct.	- to decide s.t.
ručit, dur.	- to vouch for, guarantee
ruda, f.	- ore
tuhle, adv.	- the other day; right here
uran, m. (gen.sg.: -u)	- uranium

Fráze a idiomy

rozjezdová plocha	- runway
Košice, m.pl.	- city in Slovakia
Jáchymov, m.	- city in Bohemia
Ostrava, f.	- city in Moravia
Komárno, n.	- city in Slovakia
Odra, f.	- the river Oder
Malý Dunaj, m.	- Little Danube, in Slovakia

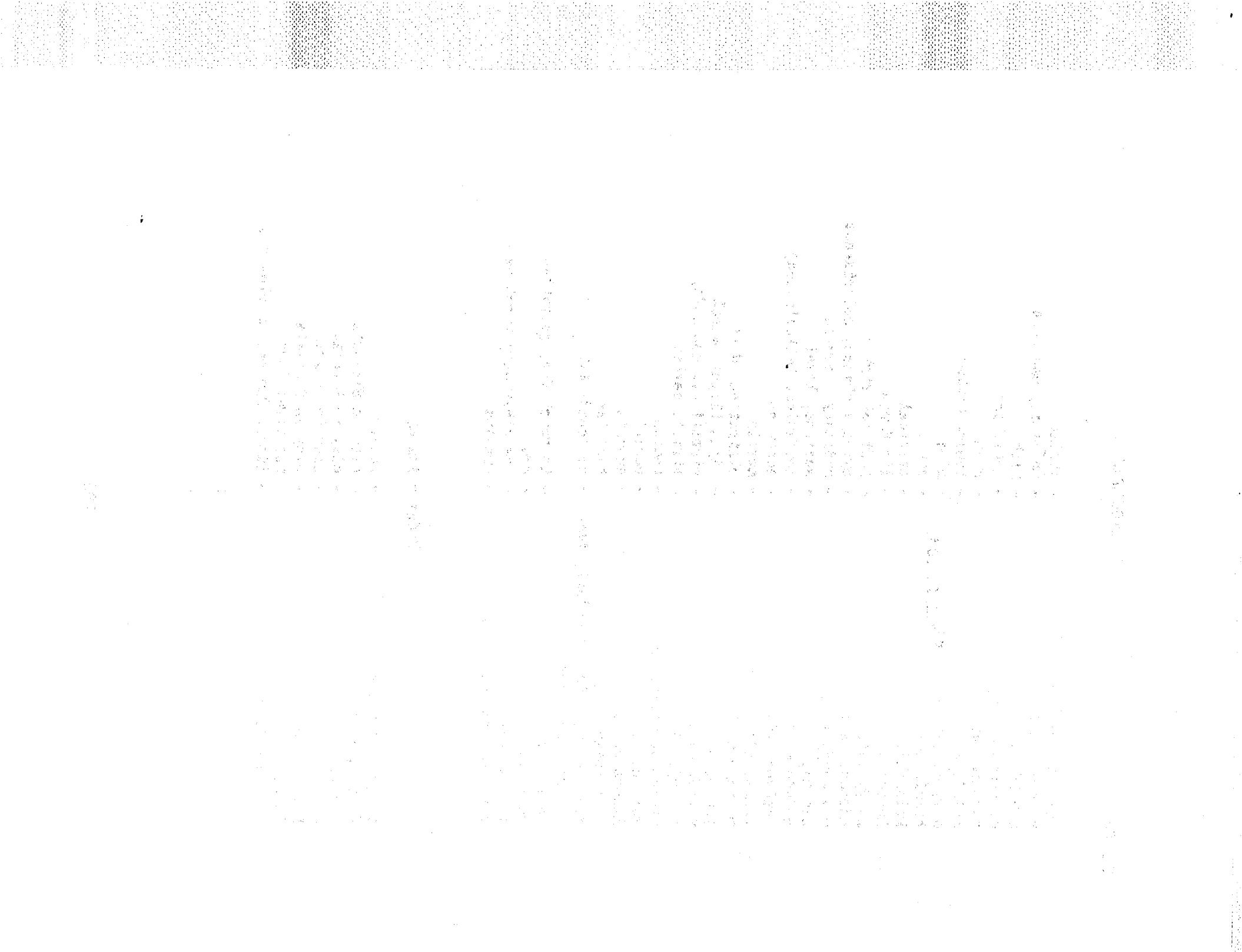

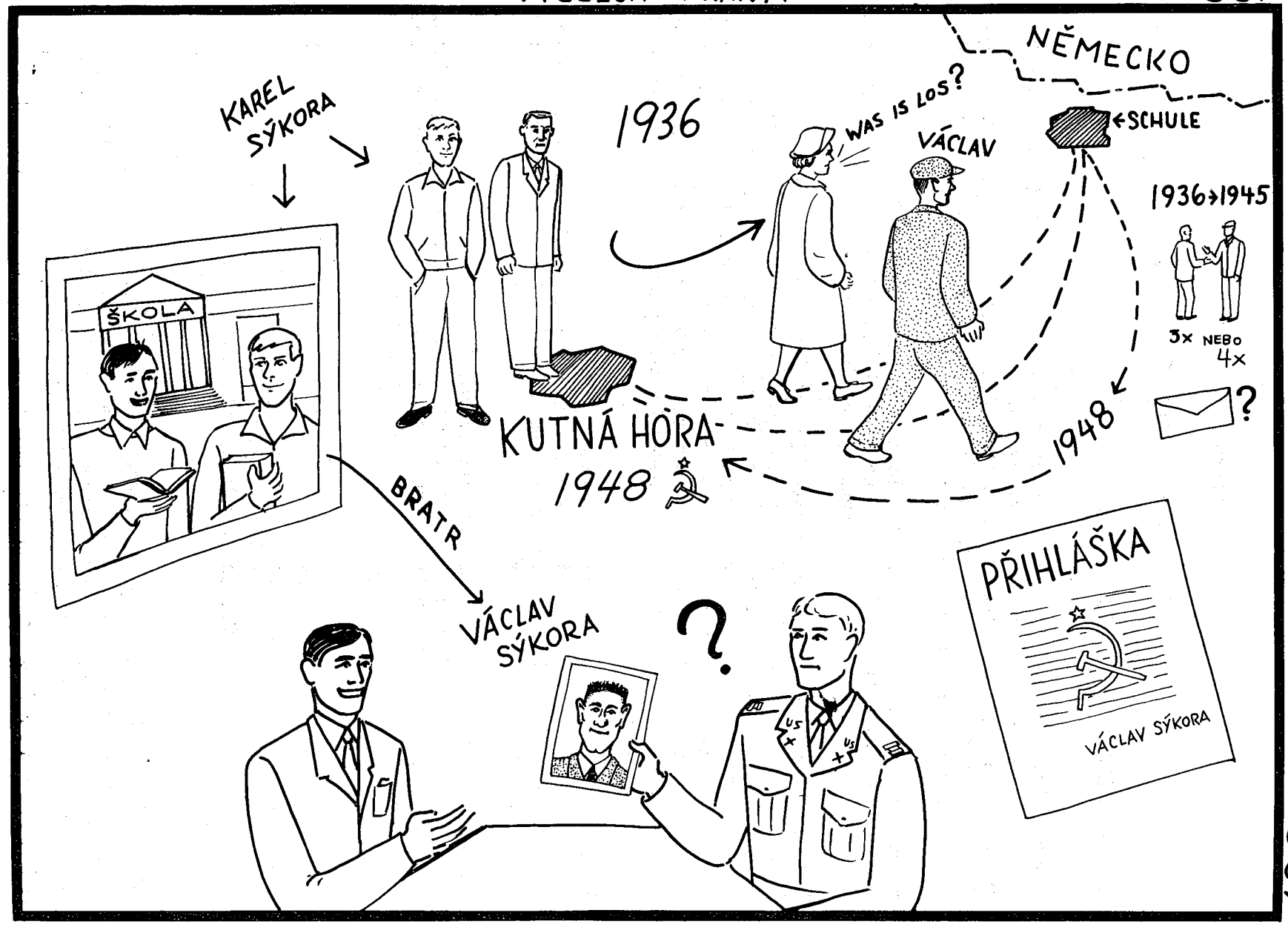
NĚMECKO
KAREL SÝKORA
1936
WAS IS LOS?
VÁCLAV
SCHULE
1936→1945
3x NEBO 4x
ŠKOLA
KUTNÁ HORA
1948
1948
BRATR
VÁCLAV SÝKORA
?
PŘIHLÁŠKA
VÁCLAV SÝKORA

Lesson 89

Výslech Franty

Kapitán Brown dále vyslýchá Frantu:

Brown:: This time I want to ask you about a man whom you might have known. Does the name Václav Sýkora mean anything to you ?
Havel:: Budete mi ho muset popsat trochu blíž. Jméno Sýkora slyšíte v Československu ještě častěji než Havel. Krom toho je každý druhý Sýkora Václav. Já sám jsem znal tři.

Brown: The one I have in mind was born in Kutná Hora in 1928.
Havel: Už vím, koho myslíte. Znám ho, ale ne moc dobře. Jeho staršího bratra, Karla, znám o moc líp. Karel byl můj spolužák.

Brown: My interpreter tells me that his Czech is a little odd.
Havel: To má svou příčinu. Jeho rodiče jsou rozvedení. Rozvedli se, když Václav byl malý kluk. Bylo to někdy okolo roku 1936, nebo snad ještě o něco dřív. Jeho matka byla Němka. Po rozvodu Karel zůstal u otce. Václava soud nechal matce, ačkoliv ten rozvod byl z její viny. Myslím, že to byl takový zákon. Asi o měsíc později se Sýkorová přestěhovala někam do pohraničí. Ani nečekala na rozluku. Václav pak chodil do německých škol.

Brown: Were the two brothers in close contact ?
Havel: Nebyli zrovna v nejužším styku. Pokud vím od Karla, neviděli se až do roku 1945 vůbec, a nepsali si častěji než tak jednou za rok. A po válce se Karel Václavovi vyhýbal.

Brown: He must have had some good reason for it.
Havel: Měl. Václav je divná povaha. Je po své matce. Za okupace byl Němec. Po válce nikdo nevolal slávu presidentu Benešovi hlasitěji než on. Po komunistickém převratu se co nejrychleji přihlásil do komunistické strany.

Brown: Do you know that for sure ? The man swore that he wasn't a member of the Communist party.
Havel: Že se přihlásil do strany, to vím od Karla. Ale přesto to nebyla křivá přísaha. Oni ho do strany hned nevzali. Musel čekat. Takových kandidátů je v Československu několik set tisíc.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA PONDĚLÍ: V Čechách bude tepleji, na Moravě o něco chladněji než dnes. Denní teploty v Čechách okolo 12, na Moravě 8 až 10 stupňů. Obleva začne také na Jesenících a v Beskydách. Na jižním Slovensku způsobila náhlá průtrž mračen další zátopy.

L. 89

OTÁZKY K PŘEDPOVĚDI POČASÍ :

1. Bude v Čechách tepleji ?
2. Kde bude chladněji, na Moravě nebo v Čechách ?
3. Je v noci chladněji než ve dne ?
4. Bude v Čechách okolo dvanácti stupňů ?
5. Jaká bude průměrná teplota na Moravě ?
6. Začíná už obleva na Jesenících ?
7. Kde jsou Jeseníky ?
8. Můžete mi ukázat Jeseníky na mapě ?
9. Začne zítra obleva taky v Beskydách ?
10. Ukažte mi na mapě, kde jsou Beskydy !
11. Které důležité město je na sever od Beskyd ?
12. Která řeka teče skrz Ostravu ?
13. Teče Odra do Německa ?
14. Prší na jižním Slovensku ?
15. Měli tam průtrž mračen ?
16. Jsou na jižním Slovensku zátopy ?
17. Je tam situace vážná ?
18. Co způsobila průtrž mračen ?
19. Byly tam zátopy ještě než začalo pršet ?
20. Které řeky v Čechách vystoupily ze břehů.?
21. Které na Moravě ?
22. Je hladina Váhu a Dunaje vysoko nad normál ?
23. Ukažte mi na mapě Vltavu a Labe, prosím.
24. A kde je řeka Morava ?
25. Do které řeky se vlévá Dyje ?
26. Kam se vlévá Morava ?
27. Vlévá se Váh do Dunaje ?
28. Vlevá se Hron do Váhu nebo do Dunaje ?
29. Které řeky tečou skrz Brno ? (jestli to nevíte, podívejte se na mapu)

READING

Dnes se kapitán Brown ptá Františka Havla na jednoho uprchlíka, který říká, že je z Kutné Hory a že se jmenuje Václav Sýkora. Sýkora je dost obyčejné české jméno, a proto chce Franta vědět, jestli mu ho kapitán Brown může popsat trochu blíže. Podle popisu se mu zdá, že Václav Sýkora je asi mladší bratr jeho bývalého spolužáka Karla Sýkory.

František znal jejich rodinu dost dobře. Pamatuje si, že někdy v roce 1936 se rodiče rozvedli. Rozvedená paní Sýkorová se potom přestěhovala do pohraničí. Sýkora a jeho starší syn Karel zůstali v Kutné Hoře. Mladšího Václava si vzala matka. Lidé říkali, že paní Sýkorová mluvila nejraději jen německy a že Václav musel po rozvodu chodit do německé školy. Proto jeho čeština dnes není nejlepší.

Oba bratři nebyli skoro vůbec ve styku. Za celou dobu od roku 1936 až do roku 1945 se snad viděli nejvýše třikrát nebo čtyřikrát. Jestli si psali častěji, to Franta neví.

Podle toho, co mu říkal Karel, měl Václav vždycky divnou povahu. Nejlíp to bylo vidět po komunistickém převratu v únoru 1948.

Václav se vrátil, jak mohl nejrychleji, do Kutné Hory a hned začal pracovat pro komunisty. Franta slyšel, že se prý později dokonce přihlásil do strany, ale pochybuje, že ho hned vzali. Komunisté měli dost kandidátů a nechávali každého čekat.

Strana se nejdříve starala o staré, spolehlivé soudruhy a teprve potom se zajímala o nové. Je docela možné, že se Václav nikdy do KSČ nedostal.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Jak se jmenuje ten uprchlík, který říká, že je z Kutné Hory ?
2. Je to dost obyčejné jméno ?
3. Může ho kpt. Brown popsat blíže ?
4. Co myslí Franta podle toho popisu ?
5. Znal Franta jejich rodinu ?
6. Který z obou chlapců byl jeho spolužák ?
7. Kdy se jejich rodiče rozvedli ?
8. Kam se potom přestěhovala rozvedená paní Sýkorová ?
9. Kde zůstal Sýkora a jeho starší syn Karel ?
10. Koho si vzala matka ?
11. Co o ní říkali lidé ?
12. Kam musel Václav chodit po rozvodu ?
13. Jaká je dnes jeho čeština ?
14. Byli oba bratři ve styku ?
15. Jak často se viděli ?

16. Psali si častěji ?
17. Jakou povahu měl mladší bratr ?
18. Kdy to bylo vidět nejlíp ?
19. Kam se vrátil Václav jak mohl nejrychleji ?
20. Pro koho tam pracoval ?
21. Co udělal později ?
22. Vzali ho do strany ?
23. Proč ne ?
24. Proč nechávali kandidáty čekat ?
25. Je možné, že se Václav nikdy do strany nedostal ?

HOMEWORK

Some people say that Czech is one of the most difficult languages in this school. Although they know other foreign languages they have to work hard if they want to learn Czech well.

One of our youngest fellow students whose (=jehož) mother and father came from the area along the border of Bohemia swears that he never had to study so much.

When he applied for (na + acc.) Czech, he thuught that he would have the easiest life here. The strangest thing is that - as a child - he used to hear Czech every day. Later his parents got a divorce and he thinks that that must be the reason why his mind avoids the language he once knew.

He has a very serious character (personality, disposition) and it certainly isn't his fault that the results of his work aren't better.

Everybody tries to help him and we all hope that he'll have more success in the near future.

hlásit se na něco, dur. - to apply for s.t.
přihlásit se na něco, pct.

L. 89

GRAMMAR NOTES

ADVERBS FROM COMPARATIVES AND SUPERLATIVES.

Adverbs from all comparatives in -ejší, -ější
" from all comparatives in -í
and from some ending in -ší

-ěji, -eji **are formed by adding -ěji, -eji to the stem:**

Jaký ?	Jak ?
On je přesnější.	On pracuje přesněji. (more accurately)
Ona je trpělivější.	Ona čeká trpělivěji. (more patiently)
On je rychlejší.	On utíká rychleji. (faster)
To je jasnější zpráva.	On píše jasněji. (more clearly)
Dnes je jasnější den.	Slunce svítí jasněji. (more brightly)
To je lehčí práce.	To jde dělat lehčeji. (easier)
To je měkčí pero.	To pero píše měkčeji. (softer)
Slabší radiostanice.	Slyšíme ji slaběji. (more weakly)
To je kratší zpráva.	Napsal to kratšeji. (more briefly)
To je hlubší les.	Pronikli tam hlouběji. (deeper) (nebo hloub)
Mladší člověk.	Vypadá mlaději. (younger)
Prostšímu člověku	to řekněte prostěji. (more simply)
Jednodušší problém.	Udělal to jednodušeji. (more simply)

-e Adverbs from some comparatives in -ší are formed by adding -e to the stem; very often this ending is left out.

In colloquial language the forms without -e are used.:

Bližší vzdálenost	Bydlí blíž (blíže)	closer
Nižší pozice	Ta pozice je níž (níže)	lower
Těžší práce	On pracuje tíž (tíže)	harder
Vyšší dům	Bydlí výš (výše)	higher
Širší ulice	Mluvil o tom šíř (šíře)	more broadly
Dražší vůz	Koupil ho dráž (dráže)	paid more for it
Lepší práce	Dělá to líp (lépe)	better

Horší práce	Dělá to hůř (hůře)	worse
Má větší plat	Má víc (více)	more
Má menší plat	Má míň (méně)	less
Delší cesta	Trvá to déle (coll.: dýl)	longer

NOTES

NOTE 1 :

rád

jsem rád
mám rád
rád spím

{raději (coll. radši or radš)

{nejraději (coll. nejradši or nejradš)

---

o

NOTE 2 : preposition o with accusative :

Je o rok starší. He's one year older.
Vypadá o moc stařeji. He looks much older.
O dva centimetry vyšší. Two centimeters taller.
Má o mnoho víc než já. He has a lot more than I.
Bydlí o dvě poschodí výše. He lives two floors higher.

NOTE 3 :

pomalu

pomalý postup — pomalejší postup
postupovali pomalu — postupovali pomaleji

NOTE 4 :

snadno
daleko

snadný - easy
snadně - easily
(snadno) - easily
snadněji - more easily
(snáze - lit. style)

daleko - far
dále nebo dál - farther, further
nejdále n. nejdál - farthest

ADVERBS FROM SUPERLATIVES

are formed by prefixing nej- to the comparative adverb.

Já střílím dost přesně, ale vy střílíte přesněji
I shoot accurately enough, but you shoot more accurately

a on střílí nejpřesněji ze všech.
and he shoots most accurately of all.

co (možná) nej-	Dělejte to co možná nejpřesněji. Dělejte to co nejpřesněji.	Do it as accurately as possible.
	Přijďte co možná nejdříve. Přijďte co nejdříve.	Come as soon as possible.
	Přineste toho co možná nejvíce. Přineste toho co nejvíc. Přineste toho co můžete nejvíc.	Bring as much of it as possible. Bring as much of it as you can.

READING EXERCISES
to Lesson 89.

Complete the following sentences :

Rychlík je rychl.... než osobní vlak. Osobní vlak jede rychl.... než nákladní vlak. V New Yorku je lacin.... než v Monterey. New York je lacin.... než Monterey. Nákladní vlak jede rychl...., osobní vlak jede ....., ale rychlík jede ..... Samopal je rychl.... zbraň než puška. Kulomet střílí rychl.... než samopal. Krkonoše jsou vys.... než Šumava. Seděl jsem vys... než vy. Žádná hora v Krkonoších není vys.... než Sněžka. Sněžka je ...vys.... ze všech hor. New York je dal...., Mnichov ....., ale Praha je ..... Já bydlím blíz...., on bydlí ....., ale ona bydlí ..... On to udělal snad...., vy jste to udělal..... a já jsem to udělal..... První četa střílela dobr.... druhá četa střílela .....a třetí četa střílela ..... První rota měla (dobrý) výsledky než druhá rota, ale třetí rota měla ,..... výsledky. Včera tam bylo mnoh..... lidí, dnes jich tam bude ..... a zítra jich tam bude .....

VOCABULARY

ačkoli, adv.	- although
čeština, f.	- Czech(language)
divný, adj.	- strange, odd
hlasitý, adj.	- loud
matka, f.	- mother
mračno, n. (mostly used in the plural)	- heavy cloud
mysl, f. (gen.sg.: -i)	- mind
kandidát, m. (gen.sg.:-a)	- candidate
křivý	- crooked
otec, m. (gen.sg.: otce)	- father
pohraničí, n.	- border area
povaha, f.	- character, personality
příčina, f.	- cause
přihlásit se, pct.	- to apply for; to report; to sign up for
přísaha, f.	- oath
přísahat, dur.	- to swear (an oath)
puč, m. (gen.sg.: -e)	- putsch, coup d´etat
rozvádět se, dur.	- to be getting a divorce
rozvést se, pct.	- to get a divorce
rozvod, m. (gen.sg.-u)	- divorce, separation
rozvedený	- divorced, separated
sláva, f.	- glory
spolužák, m.	- schoolmate
styk, m. (gen.sg.: -u)	- contact, connection
vina, f.	- guilt, fault
vyhýbat se, dur.	- to get out of the way, step aside; avoid, evade, dodge, keep away from
vyhnout se, pct.	
zákon, m. (gen.sg.:-a)	- law, bill, act, statute
způsobit, pct.	- to cause

Fráze a idiomy.

Měl jsem to na mysli.	- It was on my mind.
To mělo svou příčinu.	- There was a cause for it.
Píšeme si.	- We write to each other.
Volali mu slávu.	- They cheered(hailed) him.
Přihlásil se do klubu.	- He applied for membership in the club.
co nejrychleji(co nejlépe, nejdříve atd.)	- as fast(well, soon etc.) as possible
křivá přísaha	- perjury
Jeseníky, m.pl. Beskydy, f.pl.	- mountains in Moravia
průtrž mračen	- cloudburst
převrat	- coup d´état, overthrow of the government

L. 89

In legal terminology:

rozvod, m.	- separation
rozvádět se, dur.	- to negotiate a separation
rozvést se, pct.	- to separate
rozvedený, adj.	- separated
rozluka, f.	- divorce
rozloučený. adj.	- divorced

nom.	Jeseníky	Beskydy
gen.	Jeseníků	Beskyd
dat.	Jeseníkům	Beskydům or -ám
acc.	Jeseníky	Beskydy
loc.	na Jesenících or -kách	na Beskydech or -ách
inst.	Jeseníky or -kami	Beskydy or -ami

ÚČTY ZA NEMOCNICI

č 90

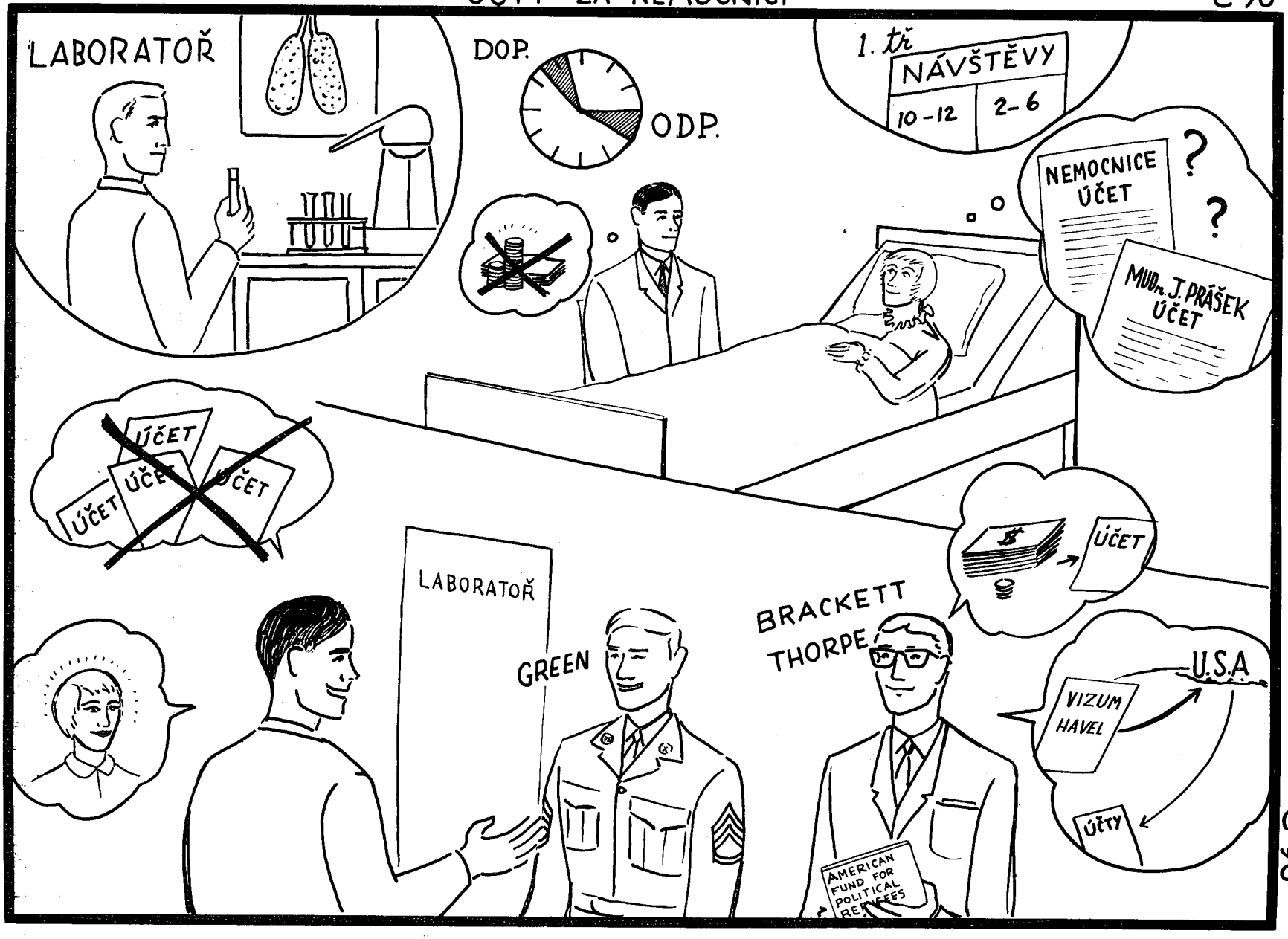

Lesson 90

Účty za nemocnici

Božena Havlová už byla u výslechu, ale musela se zase vrátit do nemocnice. Lékaři jí dělají různé zkoušky. Nejdůležitější věc po zápalu plic je udělat zkoušku krve a podívat se, jestli pacient nemá něco na plících.

Boženě je teď každý den líp. Taky vypadá zdravěji. Jenom ještě je dost slabá.

Franta chodí ke své ženě na návštěvu dvakrát denně, ráno a odpoledne. Zůstává tam vždycky hodinu. Nemůže tam častěji, ani nesmí zůstat déle. V německých nemocnicích jsou na návštěvy moc přísní. Delší a častější návštěvy smějí mít jen ti nemocní, kteří leží na první třídě. To si ovšem uprchlík nemůže dovolit.1)

Franta a Božena si i tak dělají starosti, kdo bude za lékaře a nemocnici platit. Ale tato otázka se vyjasnila. Franta dnes ráno viděl v nemocnici na chodbě dva pány. Jednoho neznal; byl to nějaký civilista. Druhý byl tlumočník, náš starý známý, četař Green. Zastavili Frantu, a neznámý civilista řekl:

"I´m Brackett Thorpe from the American Fund for Political Refugees."

(Četař Green opakuje jeho slova česky.)

"Těší mě," odpověděl Franta. "Já jsem František Havel."

"I understand that you´ve been worrying because you have no money and will sooner or later be getting bills for the room and from doctors. Well, my organization has investigated your case. You´ll get the money from us. Later on, if our authorities will let you go to the United States, you may send us something every month. We´ll be able then to help somebody else."

Franta poslouchal a povídá:

"Já vám ani nemůžu dost poděkovat. Bylo mi z těch účtů moc úzko. A jak znám Božku,uzdraví se teď o to rychleji, že bude mít tuhle starost s krku."

1) Nemůžu si to dovolit. - I can´t afford it.

I understand - já vím, pokud já vím; já jsem slyšel; jak jsem slyšel; podle mých informací; prý; já předpokládám; já myslím

L. 90

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA STŘEDU: V Čechách chladno a zataženo. Průměrné denní teploty 6 až 8 stupňů, noční 3-4 stupně. Na Krkonoších a na Krušných horách lehký noční mráz. Na Šumavě déšť. Hladina Vltavy a Labe klesá. Na severní Moravě jasno a chladno, na jižní Moravě místní přeháňky a tepleji. Na Slovensku zamračeno, ale bez větších dešťů.

Otázky k předpovědi počasí:

1. Bude v Čechách pěkné počasí ?
2. Bude tam zítra svítit slunce ?
3. Jak teplo bude ve dne ?
4. Jaké budou noční teploty ?
5. Klesne teplota na horách ?
6. Na kterých horách budou mít mráz ?
7. Bude to těžký mráz ?
8. Bude tam mrznout ve dne nebo v noci ?
9. Můžete mi ukázat na mapě, kde budou noční mrazy ?
10. Bude mrznout taky na Šumavě ?
11. Kde je Šumava na mapě ?
12. Jaké počasí bude na Šumavě ?
13. Stoupá ještě hladina Vltavy ?
14. Klesá už taky Labe ?
15. Ukažte mi Vltavu a Labe, prosím.
16. Jak bude na severní Moravě ?
17. Které hory tam známe ?
18. Jak se jmenuje řeka, která teče skrz Ostravu ?
19. Teče řeka Morava skrz Brno ?
20. Skrz která města teče Morava ?
21. Vlévá se Dyje do Moravy ?
22. Do které řeky se vlévá Morava ?
23. Které hory znáte na Slovensku ?
24. Jsou Vysoké Tatry nejvyšší československé hory ?
25. Jsou Tatry o mnoho vyšší než Krkonoše ?
26. Které řeky na Slovensku znáte ?

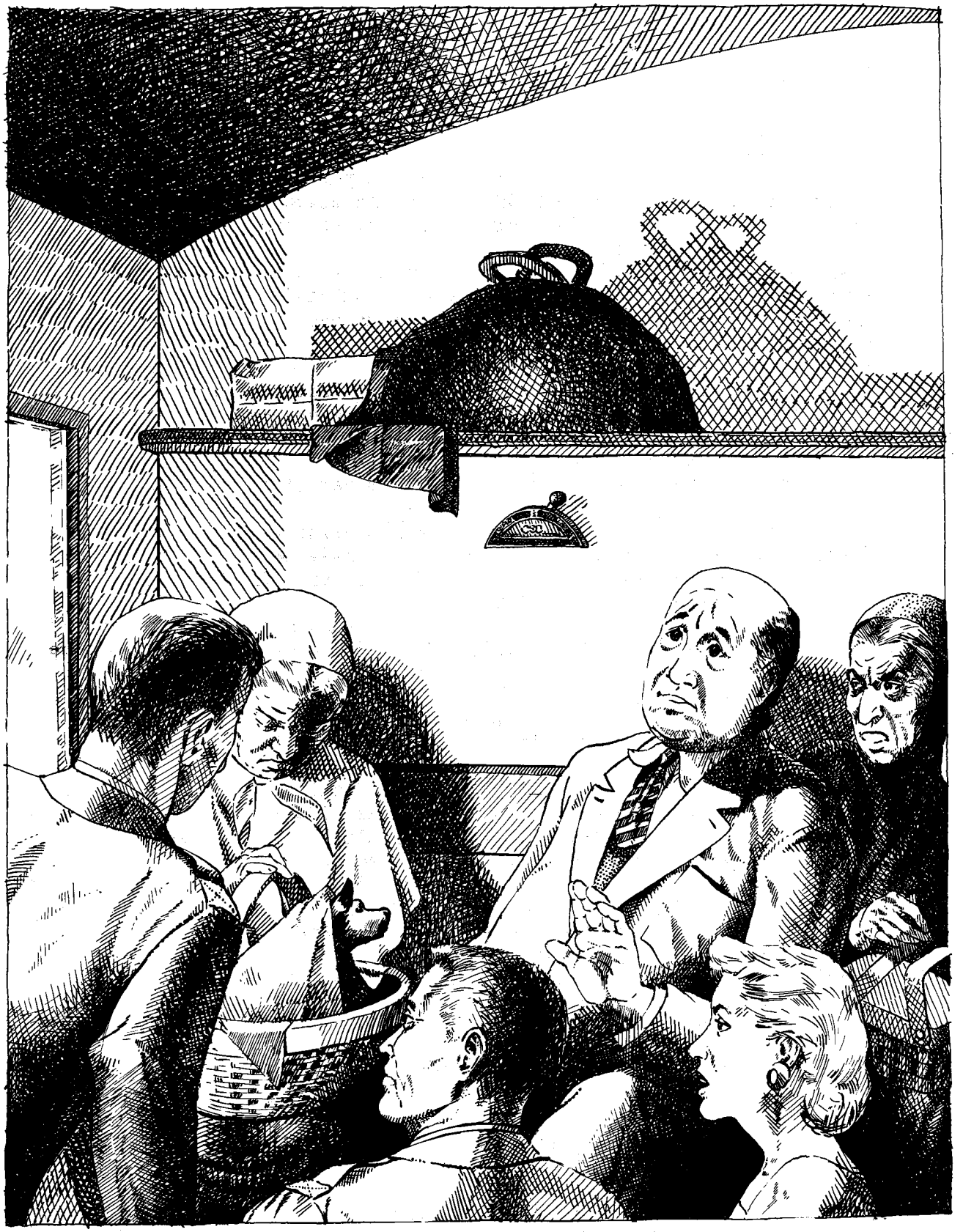

"Pes do kupé nepatří !"

READING

ROZMLUVA VE VLAKU.

Osobní vlak na Beroun se pomalu rozjíždí. V kupé třetí třídy sedí šest lidí: Dvě starší paní, jedno mladé děvče, dva vojáci a jeden civilista. Jedna z těch paní drží koš, ve kterém se něco hýbe.

Druhá paní: Odpusťte, že se ptám, ale co to vezete v tom koši, paní ?
První paní: Ale, jedu na návštěvu ke své nejmladší dceři a vezu jí psa. Má rok starého syna a ten prý má moc rád zvířata.

Děvče: Jé, paní, ukažte! - Já mám taky moc ráda psy. Nejradši ze všech zvířat. Myslím, že jsou ze všech zvířat nejchytřejší.
Civilista : Nic neukazujte, paní ! Pes do kupé nepatří. Jestli ho bude vidět průvodčí, tak můžete mít nepříjemnosti. - Máte pro něj lístek ?
První paní: Lístek ? - Ne, nemám. - Já jsem nevěděla, že za psa musím platit, když ho vezu v košíku.
První voják: Dokud to nikdo neví, tak platit nemusíte.
Civilista: To není poctivé. Jak potom mají naše železnice prosperovat ? Hlaste průvodčímu, co vezete a on vám lístek napíše. To je jen o dvě koruny dražší.
Druhý voják: To je nesmysl... Ten pes tady nikomu nevadí a nikdo ho ještě neviděl. Nejlepší bude, když o tom budeme mlčet. Když bude nejhůř, tak ta paní může vždycky lístek koupit.
Civilista: Takhle mluví voják ? Vy máte nejdřív mít zájem o republiku.
Druhý voják: A kdo vám říká, že nemám, pane ?
První paní : Prosím vás, pánové, nemluvte tak hlasitě. Ve vedlejším kupé budou myslet, že se tady hádáme.
Děvče: Možná, že ten pán má nějaké zvláštní důvody, že takhle mluví.
Druhá paní: Důvody, nedůvody - jaká je tohle lidová demokracie, když ani pes nemůže jet ve vlaku bez peněz ? Nejdřív nám slibovali, že se budeme mít jako páni a teď ...
Průvodčí: (Otvírá dveře) Co se tady děje ?... Ukažte mi jízdenky, prosím! (Všichni mlčí a podávají průvodčímu lístky.) - Děkuju. - A nedělejte tady takový rámus. Někteří cestující si potom stěžujou ... (Odchází.)
První paní: Tak vám všem pěkně děkuju. Už jsem měla strach. -Víte, já opravdu nemám peníze na lístek pro psa. Měla jsem právě dost na zpáteční jízdenku pro sebe, - a dceru jsem už dva roky neviděla.
Civilista: No, já jsem to tak zle nemyslel, paní ... A teď, když průvodčí tady už byl, tak se na to zvíře taky rád podívám -.

(Paní otvírá koš. Všichni se dívají a smějou se. Pes je ze všech nejšťastnější.)

---

zvíře, -ete, n. - animal
hádat se, dur. - to have a quarrel, to argue

L. 90

APPENDIX

APPENDIX

PUŠKA, opakovačka
Bolt action rifle, manually operated rifle

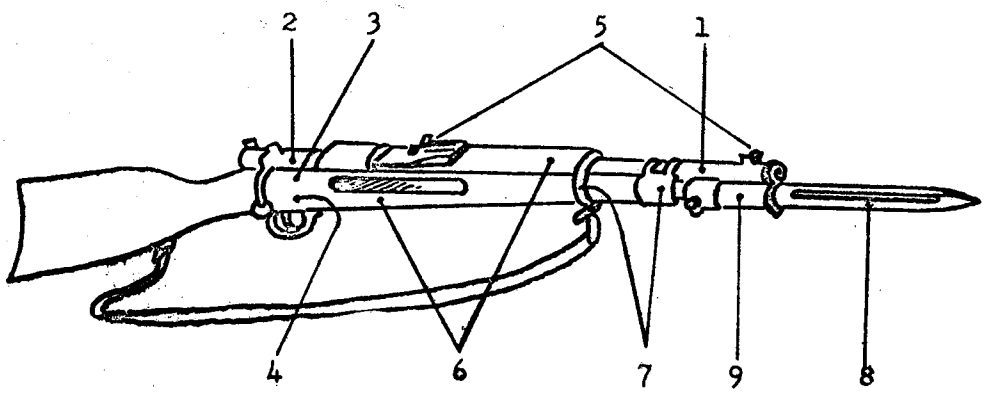

1.	Hlaveň	- Barrel
2.	Závěr	- Bolt
3.	Pouzdro závěru	- Receiver
4.	Spušťadlo	- Trigger mechanism
5.	Mířidla	- The rear and front sight (open sights)
6.	Pažba a nadpažbí	- Stock group
7.	Kování	- Stock securing group

BODÁK ("bajonet")
Bayonet

8.	Čepel	- Blade (single edge)
9.	Rukojeť	- Bayonet handle

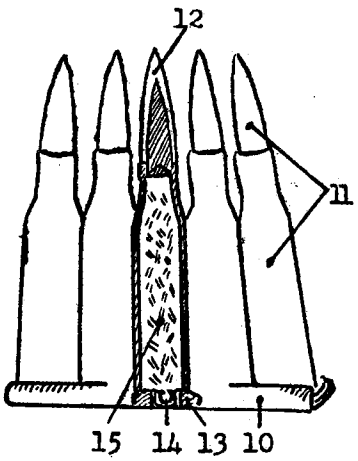

ZÁSOBNÍK S NÁBOJI
Clip with cartridges

10.	Zásobník (páskový)	- Clip (for cartridges)
11.	Náboj, rána	- Ball cartridge, round
12.	Střela, kulka	- Bullet, projectile, ball
13.	Nábojnice	- Cartridge case
14.	Zápalka	- Primer
15.	Prachová náplň	- Propellant charge

PUŠKA - pokračování

Botka	-	Butt stock
Čisticí šňůra	-	Cleaning cord
Dalekohled (pro odstřelovače, snajpra)	-	Telescopic sight (sniper's)
Hledí	-	Rear sight
Klika závěru	-	Bolt handle
Krk pažby	-	Small of the stock
Lučík	-	Trigger guard
Muška	-	Front sight
Nábojová komora	-	Firing chamber
Nadpažbí	-	Hand guard (upper)
Pažba	-	Stock
Podavač	-	Floor plate with follower mechanism
Pochva	-	Scabbard, sheath, case
Pojistka	-	Safety
Pole	-	Land (of rifling)
Rýha	-	Groove (of rifling)
Řemen	-	Rifle sling
Spoušť, kohoutek	-	Trigger
Úderník	-	Firing pin
Úderníková zpruha	-	Firing pin mainspring
Vyhazovač	-	Ejector
Vytahovač	-	Extractor
Vytěrák	-	Cleaning rod
Vývrt	-	Bore
Záchytka	-	Bayonet catch
Zásobník	-	Magazine
Závit	-	Rifling

- Nejúčinnější dostřel pušky je do 400 m.
  The most effective range of a rifle is up to 400 meters.

- Odstřelovači (snajpři) zasáhnou cíle do 800 m.
  Snipers hit targets up to 800 meters.

- Dostřel na skupinové cíle je do 1 000 m.
  Range against group targets is up to 1,000 meters.

- Maximální dostřel je do 3 km.
  Maximum range is up to 3 kilometers.

- Bojová kadence (rychlost střelby) je 10 ran za minutu.
  The combat rate of fire is 10 rounds per minute.

LEHKÝ KULOMET
Vzduchem chlazený, na tlak plynu na píst
Light machine gun, air-cooled, gas-operated

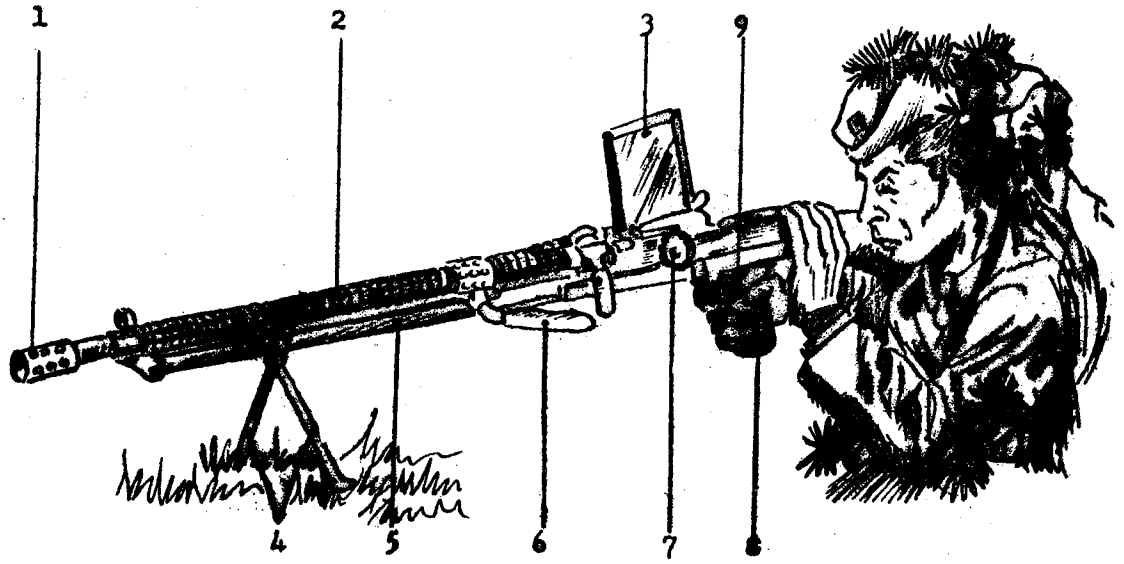

1.	Tlumič ohně	- Flash hider
2.	Chladicí žebra	- Radial cooling fins
3.	Zásobník (do leh. kul.)	- Box magazine
4.	Podstavec, dvojnožka	- Mount, bipod
5.	Plynová komora s pístem	- Gas cylinder with a piston
6.	Rukojeť	- Front handgrip and carrying handle
7.	Bubínkové hledí	- Drum sight
8.	Pažbička	- Rear handgrip
9.	Pojistka	- Safety, functioning also as a selector

TĚŽKÝ KULOMET
Vodou chlazený, na zpětný tlak plynu na dno nábojnice
Heavy machine gun, water-cooled, blowback-operated

Držadla	- Rear handgrips
Chladič	- water jacket
Nábojový pás	- Ammunition belt, cartridge belt
Podstavec, trojnožka	- Mount, tripod
Vratná zpruha	- Recoil spring

TĚŽKÝ MINOMET,
nabíjený zepředu, s hladkou hlavní
Heavy mortar, muzzle-loaded, with smooth-bored barrel

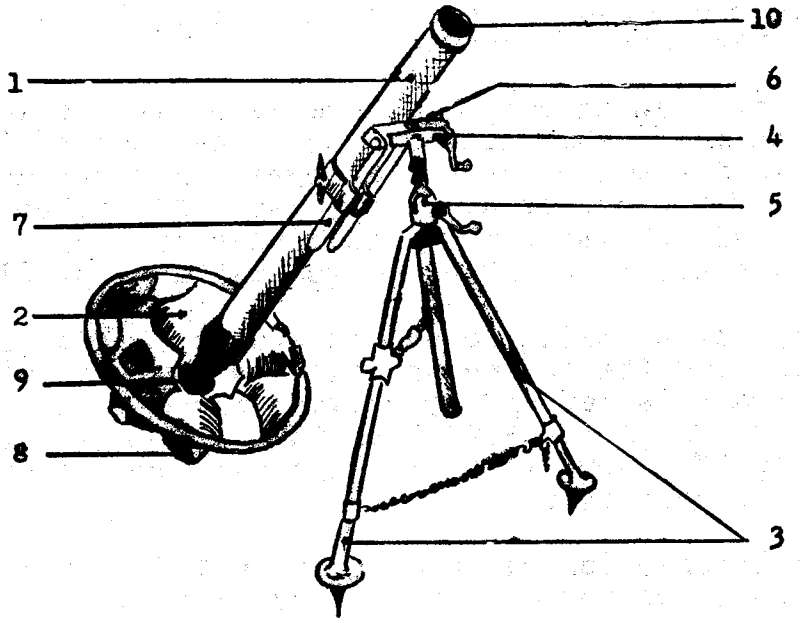

1.	Hlaveň	-	Barrel, mortar tube
2.	Ložiště	-	Base plate
3.	Podstavec (dvojnožka)	-	Bipod mount
4.	Odměrové řídidlo	-	Traversing gear
5.	Náměrové řídidlo	-	Elevating gear
6.	Zaměřovač	-	Sight
7.	Vratník	-	Recuperator
8.	Rydlo	-	Spade
9.	Kulový kloub	-	Ball point
10.	Ústí hlavně	-	Muzzle

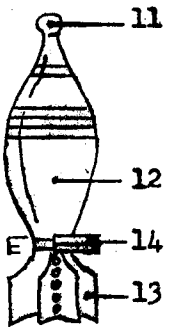

MINA,
Mortar shell, projectile

11.	Zapalovač	-	Fuze
12.	Tělo	-	Body
13.	Křidélka	-	Tail fins
14.	Přídavková náplň	-	Increment charge

THE METRIC SYSTEM

The following is based on National Bureau of Standards Miscellaneous Publication 232, revised Aug 1963.

The metric system comprises the meter as the unit of length and the kilogram as the unit of mass. The unit of fluid capacity, the liter, is the volume of one kilogram of water and is approximately equal to 1/1000 of a cubic meter. All other metric units are the decimal subdivisions or multiples of these three basic units, and are named according to the table of prefixes below.

In conjunction with the metric system the Celsius temperature scale is used and the second is taken as the unit of time. The temperature scale is defined by certain fixed points. The second is defined as 1/31,556,925.9747 of the tropical year 1900 (appoximately 1/86,400 of the average day) and is determined by astronomical observation.

Responsibility for the preservation and promotion of the metric system is centered at the International Bureau of Weights and Measures, at Sevres, France, which was established under the terms of the Treaty of the Meter of 1875. The United States is an adherent to the Treaty of the Meter.

Multiples and Submultiples	Prefixes	Symbols †
1 000 000 000 000- 10^{12}	tera	T
1 000 000 000- 10^{9}	giga	G
1 000 000- 10^{6}	mega	M
1 000- 10^{3}	kilo	k
100- 10^{2}	hecto	h
10- 10	deka	da
0.1- 10^{-1}	deci	d
0.01- 10^{-2}	centi	c
0.001- 10^{-3}	milli	m
0.000 001- 10^{-6}	micro	μ *
0.000 000 001- 10^{-9}	nano	n
0.000 000 000 001- 10^{-12}	pico	p
0.000 000 000 000 001- 10^{-15}	femto	f
0.000 000 000 000 000 001- 10^{-18}	atto	a

* 1 millionth of a meter is called a micron

† As agreed on by the International Committee on Weights and Measures, 1962

MOST COMMON USES OF PREFIXES

Length

1 000 millimeters	mm	- 1 meter	(about 40 inches)	m
100 centimeters	cm	- 1 meter	" " "	m
10 decimeters	dm	- 1 meter	" " "	m
1 000 meters		- 1 kilometer	(about 5/8 mile)	km

Mass

1 000 000 micrograms	μg	- 1 gram	(about 15 grains)	g
1 000 milligrams	mg	- 1 gram	" " "	g
1 000 grams		- 1 kilogram	(about 2 pounds)	kg

Capacity

1 000 milliliters	ml	- 1 liter	(about 1 quart)	l
1 000 liters		- 1 kiloliter		kl

WAVELENGTH STANDARD OF LENGTH

On October 14, 1960, the 11th General Conference on Weights and Measures adopted the wavelength of the orange-red light emitted by excited atoms of the krypton isotope 86 as the new international standard of length. The definition of the meter as 1,650,763.73 of these wavelengths in vacuum replaced the platinum-iridium meter bar which had been kept in Paris as the international standard of length since 1889 under the Treaty of the Meter. The wavelength standard is indestructible, independently reproducible, and universally available. The platinun-iridium kilogram kept in Paris is still the international standard of mass. The U.S. customary units are derived from the national metric standards by mathematical equivalents (shown in table, next page).

EQUIVALENTS

1 YARD - 0.9144 METER

1 AVOIRDUPOIS POUND-0.453 592 37 KILOGRAM

(See Federal Registrar, July 1, 1959)

Length

centimeter	- 0.3937 inch
meter	- 3.28 feet
meter	- 1.094 yards
kilometer	- 0.621 statute mile
kilometer	- 0.5400 nautical mile
* inch	- 2.54 centimeters
* foot	- 0.3048 meter
* yard	- 0.9144 meter
statute mile	- 1.61 kilometers
* nautical mile	- 1.852 kilometers

Equivalents shown are exact; all others are approximate.

Area

Sq centimeter	- 0.155 sq inch
Sq meter	- 10.76 sq feet
Sq meter	- 1.196 sq yards
Hectare	- 2.47 acres
Sq kilometer	- 0.386 sq mile
Sq inch	- 6.45 sq centimeters
Sq foot	- 0.0929 sq meter
Sq yard	- 0.836 sq meter
Acre	- 0.405 hectare
Sq mile	- 2.59 sq kilometers

Volume

Cu centimeter	-	0.0610 cu inch
Cu meter	-	35.3 cu feet
Cu meter	-	1.308 cu yards
Cu inch	-	16.39 cu centimeters
Cu foot	-	0.o283 cu meter
Cu yard	-	0.765 cu meter

Capacity

Milliliter	-	0.0338 U.S. fluid ounce
Liter	-	1.057 U.S. liq quarts
Liter	-	0.908 U.S.dry quart
U.S.fluid ounce	-	29.57 milliliters
U.S. liq quart	-	0.946 liter
U.S. dry quart	-	1.101 liters

Mass or Weight

Gram	-	15.43 grains
Gram	-	0.0353 avdp ounce
Kilogram	-	2.205 avdp pounds
Metric tnn	-	1.102 short or net tons
Grain	-	0.0648 gram
Avdp ounce	-	28.35 grams
Avdp pound	-	0.4536 kilogram
Short or net ton	-	0.907 metric ton

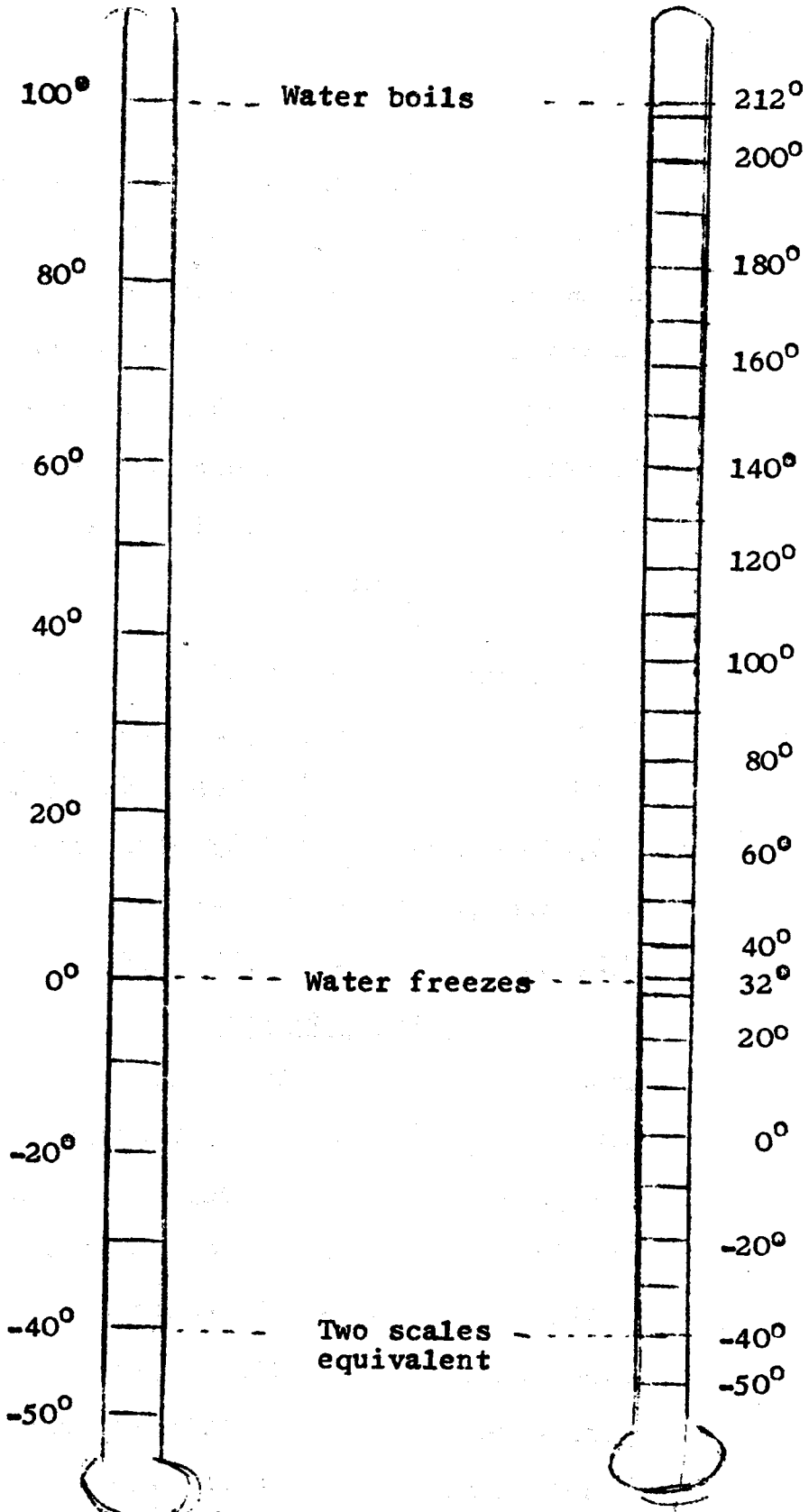

CELSIUS * (°C) FAHRENHEIT (°F)

CONVERSION: Temperature Fahrenheit - 9/5 Temperature Celsius + 32°
Temperature Celsius - 5/9 (Temperature Fahrenheit -32°)

Absolute or Kelvin temperature (°K) - Celsius + 273.15°

* Formerly known as Centigrade

Průvodce k anglo-americkému životu.

Přepočítávací tabulky pro míry a váhy. Srovnání teploměru Celsiova a Fahrenheitova. Conversion Tables for Measures and Weights. Thermometer Comparison Between Scales of Fahrenheit and Centigrade.

Centimetrů		Inches	Metrů		Yards	Kilometrů		Miles	Hektarů		Acres	Čtv. kilomet.		Square miles
2·540	1	0·394	0·914	1	1·094	1·609	1	0·621	0·404	1	2·471	2·590	1	0·386
5·080	2	0·787	1·829	2	2·187	3·219	2	1·243	0·809	2	4·942	5·180	2	0·772
7·620	3	1·181	2·743	3	3·281	4·828	3	1·864	1·214	3	7·413	7·770	3	1·158
10·160	4	1·575	3·658	4	4·374	6·437	4	2·485	1·619	4	9·884	10·360	4	1·544
12·700	5	1·969	4·572	5	5·468	8·047	5	3·107	2·023	5	12·355	12·950	5	1·931
15·240	6	2·362	5·486	6	6·562	9·656	6	3·728	2·428	6	14·826	15·540	6	2·317
17·780	7	2·756	6·401	7	7·655	11·266	7	4·350	2·833	7	17·298	18·130	7	2·703
20·320	8	3·150	7·315	8	8·749	12·875	8	4·971	3·237	8	19·769	20·720	8	3·089
22·860	9	3·543	8·230	9	9·843	14·484	9	5·592	3·642	9	22·240	23·310	9	3·475
25·400	10	3·937	9·144	10	10·936	16·094	10	6·214	4·047	10	24·711	25·900	10	3·861
50·800	20	7·874	18·288	20	21·872	32·187	20	12·427	8·094	20	49·422	51·800	20	7·722
76·200	30	11·811	27·432	30	32·808	48·281	30	18·641	12·140	30	74·132	77·699	30	11·583
101·600	40	15·748	36·576	40	43·745	64·375	40	24·855	16·187	40	98·843	103·598	40	15·444
127·000	50	19·685	45·720	50	54·681	80·468	50	31·068	20·234	50	123·554	129·498	50	19·306
152·400	60	23·622	54·863	60	65·617	96·562	60	37·282	24·281	60	148·265	155·397	60	23·167
177·800	70	27·559	64·007	70	76·553	112·655	70	43·495	28·328	70	172·976	181·297	70	27·028
203·200	80	31·496	73·151	80	87·489	128·750	80	49·709	32·374	80	197·686	207·196	80	30·889
228·600	90	35·433	82·295	90	98·425	144·843	90	55·923	36·421	90	222·397	233·096	90	34·750
254·000	100	39·370	91·439	100	109·361	160·936	100	62·136	40·468	100	247·108	258·995	100	38·611

Krychl. metrů		Cubic Yards	Kilogr.		Av. Pounds	Short Tons		Long Tons	Tun		Long Tons	Tun		Short Tons
0·765	1	1·308	0·454	1	2·205	1·12	1	0·892	1·016	1	0·984	0·907	1	1·102
1·529	2	2·616	0·907	2	4·409	2·24	2	1·785	2·032	2	1·968	1·814	2	2·205
2·294	3	3·924	1·361	3	6·614	3·36	3	2·677	3·048	3	2·953	2·722	3	3·307
3·058	4	5·232	1·814	4	8·818	4·48	4	3·570	4·064	4	3·937	3·629	4	4·409
3·823	5	6·540	2·268	5	11·023	5·60	5	4·462	5·080	5	4·921	4·536	5	5·512
4·587	6	7·848	2·722	6	13·228	6·72	6	5·354	6·096	6	5·905	5·443	6	6·614
5·352	7	9·156	3·175	7	15·432	7·84	7	6·247	7·112	7	6·889	6·350	7	7·716
6·116	8	10·464	3·629	8	17·637	8·96	8	7·139	8·128	8	7·874	7·257	8	8·818
6·881	9	11·772	4·082	9	19·842	10·08	9	8·032	9·144	9	8·858	8·165	9	9·921
7·646	10	13·080	4·536	10	22·046	11·20	10	8·924	10·161	10	9·842	9·072	10	11·023
15·291	20	26·159	9·072	20	44·092	22·40	20	17·848	20·321	20	19·684	18·144	20	22·046
22·937	30	39·239	13·608	30	66·139	33·60	30	26·772	30·482	30	29·526	27·215	30	33·069
30·582	40	52·318	18·144	40	88·185	44·80	40	35·696	40·642	40	39·368	36·287	40	44·092
38·228	50	65·398	22·680	50	110·231	56·00	50	44·620	50·803	50	49·211	45·359	50	55·116
45·873	60	78·477	27·215	60	132·277	67·20	60	53·545	60·963	60	59·053	54·431	60	66·139
53·519	70	91·557	31·751	70	154·323	78·40	70	62·469	71·124	70	68·894	63·503	70	77·162
61·164	80	104·636	36·287	80	176·370	89·60	80	71·393	81·284	80	78·737	72·574	80	88·185
68·810	90	117·716	40·823	90	198·416	100·80	90	80·317	91·444	90	88·579	81·646	90	99·208
76·455	100	130·795	45·359	100	220·462	112·00	100	89·241	101·605	100	98·421	90·718	100	110·231

Litrů		Pints	Litrů		Gallons	U. S. Gallons (Liquid)		English Gallons (Liquid)	U. S. Bushels		English Bushels	Hectolit. per Hectare		English Bushels per Acre
0·568	1	1·760	4·546	1	0·220	1·200	1	0·833	1·032	1	0·969	0·898	1	1·113
1·136	2	3·520	9·092	2	0·440	2·401	2	1·666	2·063	2	1·939	1·796	2	2·226
1·705	3	5·279	13·638	3	0·660	3·601	3	2·499	3·095	3	2·908	2·695	3	3·340
2·273	4	7·039	18·184	4	0·880	4·802	4	3·332	4·126	4	3·878	3·593	4	4·453
2·841	5	8·799	22·730	5	1·100	6·002	5	4·165	5·158	5	4·847	4·491	5	5·566
3·409	6	10·559	27·276	6	1·320	7·203	6	4·998	6·189	6	5·817	5·389	6	6·679
3·978	7	12.319	31·822	7	1·540	8·403	7	5·831	7·221	7	6·786	6·287	7	7·793
4·546	8	14·078	36·368	8	1·760	9·603	8	6·664	8·252	8	7·756	7·186	8	8·906
5·114	9	15·838	40·914	9	1·980	10·804	9	7·497	9·284	9	8·725	8·084	9	10·019
5·682	10	17·598	45·460	10	2·200	12·004	10	8·330	10·315	10	9·694	8·982	10	11·132
11·365	20	35·196	90·919	20	4·399	24·009	20	16·661	20·630	20	19·389	17·964	20	22·265
17·047	30	52·794	136·379	30	6·599	36·013	30	24·991	30·945	30	29·083	26·946	30	33·397
22·730	40	70·392	181·838	40	8·799	48·017	40	33·321	41·260	40	38·778	35·928	40	44·530
28·412	50	87·990	227·298	50	10·999	60·022	50	41·652	51·576	50	48·472	44·910	50	55·662
34·094	60	105·588	272·758	60	13·198	72·026	60	49·982	61·891	60	58·167	53·892	60	66·794
39·777	70	123·186	318·217	70	15·398	84·030	70	58·312	72·206	70	67·861	62·874	70	77·927
45·459	80	140·784	363·677	80	17·598	96·034	80	66·642	82·521	80	77·556	71·856	80	89·059
51·142	90	158·382	409·136	90	19·797	108·039	90	74·973	92·836	90	87·250	80·838	90	100·192
56·824	100	175·980	454·596	100	21·997	120·043	100	83·303	103·151	100	96·944	89·820	100	111·324

(Půltučná číslice v středním, úzkém sloupci představuje počet jednotek sousedních měr.
Tak na př. 3 cm = 1·181 inches, 3 inches = 7·62 cm.)

K převedení C > F násobte C dvaceti, odečtěte dvojnásobek, dělte deseti a přičtěte 32. (Na př. 6° C = 6 × 20, — 12, : 10, + 32 = 42·8° F.)

K převedení F > C odečtěte 32, dělte devíti a násobte pěti. (Na př. 77° F = 77 — 32, : 9, × 5 = 25° C.)

Cent.	Fah't.	Cent.	Fah't.
100 B.	212 B.	28	82·
99	210·2	27	80·
98	208·4	26	78·
97	206·6	25	77
96	204·8	24	75·
95	203	23	73·
94	201·2	22	71·
93	199·4	21	69·
92	197·6	20	68
91	195·8	19	66·
90	194	18	64·
89	192·2	17	62·
88	190·4	16	60·
87	188·6	15	59
86	186·8	14	57·
85	185	13	55·
84	183·2	12	53·
83	181·4	11	51·
82	179·6	10	50
81	177·8	9	48·
80	176	8	46·
79	174·2	7	44·
78	172·4	6	42·
77	170·6	5	41
76	168·8	4	39·
75	167	3	37·
74	165·2	2	35·
73	163·4	1	33·
72	161·6	zero F.	32 F
71	159·8	1	30·
70	158	2	28·
69	156·2	3	26·
68	154·4	4	24·
67	152·6	5	23
66	150·8	6	21·
65	149	7	19·
64	147·2	8	17·
63	145·4	9	15·
62	143·6	10	14
61	141·8	11	12·
60	140	12	10·
59	138·2	13	8·
58	136·4	14	6·
57	134·6	15	5
56	132·8	16	3·
55	131	17	1·
54	129·2	18	0·
53	127·4	19	2·
52	125·6	20	4
51	123·8	21	5·
50	122	22	7·
49	120·2	23	9·
48	118·4	24	11·
47	116·6	25	13
46	114·8	26	14·
45	113	27	16·
44	111·2	28	18·
43	109·4	29	20·
42	107·6	30	22
41	105·8	31	23·
40	104	32	25·
39	102·2	33	27·
38	100·4	34	29·
37	98·6	35	31
36	96·8	36	32·
35	95	37	34·
34	93·2	38	36·
33	91·4	39	38·
32	89·6	40	40
31	87·8	41	41·
30	86	42	43·
29	84·2	43	45·

CZECHOSLOVAK CURRENCY

The monetary unit of Czechoslovakia is called KORUNA (in English: crown, in German: Krone, in French: couronne). In order to differentiate KORUNA from crowns used by other countries either presently (Denmark, Iceland, Norway, Sweden) or in the past (Austria-Hungary, United Kingdom) its full name is koruna československá (Czechoslovak Crown, colloq.: Czech crown). Its abbreviation is: Kčs.

One Kčs equals 100 hellers (German and English names for the Czech haléř). In Czechoslovakia metal coins of the following denominations are in circulation: 1, 3, 5, 10, 25 and 50 hellers and one-crown pieces; banknotes are of 3, 5, 10, 25, 50 and 100 Kčs denominations and they vary not only in design but also in size and color scheme.

The current official rate of exchange is 7.20 Czech Crowns for one American dollar. From January 1, 1965, the exchange rate for tourists is Kčs 16.20 per $1, subject to a minimum expanditure equivalent to $3 a day for each tourist. (Until May 19, 1964, the tourist rate was Kčs 14.35 per $1. From May 19 to December 31, 1964, tourists had to exchange the equivalent of $4 a day per person, at the basic exchange rate of Kčs 7.20 per $1, but obtained a rate of Kčs 28.80 per $1 for all currency exchanged beyond the minimum daily quota).

The importation and exportation of Czech crowns by individuals is forbidden. Because it is not permitted to bring Czechoslovak currency into the country, traveller's cheques are the most suitable means of payment, and they are issued for the following amounts: 25, 100, 200 and 500 Kčs. These cheques can be purchased at all the larger banks abroad. Cheques, as well as all other forms of money brought into the country, must be entered in a special certificate signed by the customs officials at the frontier crossing into Czechoslovakia. The certificate serves for the duration of traveller's stay as proof of the exchange of cash, cheques, letters of credit, and vouchers, all for Czechoslovak currency. Similarly it entitles the traveller to take out again with him any surplus he has when he leaves Czechoslovakia.

Od 13. února 1973 - $1.00 - 5.97 Kčs

FOREIGN MOTORISTS IN CZECHOSLOVAKIA

In Czechoslovakia, as in the rest of Europe (with the exception of Great Britain, Sweden and Iceland), one drives on the right-hand side of the highway. All international motor vehicle and motor driving documents are recognized for short term visits. If the motorist from abroad has not been able to obtain international documents from his automobile club, the Czechoslovak customs authorities will provide him with a "triptyk" valid for 20 days, for a fee of Kčs 40.00. This document can be extended at the Central Automobile Club, Prague 1,Opletalova 29, telephone 22-35-47. A transit triptyk for 3 days costs Kčs 20.00. An international roadworthiness certificate for motor vehicles is not required in Czechoslovakia, and, for the period for which the customs authorities' permit is valid, the documents issued in the country where the motor vehicle is registered is sufficient. Driving licences issued in the motorists' country are valid in Czechoslovakia for the period of one calendar month after the driver crosses the Czechoslovak frontier. For a stay of longer than one month, an international or Czechoslovak driving licence is required. A Czechoslovak driving license is issued by the Road Transport Inspectorate in the visitor's place of residence on the basis of his foreign driver's license and after passing a test on Czechoslovak traffic regulations.

Registration of motor vehicles is obligatory in Czechoslovakia also for vehicles from abroad. Registration certificates are recognized. If the visitor is not in possession of this document, he must take out an insurance policy at the frontier for a period of not less than 14 days.

In Czechoslovakia two kinds of gasoline are on sale: standard with octane No. 72, and special with octane No. 84. The whole country is covered with a network of gasoline stations, but one has to plan his trip carefully and check the road map, which among other things also shows which gasoline stations are open only from 6 a.m. to 9 p.m. Only some stations in larger cities are open on Sundays. These maps showing the distribution of gasoline stations and repair garages throughout Czechoslovakia are obtainable at all frontier crossing points.

Any repairs to foreign cars have priority. Spare parts, if necessary are imported for visitors duty free.

Traffic on the highways is controlled by special highway patrols, These highway patrols spotcheck driving speeds of vehicles on sections of the highway, that are known to be dangerous, have the most traffic accidents, or seem to encourage speeding.

The basic traffic regulation says that in residential or built-up areas, busses and trucks weighing over 3,500 kg cannot exceed a speed of 40 km (25 miles per hour), while other vehicles cannot exceed 50 km (31 miles per hour).

When a person violates a traffic regulation, he is stopped, his papers (such as passport, car registration, driver's license, insurance, etc.) are checked. If his papers are found in order, the driver may be fined on the spot for a minor traffic violation and allowed to continue on his way. However, if the driver has committed a more serious violation, he may be arrested.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ VÝSTRAŽNÉ ZNAČKY

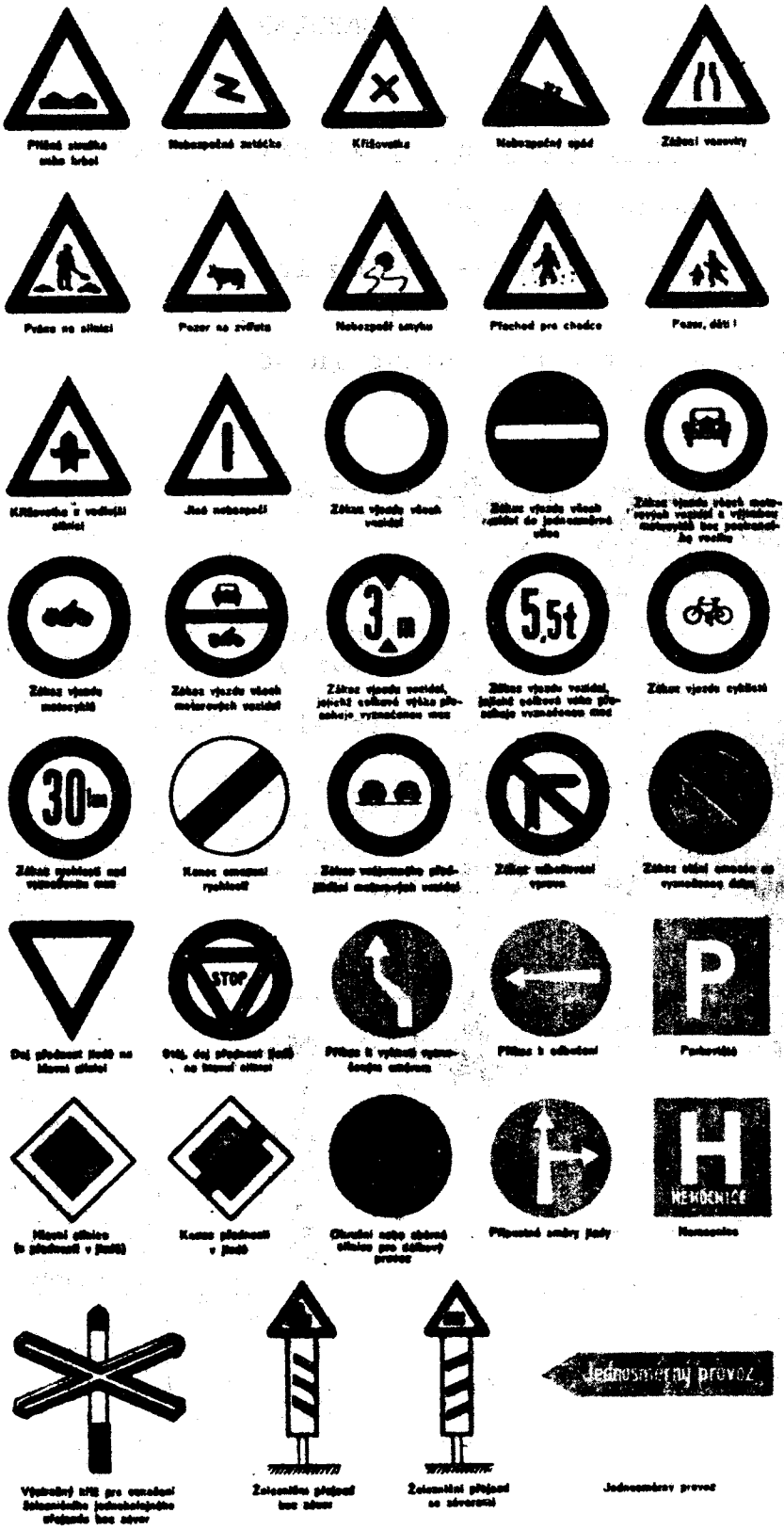

VOCABULARY

Note: Nouns:

The genitive singular is given with

a) masculine nouns

b) feminine nouns ending in a consonant (kost, láhev)

c) neuter nouns ending in -e (pole, kuře)

The nominative plural is given with all masculine animate nouns

Verbs:

The infinitive is followed by the statement whether the verb is durative (dur.) or punctual (pct.)

The following forms are also given:

first person singular of the present tense
or the corresponding pct. form
imperative second person singular
L-base of the past tense

A

ačkoli, conj.	-	although	L. 89
Afrika, f.	-	Africa	L. 74
akorát, adv., colloq.	-	just right	L. 76
Anglie, f.	-	England	L. 74
atlet, -a, pl.-i, m.	-	athlete	L. 86
atomový, adj.	-	atomic	L. 88

babička, f.	-	grandmother	L. 77
Bavorsko, n.	-	Bavaria	L. 83
betonový, adj.	-	concrete (made of)	L. 88
bezpečnost, -i, f.	-	security, safety	L. 87
Veřejná bezpečnost	-	Public Security (police)	
bezpečnostní, adj.	-	safety, security	L. 71
bližší, comparative adj.	-	closer, nearer	L. 77
bod, -u, m.	-	point	L. 82
bohatý, adj.	-	rich	L. 88
boj, -e, m.	-	fight, battle	L.72& 73
bojovat, dur. -uji,-uj,-oval	-	to fight	L. 73
brada, f.	-	chin	L. 81
bránit, dur. -ím,braň,-il	-	to defend	L. 72
bránit se	-	to defend oneself	
branka, f.	-	a goal(soccer)	L. 74
brankář or brankař,-e,pl.-i,m.	-	goalkeeper (soccer)	L. 74
brát si (na sebe), pct. beru,ber,bral	-	to put on (clothes)	L. 71
brigáda, f.	-	brigade	L. 73
britský, adj.	-	British	L. 72
brod, -u, m.	-	ford	L. 79
břeh, -u, m.	-	bank (of a river), shore	L. 79
budík, -u or -a; acc.-k or -ka, m.	-	alarm clock	L. 71
budíček, -čku or -čka, m.	-	alarm clock; reveille, morning call of the bugle	
buď ... nebo, conj.	-	either ... or	L. 80
buď ... anebo, conj.			
budoucnost, -i, f.	-	future	L. 81
mít starost o svou budoucnost	-	to worry about one's future	
být bez sebe	-	to be unconscious	L. 73

C

celkový, adj. - total, overall L. 87
Celsius, gen. Celsia, m. (pron.: -zi-) - name of the Swedish astronomer (1701-44), inventor of a thermometrical scale divided like the centigrade, after whom the centigrade system is named; centigrade (thermometer)
cítit, dur. -ím,cit,-il - to feel; smell L. 87
co nejrychleji (co nejlépe, nejdřív, atd.) - as fast (well, soon, etc.) as possible

Č

část, -i, f. - part L. 73
Čech, -a,pl.Češi, m. - Czech (a male Czech person) L. 83
červenec, -nce, m. - July L. 74
česat, dur. -ám or češu,-ej,-al - to comb L. 81
Českomoravská vrchovina - Bohemian-Moravian Highlands L. 86
čistit, dur. -ím,-i,-il - to clean L. 74
Češka, f. - Czech (a female Czech person) L. 83
čeština, f. - Czech (language) L. 89

D

dát, pct. dám,dej,dal - to give
Dal si ukázat pušky. - He ordered the rifles to be shown to him. L.74
dali nám - they scored L. 74
dařit se, dur. -ím,dař,-il - to succeed L. 76
podařit se, pct.
Nepodařilo se mi to. - I failed; I didn't succeed L. 76
deka, f., colloq. - blanket L. 71
pod dekou - under the blanket

Dělejte!	-	Get busy!	L. 74
délka, f.	-	length; longitude	L. 79
dělostřelecký, adj.	-	artillery	L. 73
dělostřelectvo, n.	-	artillery	L. 88
dešť or déšť, -tě, m.	-	rain	L. 82
dieselové palivo, n. /pronounce: dýzlové/	-	diesel fuel (oil)	L. 78
Dieselův motor, m. /pronounce: dýzlůf/	-	Diesel engine	
díl, -u, m.	-	part, volume of a book	L. 72
dílna, f.	-	shop, workshop, little plant	L. 82
divize or divise /-ze/, f.	-	division (mil. term)	L. 73
divný, adj.	-	strange, queer, odd	L.71,89
do dvou dnů	-	within two days	L. 72
do jednoho	-	all without exception	L. 84
do nedávna	-	until recently	L. 86
dojíždět, dur. -ím,-ej,-el	-	to commute	L. 85
dokonce, adv.	-	even	L. 88
dolní, adj.	-	lower	L. 88
dopadnout, pct. -nu,-ni,-nul	-	to fall (to finish falling, to hit the ground); to catch (a criminal in hiding or in flight)	L. 81
dopadlo to dobře	-	it came out OK; the outcome was fine	
dopravní, adj.	-	transportation, traffic	L. 73
dostat (pct.) se k moci -nu,dostaň,-al	-	to come to power	L. 86
dostřel, -u, m.	-	range (of a firearm)	L. 78
dovídat se, dur. -ám,-ej,-al dovědět se, pct.	-	to learn, to find out	L. 77
dovolit, pct. -ím,dovol,-il	-	to allow	L. 90
Nemůžu si to dovolit.	-	I can't afford it.	L. 90
drát, -u, m.	-	wire	L. 84
drátěný, adj.	-	wire	L. 84
drhnout, dur. -hnu,-hni,-hl or colloq.-hnul	-	to scrub	L. 76
druh, -u, m.	-	kind, sort	L. 81
držadlo, n.	-	handle	L. 76
duch, -a, pl.-ové, m.	-	spirit, ghost; spirit,morale	L. 72
důl,gen.dolu, m.	-	mine	L. 88
důlní, adj.	-	mine	L. 88
dýmka, f.	-	(smoking) pipe	L. 71

E

energie, f.	-	energy, power	L. 88

F

fajfka, f.,colloq.(see dýmka)	-	(smoking) pipe	L. 71
Francie, f.	-	France	L. 74
fyzický, adj.	-	physical	L. 87
fyzicky, adv.	-	physically	L. 87

G

granát, -u, m.	-	grenade	L. 78
granátomet, -u, m.	-	grenade launcher	L. 78

H

hádat se, dur. -ám,-ej,-al	-	to argue, to have a quarrel	L. 90
hák, -u, m.	-	hook	L. 76
háček,-čku,m.	-	small hook	
hladina, f.	-	level (of prices,water)	L. 84
hladký, adj.	-	smooth	L. 81
hlásit se na něco, dir. -ím,hlas,-il	-	to apply for s.t.	L. 89
přihlásit se na něco, pct. Přihlásil se do klubu.	-	He applied for club membership.	L. 89
hlasitý, adj.	-	loud	L. 89
hlaveň, -vně, f.	-	barrel (of a gun)	L. 74
hloubka, f.	-	depth	L. 79
hluboký, adj.	-	deep	L. 79
hned jak	-	as soon as ...., immediately after ...	L. 74
hodinky, f.pl.	-	(pocket or wrist)watch	L. 77
holicí strojek, m.	-	safety razor	L. 81
hora, f.	-	mountain	L. 83
horní, adj.	-	upper	L.76,88
houfnice, f.	-	howitzer	L. 78
hranice, f. pl.	-	border, borderline, frontier	L. 76

hrníček, -čku, m.	-	cup	L. 76
houba, f.	-	sponge, mushroom	L. 81
hrozit, dur. -ím,hroz,-il	-	to threaten	L. 84
hrubý, adj.	-	rough, coarse, rude	L. 72
hřeben, -u, m.	-	comb	L. 81
hubený, adj.	-	meager, thin, lean, skinny	L. 87

CH

chemický, adj.	-	chemical	
chladný, adj.	-	cool	L.75,84
chybět, dur. -ím,oni chybějí,-ěl	-	to be missing	L. 82
chytat, dur. -ám,chytej,-al chytit, pct.,-ím,chyť,-il	-	to catch	L. 74
chytrý, adj.	-	clever, sharp, bright	L. 84

I

ilegální, adj.	-	illegal	L. 76
intendační, adj.	-	quartermaster	L. 73

J

jádro, n.	-	nucleus,core, kernel	L. 87
Jak se to dělá?	-	How does one do it?	L. 81
jakýkoli or jakýkoliv, pron.	-	whatever, any	L. 76
jeden čas	-	at one time (formerly)	L. 72
jednotka, f.	-	unit	L. 73
jez, -u, m.	-	dam; weir	L. 79
jít, dur. jdu,jdi,šel	-	to go	L.72,74
To jde.	-	That´ll do. That´s not so bad.	L. 74
Nejde to jinak.	-	There´s no other way. There´s nothing left but ... It can´t be done any other way.	L. 74

kabel, -u, m.	-	cable	L. 77
kadence, f.	-	rate of fire	L. 78
bojová kadence	-	combat rate of fire	
kancelářský, adj.	-	office	L. 86
kandidát, -a, pl. -i, m.	-	candidate	L. 89
kapat, dur.	-	to drip	L. 81
-u or -ám,-ej,-al			
kapesník, -u, m.	-	handkerchief	L. 86
kapesníček, -čku, m., diminutive	-	(small) handkerchief	
kapka, f.	-	drop	L. 81
kapsa, f.	-	pocket	L. 86
kariéra, f.	-	career	L. 82
katáček, -čku, m.	-	(small) brush	L. 76
kartáček na zuby	-	toothbrush	
kartáčovat, dur.	-	to brush (clothes)	L. 81
-uji,-uj,-al			
katastrofa, f.	-	catastrophe	L. 74
kazit, dur.	-	to spoil	L. 72
-ím,kaz,-il			
klesat, dur.	-	to sink, to drop,	L. 86
-ám,-ej,-al		to go down; to fall	
klesnout, pct.		(of money)	
klička, f.	-	loop, noose, bow knot	L. 86
kloktat, dur.	-	to gargle	L. 81
-ám,-ej,-al			
knoflík, -u, m.	-	button	L. 86
knoflíková dírka, f.	-	button hole	L. 86
koberec, -rce, m.	-	carpet, rug	L. 71
na koberci	-	on the rug	
kohoutek, -tku, m.	-	faucet, spigot	L. 76
koleno, n.	-	knee	L. 72
kolínská voda, f.	-	Cologne water, Eau de Cologne	
komunismus, komunismu, /-izm/, m.	-	communism	L. 72
koncentrační, adj.	-	concentration	
konference, f.	-	conference	L. 86
koňský, adj.	-	horse	L. 78
koňská síla (ks), old term, now: kůň (k)	-	horse power (HP)	
kontrola, f.	-	control	L. 88
Korea, Koreje or Korey, f.	-	Korea	L. 83
na Koreji	-	in Korea	
korejská válka	-	The Korean War	

koryto, n.	-	river bed; trough	L. 79
košile, f.	-	shirt	L. 86
kotník, -u, m.	-	ankle	L. 86
koukat, dur. -ám,-ej,-al kouknout, pct.	-	to look, to be showing	L. 76
koupel, -e, f.	-	bath	L. 76
kraj, -e, m.	-	edge, region; administrative region	
kramflek, -u, m., colloq.)	-	heel	L. 86
kravata, f.	-	necktie	L. 86
krém, -u, m.	-	cream (cosmetic)	L. 81
krev, krve, f.	-	blood	L. 74
kritický, adj.	-	critical	L. 88
Krkonoše, f. pl.	-	Mountain range in NE Bohemia	L. 83
Krušné hory, f.	-	Mountain range in NW Bohemia	L. 83
krvácet, dur. -ím,-ej,-el	-	to bleed	L. 83
křídlo, n.	-	wing	L. 74
pravé křídlo (fotbal)	-	right end (soccer)	L. 74
křivý, adj.	-	crooked	L. 89
kůže, f.	-	skin; leather	L. 81
kvalifikovaný, adj.	-	qualified	L. 77
kvůli němu	-	because of him, on account of him	L. 74

L

Labe, n.	-	Elbe	L. 79
laskavě, adv.	-	kindly	L. 86
lavička, f.	-	bench (in a park)	L. 77
led, -u, m.	-	ice	L. 86
lekat se, dur. -ám,-ej,-al leknout se, pct. polekat se, pct.	-	to scare oneself, to get scared	L. 76
Leninovy závody, m.pl.	-	Lenin Works	L. 78
lepší, adj.	-	better	L. 84
lesknout se, dur. -knu,-kni,-kl	-	to shine	L. 74
letectvo, n.	-	air force	L. 88
levá spojka, f.	-	left inside (soccer)	L. 74
levý, adj.	-	left	
lodní doprava	-	shipping	L. 79
lýtko, n.	-	calf (a part of the leg)	L. 86
lžíce, f.	-	spoon	L. 71

manévrový, adj.	-	maneuver	L. 79
marod, -a, pl.-i, m., colloq.	-	a sick person	L. 72
matka, f.	-	mother	L. 89
maturita, f.	-	high school graduation examination, final examination at 11- or 12- grade schools (formerly gymnasiums, etc.)	L. 82
maximální, adj.	-	maximum, maximal	L. 78
maximální zatížení, n.	-	maximum load; weight limit (of bridge, overpass)	L. 79
měkký, adj.	-	soft	L. 71
mělký, adj.	-	shallow	L. 79
měřit, dur. -ím,měř,-il	-	to measure	L. 79
míle, f.	-	mile	L.75,82
mimochodem, adv.	-	incidentally, by the way	L. 84
mina, f.	-	mortar round; mine	L. 78
protitanková (PT) mina	-	antitank mine	
ministerstvo, n.	-	ministry (a branch of government)	L. 84
minomet, -u, m.	-	mortar	L. 78
mírný, adj.	-	mild	L. 82
miska, f.	-	bowl	L. 76
místy, adv.	-	at places; here and there	L.79,87
mít na sobě	-	to have on (clothing)	L. 81
mít velký vztek	-	to be hopping mad	L. 74
mluvka, -y, pl.-ové, m.	-	chatterbox	L. 82
množství, n.	-	quantity, multitude, a great many	
mokrý, adj.	-	wet, damp, moist	L. 81
motorizovaný, adj.	-	motorized	L. 87
mračno, n. (mostly used in plural)	-	heavy cloud	L. 89
průtrž mračen	-	cloudburst	L. 89
mráz, -u, m.	-	frost	L. 82
mrazivo, adv.	-	freezing cold	L. 82
mýdlo, n.	-	soap	L. 81
mysl, -i, f.	-	mind	L. 89
Měl jsem to na mysli.	-	It was on my mind.	L. 89
myslet or myslit, dur. -ím,mysli,-el or -il	-	to think	L. 86
Já to myslím vážně.	-	I mean it.	L. 86
myšlenka, f.	-	idea	L. 77
mytí, n.	-	washing	L. 71

nabízet, dur.	-	to offer	L. 83
-ím,-ej,-el			
nabídnout, pct.			
náčrt, -u, m.	-	sketch, outline	L. 73
náhlý, adj.	-	sudden, unexpected	L. 74
náhodou, adv.	-	by(any) chance, by coincidence	L. 88
nahrazovat, dur.	-	to replace	L. 78
-uji,-uj,-oval			
nahradit, pct.			
nahý, adj.	-	naked	L. 76
najít, pct.	-	to find	
najdu,najdi,našel			
náledí, n.	-	ice (on the street, etc.)	L. 86
nálet, -u, m.	-	air raid	L. 71
náměstí, n.	-	(town) square	L. 83
napadat někomu něco, dur.	-	to get an idea, to occur to someone	L. 77
napadnout, pct.			
mně napadá	-	it occurs to me	
nenapadlo mi to	-	it didn't occur to me	
nápadný, adj.	-	conspicuous	L. 81
napouštět vodu do něčeho	-	to run the water into s.t.	L. 76
naproti tomu	-	on the other hand	L. 79
náprsní kapsa (kapsička),f.	-	breast pocket	L. 86
napřed	-	forward, to the front; ahead	
Mé hodinky jsou o dvě minuty napřed.	-	My watch is 2 minutes fast.	L. 77
napsat, pct.	-	to write down, to put down in writing	L. 77
napíšu,napiš,napsal			
narodit se, pct.	-	to be born	L. 74
narodím se, narodil se			
národnost, -i, f.	-	nationality (ethnical group)	L. 75
narození, n.	-	birth	L. 82
místo narození,	-	birthplace	
nebo: rodiště			
datum (or den) narození	-	date of birth	
narozený, adj.	-	born	L. 76
nařizovat, dur.	-	to set (a watch or instrument); to order, to direct	L. 77
-uji,-uj,-oval			
nařídit, pct.			
naschvál, adv.	-	on purpose, deliberately	L. 72
nástraha, f.	-	booby trap	L. 78
nástup, -u, m.	-	formation	L. 71
ranní nástup	-	reveille (first formation of the day)	

naše hlídka napadla nepřátelskou hlídku	-	our patrol attacked an enemy patrol	L. 77
našel jsem	-	I found	L. 73
natahovat(si), dur. -uji,-uj,-oval natáhnout(si), pct.	-	to pull(on)	L. 86
nečekaný, adj.	-	unexpected	L. 86
nejvíc, adv.	-	most (of all); mostly, the largest amount of	L. 77
několikadenní, adj.	-	lasting several days	L. 86
německý, adj.	-	German	L. 81
nemoc, -i, pl. i, f. dat.pl.-em or -ím, loc.pl.-ech or-ích	-	sickness	
newyorský, adj.	-	New York	L. 72
nížina, f.	-	lowland	L. 86
noční, adj.	-	night	L. 84
normál, -u, m.	-	normal degree, measure, situation	L. 84
nad normál	-	above the norm	
novinář, -e, pl.-i, m.	-	newspaperman, journalist	L. 72
nůž, nože, m.	-	knife	L. 71

O

obecný, adj.	-	common, general	L. 82
obecná škola (formerly)	-	grade (elementary, grammar) school	
objevit, pct. -ím,objev,-il	-	to discover	L. 82
objevit se, pct.	-	to appear	
oblast, -i, f.	-	area, zone	L. 76
oblečený, adj.	-	dressed	L. 86
oblékat se, dur. -ám,-ej,-al obléknout se, pct.	-	to dress	L. 86
obleva, f.	-	thaw	L. 83
obličej, -e, m.	-	face	L. 81
obranný, adj.	-	defense, defensive	
obranné zpravodajství(OZ)	-	counterintelligence	
obraz, -u, m.	-	picture	L. 86
obrázek, -zku, m.	-	(small) picture	
obrněný, adj.	-	armored	L. 78
obyčejný, adj.	-	ordinary, common	L. 88
od sebe	-	from each other	L. 73

oddíl, -u, m.	-	detachment, unit; battalion	L. 73
protiletadlový oddíl	-	antiaircraft battalion	
protitankový oddíl	-	antitank battalion	
odsun, -u, m.	-	evacuation	L. 73
odvádět, dur. -ím,-ej,-ěl odvést, pct.	-	to draft (mil.)	
ohrožený, adj.	-	endangered, threatened, imperiled	L. 87
oko, n., pl. oči, f.	-	eye	L. 72
okupace, f.	-	(military) occupation	L. 71
omezovat, dur. -uji,-uj,-oval omezit, pct.	-	to limit, to restrict	L. 83
omyl, -u, m.	-	error, mistake	L. 81
opakovačka, f.	-	bolt action, manually operated rifle	L. 78
opařit se, pct. -ím,opař,-il	-	to scald oneself	L. 76
opěradlo, n.	-	backrest	L. 86
opírat se (o něco), dur. -ám,-ej,-al opřít se, pct.	-	to lean (against something)	L. 76
oplachovat (se), dur. -uji,-uj,-oval	-	to rinse	L. 81
opustit, pct. -ím,opusť,-il	-	to leave, to abandon	L. 81
ostnatý drát, m.	-	barbed wire	L. 84
ostré světlo, n.	-	bright light	L. 72
osušovat se, dur. -uji,-uj,-oval	-	to dry oneself	L. 76
osvobodit, pct. -ím,osvoboď,-il	-	to liberate	L. 83
otec, otce, pl.-ové, m.	-	father	L. 89
ozbrojený, adj.	-	armed	L. 87

P

pak teprve	-	only then, not until then	L.74
palba, f.	-	(gun) fire	L. 76
palec, -lce, m.	-	thumb, the big toe	L. 76
pálit, dur. -ím,pal,-il	-	to burn; to fire	L. 76
pamatovat se, dur. -uji,-uj,-oval	-	to remember (keep in mind)	L. 74

pánbůh,gen. pánaboha, m.	-	God, Lord	L. 74
když pánbůh dá	-	with God's blessing, God willing	L. 74
pancéřovka, f.	-	shoulder-fired antitank grenade launcher	L. 78
Paříž, -e, f.	-	Paris	L. 74
pěna, f.	-	foam, lather	L. 81
penze, f.	-	pension	L. 86
bere penzi	-	he gets his retirement pay	L. 86
je v penzi	-	he's on a pension	
šel do penze	-	he retired	
pěšinka, or cestička, f.	-	part (in the hair)	L. 81
pevnost, -i, f.	-	fortress	L. 75
pevný, adj.	-	firm, solid, fixed, fast	L. 81
pláč, -e, m.	-	weeping	L. 74
je mu do pláče	-	he feels like crying	L. 74
plakat, dur.	-	to cry (weep)	L. 73
pláču or pláči,plač or plakej,plakal			
Neplačte!	-	Don't cry!	
plánování, n.	-	planning	L. 84
plíce, f.pl.,gen.pl.plic, dat.pl.plicím or plícím	-	lungs	L. 81
zápal plic	-	pneumonia	
plocha, f.	-	surface, level	L. 88
rozjezdová plocha	-	runway	L. 88
po, prep.			
jsem po tatínkovi	-	I take after my father.	L. 81
počítat, dur.	-	to count, to figure, to reckon	L. 71
-ám,-ej,-al			
podezřelý, adj.	-	suspect, suspicious	L. 81
podívat se, pct.	-	to have a look, to take a look	L. 77
-ám,-ej,-al			
podívat se naposled	-	to have a last look	L. 77
podmínka, f.	-	condition, stipulation	L. 88
podpatek, -tku, m.	-	heel	L. 86
podrážka, f.	-	sole	L. 86
podrobnost, -i, f.	-	detail	L. 72
Pohov!	-	At ease!	L. 74
pohraničí, n.	-	border area	L. 89
pohraniční, adj.	-	border, frontier	L. 84
pohromadě, adv.	-	together	L. 73
pokoušet se, dur.	-	to try, to attempt	L. 76
-ím,-ej,-el			
pokusit se, pct.			
pokus, -u, m.	-	experiment; try, attempt	L. 82

polední, adj. - noon L. 77
polobotka, f. - shoe (low quarter) L. 86
polštář, -e, m. - pillow L. 71
pomocný, adj. - auxiliary, assistant L. 73
poněkud, adv. - somewhat L. 88
ponožka, f. - sock L. 86
pontonový most - pontoon bridge L. 80
porážet, dur. - to upset, to knock down; L. 74
-ím,-ej,-el to defeat, to beat
porazit, pct.,-zím,poraz,-zil
posadit se(or sednout si),pct. - to sit down, to take L. 74
-ím,posaď,-il a seat
postava, f. - figure L. 76
postupovat, dur. - to proceed, to advance L. 83
-uji,-uj,-oval
postoupit, pct.,-ím,postup,-il
potkávat, dur. - to meet (by chance) L. 81
-ám,-ej,-al
potkat, pct.
potok, -a, m. - brook, creek, small L. 81
stream
pouze, adv. - merely L. 88
povaha, f. - character, personality L. 89
povídat, dur. - to say L. 78
-ám,-ej,-al
povědět, pct.,povím,pověz,pověděl
povinnost, -i, f. - obligation, duty L. 88
povstání, n. - uprising, insurrection L. 83
pračka, f. - washing machine L. 71
prádelna, f. - laundry (room or L. 71
commercial establish-
ment)
praktický, adj. - practical L. 86
prakticky, adv. - practically L. 86
právo, n. - right (legal, moral) L. 88
pravý, adj. - right, true, genuine L.72,88
pro a proti - pro and con L. 84
procento, n. - percent L. 72
prohrávat, dur. - to lose (game, war) L. 74
-ám,-ej,-al
prohrát, pct.,-hraji,-hraj,-hrál
procházet se, dur. - to stroll, L. 77
-ím,-ej,-el to take a walk
projít se, pct.,-jdu,-jdi,-šel
Prosím, beze všeho! - Go right ahead! L. 82
prospívat, dur. - to be good for, L. 87
-ám,-ej,-al to do good to
prospět, pct.,-spěji,-spěj,-spěl
prostředek, -dku, m. - means (of); center, L. 72
middle

protahovat (se), dur. -uji,-uj,-oval - to stretch (oneself) out L. 71
prsa, gen.pl.-ou, n.pl. - chest, breast L. 72
prudký, adj. - violent, vehement; rapid L. 86
prudce, adv. - violently,vehemently; rapidly L. 86
průměrný, adj. - average L. 82
průzkumný prapor - reconnaissance battalion L. 73
předbíhat, dur. -ám,-ej,-al - to run ahead of L. 77
mé hodinky se předbíhají (o dvě minuty za den) - my watch gains time (two minutes daily) L. 77
předložka, f. - mat; (in grammar) preposition L. 76
předpověď, -i, f. - forecast; prophecy L. 82
předpověď počasí - weather forecast
předstírat, dur. -ám,-ej,-al - to pretend L. 72
přeháňka, f. - shower (mild rain) L. 83
přehánět, dur. -ím,-ěj,-ěl - to exaggerate, to overdo L. 86
přehnat, pct.,-ženu,-žeň,-hnal
přehled, -u, m. - review, summary L. 72
přechod, -u, m. - crossing L. 76
překážka, f. - obstacle L. 73
přesila, f. - superior numbers, forces L. 76
převrat, -u, m. - coup d'état, overthrow of the government L. 89
přibližný,adj. - approximate L. 87
přibližně, adv. - approximately
příčina, f. - cause L.75,89
to mělo svou příčinu - there was a cause for it
přidržovat si, dur. -uji,-uj,-oval - to hold L. 81
přijít k sobě, pct. - to come to L. 73
Kdy jste přišel k sobě? - When did you come to? When did you regain consciousness?
příkrý, adj. - steep L. 79
připouštět(vodu), dur. -ím,-ěj,-ěl - to add(water) L. 76
přísaha, f. - oath L. 89
křivá přísaha - perjury L. 89
přísahat, dur. -ám,-ej,-al - to swear (an oath) L. 89
přísný, adj. - strict L. 88
přívoz, -u, m. - ferry L. 79

ptát se, dur.,-ám,-ej,-al zeptat se, pct.	-	to ask (a question)	L. 74
puč, -e, m.	-	putsch, coup d'état	L. 89
půjdu	-	I'll go	L. 74
puk, -u, m.	-	crease (on trousers)	L. 86
pyžama, n., indeclinable or pyžamo, n.	-	pajamas	L. 71

R

rádiový, adj.	-	radio; radium	L. 86
rádium or radium, n.	-	radium	L. 88
radnice, f.	-	city hall	L. 82
raketa, f.	-	rocket	L. 88
Rakousko, n.	-	Austria	L.72,88
rakouský, adj.	-	Austrian	
rameno, n.	-	shoulder	L. 72
rána, f.	-	blow; hit, wound; round	L.73,79
raněný, adj.	-	wounded	L. 73
ráže, f.	-	caliber	L. 76
reálka, f.	-	formerly a type of high school with emphasis on math & science	L. 82
regulovaný, adj.	-	regulated	L. 79
reorganizovat, dur. -uji,-uj,-oval	-	to reorganize	L. 84
revma, colloq., indeclinable (dialectically reuma or regma)	-	rheumatism	L. 72
revoluce, f.	-	revolution (uprising)	L. 83
rota bojových chemických látek	-	chemical warfare company	L. 73
rozdělovat, dur. -uji,-uj,-oval rozdělit, pct.	-	to divide, to distribute	L. 78
rozdíl, -u, m.	-	difference	L. 87
rozbírat, dur. -ám,-ej,-al rozebrat, pct.,-beru,-ber,-bral	-	to dismantle, to take apart, to anlyze	L. 74
rozený, adj.	-	born; née	L. 86
rozhodovat (něco o něčem),dur. -uji,-uj,-oval rozhodnout, pct.	-	to decise s.t.	L. 88
rozloučený, adj.	-	divorced	L. 89
rozluka, f.	-	divorce (final decree)	L. 89
rozšiřovat, dur. -uji,-uj,-oval rozšířit, pct.	-	to spread, to widen, to broaden	L. 83

rozvádět se, dur. -ím,-ěj,-ěl rozvést se, pct.,-vedu,-veď,-vedl	-	to be getting a divorce, to get a divorce	L. 89
rozvedený, adj.	-	divorced, separated	L. 89
rozvod, -u, m.	-	divorce, separation	L. 89
rozvodňovat se, dur. -uji,-uj,-oval rozvodnit se, pct.	-	to flood, to overflow, to leave the banks of a stream	L. 79
ručit, dur. -ím,ruč,-il	-	to vouch for, to guarantee	L. 88
ruční, adj.	-	hand	L. 78
ručník, -u, m.	-	towel	L. 76
ruda, f.	-	ore	L. 88

Ř

řeka, f.	-	river	L. 79
řízená střela, f.	-	guided missile	L. 78
říznout se, pct. -znu,-zni,-zl	-	to cut oneself	L. 81

S

sahat, dur. -ám,-ej,-al sáhnout, pct.	-	to reach	L. 86
samohybný, adj.	-	self-propelled	L. 73
samopal,-u, m.	-	submachine gun	L. 78
samostatný, adj.	-	independent	L. 73
sbor, -u, m.	-	corps	L. 87
sekretář, -e, pl.-i, m.	-	secretary (male)	L. 86
sekretářka, f.	-	secretary (female)	L. 86
schéma, gen.sg.schématu, pl. schémata	-	chart	L. 73
schopný, adj.	-	able, fit, capable	L. 87
schopně, adv.	-	ably	
schovaný, adj.	-	hidden	L. 79
simulant, -a, pl.-i, m.	-	malingerer	L. 72
sjízdný, adj.	-	passable (e.g., a highway)	L. 86
skládat se (z něčeho), dur. -ám,-ej,-al	-	to consist(of something), to be made up of	L.73& 84
skrývat (se), dur. -ám,-ej,-al skrýt(se), pct.	-	to hide, to conceal (oneself)	L. 76

skříňka, f.	-	(small) cabinet	L. 76
skupina, f.	-	group	L.71,73
pracovní skupina	-	detail	
sláva, f.	-	glory	L. 89
volali mu slávu	-	they cheered (hailed) him	L. 89
Slovák, -a,pl.-ci, m.	-	Slovak (male)	L. 72
slunečno, n.	-	sunny weather	L. 84
smůla, f.	-	pitch; bad luck	L. 71
mám smůlu	-	I have bad luck	
smyčka, f.	-	loop, noose, bowknot	L. 86
smysl, -u, m.	-	sense	L. 83
v úzkém slova smyslu	-	in the narrow sense of the word	
sníh, sněhu, m.	-	snow	L. 81
součástka, f.	-	part	L. 86
soukromě, adv.	-	privately	L. 82
soukromý, adj.	-	private	L. 82
souvislý, adj.	-	continuous, coherent	L. 84
Sovětský svaz	-	Soviet Union	L. 83
spis, -u, m.	-	file (set of papers)	L. 81
splachovací záchod	-	flush toilet	L. 76
spodky, m.pl.	-	underpants, shorts	L. 86
spojenec, -nce, pl.-nci, m.	-	ally	L. 71
spojení, n.	-	connection, communication	L.79
spojený, adj.		united; connected; joined	L. 83
Spojené státy	-	United States	L. 83
spojovací, adj.	-	connecting	L. 73
spojovací prapor	-	signal battalion	
spojovat, dur. -uji,-uj,-oval	-	to connect	L. 79
spojit, pct.			
společnost, -i, f.	-	company, society	L. 86
spolužák, -a, pl.-ci, m.	-	schoolmate	L. 89
spotřeba, f.	-	consumption	L. 78
Jakou má spotřebu vaše auto?	-	What mileage do you get from your car?	
Mé auto má spotřebu 10 litrů (benzínu) na 100 kilometrů.	-	My car gets about 100 km per 10 liters (approx. 25 mpg)	
spotřebovat, pct. -uji,-uj,-oval	-	to consume; to use up	L. 78
správce, -e, pl.-ci, m.	-	manager	L. 86
sprchovat se, dur. -uji,-uj,-oval	-	to take a shower	L. 76
stálý,adj.	-	constant, fixed, permanent, stable	L. 73
stát, -u, m.	-	state (country)	L. 83

stát, dur. stojím,stůj,stál	-	to cost	L. 81
když to za něco stojí	-	if it's any good	
statečný, adj.	-	brave	L. 86
statistika, f.	-	statictics	L. 75
státní silnice	-	state highway	L. 86
státní svátek	-	state holiday	
stav, -u, m.	-	state, condition, status, state of affairs	L. 87
celkový stav armády	-	the total strength of the army; the condition of the army on the whole	
stěhovat se, dur. -uji,-uj,-oval přestěhovat se, pct.	-	to move (from one place to another)	L. 82
stenografovat, dur. -uji,-uj,-oval nastenografovat, pct.	-	to write in shorthand	L. 86
století, n.	-	century	L. 74
stopa, f.	-	footprint; trace,trail, clue;foot (measure)	L. 82
stoupat, dur. -ám,-ej,-al stoupnout, pct.	-	to rise	L. 84
strach, -u, m.	-	fear	L. 71
stráž, -e, f.	-	guard	L. 71
strojit se, dur. -ím,stroj,-il ustrojit se, pct.	-	to dress	L. 86
studium, gen.sing.and nom.& acc. pl. studia, n.	-	study (act or process of acquiring knowledge)	L. 82
stupeň, -pně, m.	-	degree (measure)	L. 82
styk, -u, m.	-	contract, connection	L. 89
suchý, adj.	-	dry	L. 79
sval, -u, m.	-	muscle	L. 76
svatba, f.	-	wedding	L. 81
svatební, adj.	-	wedding	L. 81
svatební cesta	-	honeymoon trip	
světový, adj.	-	worldwide	L. 80
svézt (někoho), pct. svezu,svez,svezl	-	to give a ride, lift to someone	L. 83
kus mě svezl	-	he gave me a lift (ride) for part of my trip	L. 83
svlékat (se), dur. -ám,-ej,-al	-	to undress (oneself), to take off clothes	L. 71

Š

široký, adj.	-	wide	L. 79
šířka, f.	-	width, breadth; latitude	L. 79
šněrovat, dur. -uji,-uj,-oval zašněrovat, pct	-	to lace up	L. 86
Španělské Maroko	-	Spanish Morocco	L. 74
Španělsko, n.	-	Spain	L. 74
štáb, -u, m.	-	staff	L. 74
štábní, adj.	-	staff	L. 73
štábní rota	-	Headquarters Company	L. 73
štětka, f.	-	brush (for painting, shaving)	L. 81
Šumava, f.	-	Mountain range in SW Bohemia	L. 83

T

tajný, adj.	-	secret	L. 75
tarasnice, f.	-	an infantry antitank weapon (82 mm recoilless gun)	L. 78
tát, dur. taje, tál	-	to thaw, to melt	L. 84
téci, dur. teče; tečou or tekou; future: poteče or bude téci; tekl	-	to flow	L. 79
tehdy, adv.	-	at that time	L. 79
technika, f.	-	technique; technology; Institute of Technology	L. 82
telefonovat, dur. -uji,-uj,-oval zatelefonovat, pct.	-	to phone, to make a call	L. 82
Můžu si zatelefonovat?	-	May I use the phone?, May I make a call?	L. 82
tenkrát, adv.	-	at that time	L. 86
terén,-u, m.	-	terrain	L. 78
tisk, -u, m.	-	press	L. 72
tkanička, f.	-	shoelace, shoestring	L. 86
tma, f.	-	darkness	L. 71
za tmy	-	while it's dark	
totiž, adv.	-	that is, the reason is, you know	L.79,87

továrna na kabely or kabelovna, f. - cable factory L. 77
trest, -u, m. - punishment L. 74
za trest - for punishment
trestný, adj. - punishable L. 76
tričko, n. - undershirt, T-shirt L. 81
trvalý, adj. - lasting, permanent L. 87
trvale, adv. - permanently
tryskový, adj. - jet L. 87
třetina, f. - a third L. 72
tuba, f. - tube L. 76
tucet, -ctu, m. - dozen L. 77
tuhle, adv. - the other day; right here L. 88
tvář, -e, m. - face, cheek L. 81
tvořit, dur. -ím,tvoř,-il - to create, to form L. 73
týkat se (někoho, něčeho) - to concern, to have to do with
to se vás netýká - that doesn't concern you
týl,-u, m. - back of neck, nape; rear, rear echelon L. 73
týlový, adj. - rear, rear echelon L. 73

U

ubikace, f. - quarters L. 72
údolí, n. - valley L. 79
uhlazovat, dur. -uji,-uj,-oval - to smooth, to smooth out L. 81
ucho, n.; nom.pl. uši, f. - ear L. 72
umývadlo or umyvadlo, n. - washbasin, washbowl L. 76
upadat, dur. -ám,-ej,-al - to fall L. 86
upadnout, pct.
upozorňovat (někoho na něco), dur. -uji,-uj,-oval - to draw s.o.'s attention to something, to make aware L. 76
upozornit, pct.
uprchlík, -a, pl.-ci, m. - refugee L. 72
uran, -u, m. - uranium L. 88
úsek, -u, m. - sector L. 84
ustupovat, dur. -uji,-uj,-oval - to retreat, to withdraw L. 76
ustoupit, pct.
utahovat, dur. -uji,-uj,-oval - to tighten L. 86
utáhnout, pct.

útěk, -u, m.	-	escape, flight	L. 81
utírat se, dur.	-	to wipe oneself	L. 76
úvaha, f.	-	consideration, deliberation	L. 84
uvažovat, dur. -uji,-uj,-oval uvážit, pct.	-	to consider	L. 84
uvnitř, adv. uvnitř něčeho, prep.	-	inside	L. 77
uzdravovat se, dur. -uji,-uj,-oval uzdravit se, pct.	-	to be recuperating, to regain health	L. 77
uzel, uzlu, m.	-	knot	L. 86
úzký, adj.	-	narrow, thin	L. 79
už je tomu 30 let	-	it has been 30 years now	L. 80

V

váha, f.	-	weight	L. 79
válečný, adj.	-	war, wartime, warlike	L. 71
vana, f.	-	bathtub	L. 76
vázanka, f.	-	tie	L. 86
vázat, dur. vážu or lit.style:váži, važ, vázal uvázat, pct.	-	to tie	L. 86
vážit, dur. -ím,važ,-il	-	to weigh	L. 78
ve zbrani	-	under arms	L. 87
vede kartotéku	-	he is in charge of the card index	L. 86
velkorážný, adj.	-	(of a) large caliber	L. 78
veřejnost, -i, f.	-	public	L. 87
věšák,-u,m.	-	towel rack	L. 76
vězeň, -zně,nom.pl.-i or-ové, m.	-	prisoner (not a POW)	L. 71
vidět, dur. -ím,viď,-ěl	-	to see	L. 86
někdo viděl do všeho	-	nothing remained hidden from someone	L. 86
vidět se, dur.	-	to see each other	L. 73
vidlička, f.	-	fork	L. 71
vila, f.	-	villa; family-type residence	L. 79
vina, f.	-	guilt, fault	L. 89
Vinohrady, pl. m.	-	a borough of Prague	L. 85

vlastně, adv.	-	as a matter of fact, in fact, in reality; really, actually	L. 77
vlastnost,	-	quality, property, trait, characteristic	L. 82
vlasy, m.pl.	-	hair(on human head)	L. 81
vliv, -u, m.	-	influence	L. 78
vnitro, n.	-	interior	L. 84
volit, dur. -ím,vol,-il zvolit, pct.	-	to choose, to elect, to vote	L. 84
vozidlo, n.	-	vehicle	L. 78
vraždit, dur. -ím,vražd'i,-il zavraždit, pct.	-	to murder	L. 83
vrchovina, f.	-	highlands	L. 86
Vršovice, f.pl.	-	a borough of Prague	L. 86
však měli ...	-	they surely had ..., didn't they?	L. 74
všeho všude	-	all told, not more than	L. 87
všeobecně, adv.	-	generally	L. 82
vybírat (si), dur. -ám,-ej,-al vybrat (si), pct.	-	to select, to choose	L. 77
vyhrávat, dur. -ám,-ej,-al vyhrát, pct.	-	to win	L. 74
vyhýbat se, dur. -ám,-ej,-al vyhnout se, pct.	-	to avoid, to evade, to dodge, to keep away from; to get out of the way, to step aside	L. 72,89
vycházet, dur. -ím,-ej,-el vyjít, pct	-	to go (come) out; to rise (sun)	L. 71
vyjasňovat se, dur. -uji,-uj,-oval vyjasnit se,pct.	-	to clear up (about weather)	L. 82
vyklízet, dur. -ím,-ej,-el vyklidit, pct.	-	to evacuate, to vacate	L. 87
vyndávat, dur. -ám,-ej,-al vyndat, pct.	-	to take out	L. 71
vynechávat, dur. -ám,-ej,-al vynechat, pct.	-	to skip, to omit, to leave out	L. 77
vynález, -u, m.	-	invention	L. 81

vyplachovat, dur. -uji,-uj,-oval vypláchnout, pct.	-	to rinse, to rinse out	L. 81
vypovídat, dur. -ám,-ej,-al vypovědět, pct.	-	to state (make a deposition); to ban	L. 86
vypravovat, dur.	-	to tell, to narrate	L. 72
výroba, f.	-	production	L. 82
výrobní, adj.	-	production	L. 81
vyřizovat, dur. -uji,-uj,-oval vyřídit, pct.	-	to handle, to take care of; to give oral message	L. 86
vyřizuje korespondenci	-	he handles the correspondence	L. 86
výslech, -u, m.	-	interrogation, interview, hearing	L.74,82
po výslechu	-	after the interrogation	
vysoká škola	-	advanced school university, college	L. 82
vytáhnout, pct. -hnu,-hni,-hl	-	to pull out	L. 76
výzbroj, f.	-	equipment (weapons only); armament	L. 78
vzdávat se něčeho, dur. -ám,-ej,-al vzdát se, pct.	-	to give up something	L. 71
vztek, -u, m.	-	anger, rage	L. 74

Z

za, prep. with acc. & instr.	-	behind; in; for; by;	L. 76
with gen.	-	during	
za Masaryka	-	during Masaryk's presidency	L. 76
za tmy	-	during darkness	L. 76
za války	-	during the war	L. 76
zadržovat, dur. -uji,-uj,-oval zadržet, pct.	-	to detain, to stop, to arrest, to hold back	L. 76
zahajovat, dur. -uji,-uj,-oval zahájit, pct.	-	to open, to start, to commence	L. 76
zahájit palbu	-	to commence firing, to open fire	L. 76
záchod, -u, m.	-	latrine, toilet, bathroom	L. 76

zajatec, -tce, pl.-tci, m.	-	prisoner (of war)	L. 71
válečný zajatec	-	POW	
zajímat se o něco, dur. -ám,-ej,-al	-	to be interested in s.t.	L. 81
zákon, -a, m.	-	law, bill, act, statute	L. 89
záloha, f.	-	reserve	L. 84
zaměstnanec,-nce,pl.-nci, m.	-	employee	L. 86
zamračeno, adv.	-	cloudy	L. 82
zamrzlý, adj.	-	frozen (of rivers, lakes, windows, radiators)	L. 81
zápas, -u, m.	-	game, match (in sports); struggle	L. 74
zapínat, dur. -ám,-ej,-al zapnout, pct.	-	to button up	L. 86
zapínat si pásek	-	to buckle the belt	
zapnout rádio	-	to turn on the radio	
záplava, f.	-	flood	L. 84
zapnutý, adj.	-	buttoned up	L. 86
zapomínat, dur. -ám,-ej,-al zapomenout, pct.	-	to forget	L. 83
zařízení, n.	-	arrangement, equipment, mechanism,furnishings	L. 76
zasahovat, dur. -uji,-uj,-oval zasáhnout, pct.	-	to hit; to interfere	L. 86
zásobník, -u, m.	-	magazine, clip (ammo.)	L. 74
zataženo, adv.	-	overcast	L. 82
závislý, adj.	-	dependent	L. 86
zbraně a služby	-	combat arms and technical services	L. 73
zbrojní, adj.	-	armament, ordinance	L. 73
zbývat, dur. -ám,-ej,-al zbýt, pct., zbudu, zbyl	-	to be left over, to remain	L. 71
zdravotnický prapor	-	medical battalion	L. 73
ze všech stran	-	from all sides	L. 79
ze začátku	-	at the beginning	L. 71
zívat, dur. -ám,-ej,-al	-	to yawn	L. 71
zkušený, adj.	-	experienced	L. 87
změna, f.	-	change	L. 83
zmínka, f.	-	remark, mention	L. 81
znít, dur. zním,zni,zněl	-	to sound	L. 77
zpravodajský, adj.	-	intelligence, information, news	L. 84

zpravodajství, n.	-	intelligence, gathering, etc., of information	L. 72
obranné zpravodajství	-	counterintelligence	
způsob, -u, m.	-	way, manner	L. 77
způsobit, pct. -ím,způsob,-il	-	to cause	L. 89
zrcadlo, n.	-	mirror	L. 76
zůstávat, dur. -ám,-ej,-al zůstat, pct., zůstanu,zůstaň,zůstal	-	to stay, to remain	L. 83
zvíře, -ete,pl.-ata, n.	-	animal	L. 90
zvyk, -u, m.	-	habit, custom	L. 86
zvykat si na něco or někoho, dur. -ám,-ej,-al zvyknout si,.pct.	-	to get used to s.t. or s.o.	L. 77

Ž

ženijní, adj.	-	engineer (mil.term)	L. 73
ženista, -y, pl.-é, m.	-	army engineer	L. 87
ženit se, dur. -ím,žeň,-il oženit se, pct.	-	to get married (of a man)	L. 81
Žižkov, -a, m.	-	a borough of Prague	L. 82
župan, -u, m.	-	dressing gown, robe	L. 71

10/73

GPO 785-001/6314